

11/12-02 - రివిజన్

book

రివిజన్ రుణము వచ్చి - BOOK

PAID - TOTAL 376

అంకం నంబరు స్టాంపు పుస్తకాలకు

PAID - TOTAL 2/0

✓

3) గ్రామీణ గృహము

- విరాళము ప్రకారము

33
49
77

TOTAL PAID - 627

4) గ్రామీణ పాఠశాల ప్రకారము ప్రకారము

PAID - TOTAL - 226

5) గ్రామీణ పాఠశాల -

TOTAL PAID - 156

6) గ్రామీణ పాఠశాల ప్రకారము - 603

వేద్యాపితబోధిని

ఇది

మహాభారతసార గ్రంథకర్తయగు

ద్రోణాంరాజు సీతారామారావుచే

గచింపబడినది

న్యాయ కూర్పు 1000, ప్రతులు.

కొండపల్లి వీరవెంకయ్యచే

ప్రకటింపబడియె.

కొటమర్తి చినరఘుపతిరావుగారిచే

కాకినాడ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడియె.

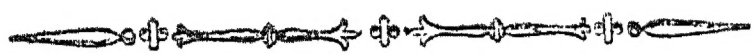
1924.

జవరు కాపీరైటు.]

[వెల 1-0-0.

వేశ్యామితబోధిని.

రంగము:—చంద్రవదన:—(గృహములో ప్రవేశము.)

చంద్ర—ఆహా! దిక్కుమాలిన వ్యభిచారమునకు విధివిరామము లేక పోవుచున్నది. ఇందులగూర్చి మాతల్లి బలవంతము మఱియొక్కవయైపోయింది. ఏరోజుచూచినా అస్తమానం దాని నల్ల ముడుకే రోజుకు ఒకరూపాయి కావలసి వస్తూ ప్రంటుంది. ఎందాకాలని నేను తెచ్చి యివ్వగలను. ఎవ్వరినిజూచి నాముందుగా నాలుగు డబ్బుసరి కబురులు చెప్పడం, తరువాత నాలుగు రోజులు పుండిపోవడమేగాని సమ్మకంగా కొన్నాళ్ళయినా పుంచుకుందామనేవాడు యెవ్వడూ కనిపించడు. ఎట్టి సరసాలకయితేరోజూ అందరూన్నే హితులే. ఏచంద్రవదనా యేమిచేస్తున్నావు. పలకరించడానికి వచ్చేవాళ్ళేగాని డబ్బు దగ్గిరమాత్రం ప్రాణంతో లంకె వేసుకొనియుంటారు. ఇప్పటికి నామనస్సులో వున్న విచారములు కొన్నితగ్గినాయి. ఏమంటే నన్ను పాపుకారు ఒకడు చేరదీసినాడు. ఈయన చాలామంచి వాడున్నాడేబ్బుకోసం వెనుకతీసేవాడున్నా మాత్రంకాదు. అదికాకుండా నేను యెల్లాచెప్పి తెల్లప్రంటాడు. ఏజోలీజోక్యం అక్కరలేదు. ఇంకనాకు పరవాలేదు. నాకూతురుగూడా యిట్టిధనం కలవా

డినే యొకడిని సంపాదిస్తే నాకు మనస్సులో యొక యేవిధ
మయిన చింతావుండదు. కాని, అది నెమ్మదిమీద పర్యవర్తనం
చేయాలి. నన్ను వుంచినషావుకారుకూడా అమ్మాయి విషయం
లో మంచివాళ్ళను ఆలోచించాలని చెప్పుతూవుంటాడు. ఆయన
చాలామంచివాడు. నాసంతానమును ఆయనకన్న సంతానం
కన్న యెక్కువగా చూచుకొంటూవున్నాడు. మాపిల్లలుయెవ
రయినా అవతలకు వెళ్ళితే అసహ్యించుకొనకూడా, తనపిల్లలే
అనుకొని యెత్తి పార వేస్తూవుంటాడు. లోకంలో బోగంవాళ్ళను
వుంచుకొన్నవాళ్ళు యెవళ్ళయినా యిట్లాచేసినారా!

తే. గీ. గడచిపోయిన దేదియో / గడచిపోయె
యొకనై నను నేనెప్పు / పీనమతిని
పారివీరిని ధనముకై / చేరకుండ
యితనినే నమ్మియుండంగ / నెసగునాకు

అవును. ఇంకొకరితో నాకు యవసరమేమియున్నది? ఇతడునాకు కా
వలసినంత ధనంయిస్తున్నాడు. వంటినిండా సగలుజేయించినాడు. నేను
న్నా నాపిల్లలున్నా కూడా బంగారంతో తులనంబుతున్నాము. ఇ
ట్లా మహావైభవంగా వుంటూవున్నప్పుడు మరొకరితో సంబంధం కలు
గజేసికొన్నానంటే యితడు నాముఖించూస్తాడు. అదియెంతదోషం.
నేనిప్పుడు గడిస్తున్నధనం తరతరములు నామనమరాళ్ళు, నామునిమను
మరాళ్ళుకూడా అనుభవించవచ్చును. కాని నేనెప్పుడూ యంతభాగ్య
వంతుడిని వుంచుకుంటానని అనుకోలేదు. పాపము షావుకారుగారు,
నన్ను మేళములలోనికి వెళ్ళినట్టిని చెప్పుతూవుంటారు కాని, అలవాటు
చేతనున్నా, మేళమునకు నాయకురాలనై యుండడముచేతనున్నా,
వెళ్ళకుండా వుండామంటే యేమియోచగ్గు. అందుచేత యెప్పుడయినా

కాస్త వెళ్ళుచుంటాను (ఎదుటజూచి) అరుగో! సుబ్బయ్య శెట్టిగారు వస్తూవున్నారు.

[సుబ్బయ్య శెట్టి ప్రవేశము.]

సుబ్బ—(తనలో) ఆహా! నాకీచంద్రవదన నేనుయెంతో పుణ్యంచేసు కోబట్టి లభించినది గాని సామాన్యులకు లభించేటటువంటిది గాదు. బ్రాహ్మణులు రంభాసంభోగంకోసం యజ్ఞాలు చేస్తారు అని చెప్పుతారు. కాని ఆరంభకూడా దీని కాలి గోరుకైనా పనికిరాదు. నేను యజ్ఞమాగాలు చేయందే యీచంద్రవదన నాకు లభించినది.

తే. గీ. అట్టిరంభయే నన్నుఁ | గృతార్థజేయ
చంద్రవదన హావముదాల్చి | త్కౌతలమున
జననమందె నటం మను | స్వాంతమందు
విలతుఁ గాకున్న యీసాంపు | గలుగనగునె.

(చంద్రవదనను సమీపించి) ఏమే! ఏం చేస్తూవున్నావు.

చంద్ర—చెయ్యడానికి యేముంది. సరేగానీ యీవాళమీకు యింత ఆలస్యంగా వచ్చినారెచేత?

సుబ్బ—ఈవాళటిరోజున కాస్త కొట్టుబద్దగ వ్యాపారంమోపుగావుండడంచేత ఆలస్యమైచది. మరిన్ని యింతేకాకుండా, మరలపాడు కాపురస్తును నీవెఱుగుచువా. పెరికరామయ్యగారు యేదో వ్యవహారమీద అనగా వ్యవహార మేముందిలే, ధాన్యం తో లించుకొని వచ్చినారు అవి కాటావేయించడం, ఖరీదుకట్టడం, డిస్తు యియ్యడం మొదలయిన పనులన్నీ తేరిపడానికి ఆలస్యమయినది.

చంద్ర—ఏమిటి! ఆరామయ్యగారు యిక్కడకు వచ్చినారాయేమిటి!
ఎప్పుడు వచ్చినారు. ఇంకాచెప్పుడు.

సుబ్బ—నువ్వా యన్ను బాగా యెరుగుదువా యేమిటి!

చంద్ర—ఆయనతో యెప్పుడూ మాట్లాడియెలుగను గాని, ఆయన మొఖంమాత్రము చాలాసారులు చూచినాను. ఆయనచాలా గ్రంథసాంగుడే.

సుబ్బ—ఏమిటేవు. ఆయనవిషయం చాలా యదిగా చెప్పుతున్నావు. నీకెల్లా తెలుసునేమిటి?

చంద్ర—మీరెప్పుడూ ఆయనవిషయమై యెరుగనట్లే అడుగుచున్నారు. నున నీలాచలమును కొన్నాళ్ళు వుంచుకొనలేదూ.

సుబ్బ—అహాహా! నీలాచలం యిప్పుడు యీతనిస్వాధీనములో లేదా యేమిటి?

చంద్ర—యెల్లా వ్రంటుంది. ఆయనయందు విశ్వాసముంచి వర్తించింది గనుకనా.

సుబ్బ—ఏం చేసిందేమిటి?

చంద్ర—ఎందుకు అడుగుతారు. చెప్పడానికి గూడా సిగ్గువుతున్నాను. తే. గీ. ఎంతయో ద్రవ్యమిచ్చుచు / స్వాంతమందు
భవ్యసత్కృపతో నిజ / భార్యకంటె
నెక్కుడుగ జూచుచుండెడు / నితని; కన్ను
చాటునఁ బరులగూడంగ / సాగెగాదె.

అది యెప్పుడో ఈయన కళ్ళయెరుటపడ్డది. అప్పటినుంచి ఆయన దానియింటికి వెళ్ళడం మతలుచేశాడు.

సుబ్బ—అవును. మరి, అల్లాటిపనులు చేస్తూవుంటే ఆయనకు కోపం రాదూ. ఆయన యేమిఅయినా తక్కువచేశాడు గనుకనా. అన్నివిధాలా ఏదికావలస్తే అది యిస్తూ రాణీకిమల్లె చూస్తూవున్న పెద్దమనిషిని మోసంచేస్తే యెల్లా వ్రంటుంది. అదియేమి కర్మమోగాని యెంతడబ్బుయిస్తూవున్నా వాడితో సంశృష్టి.

బొందక, పైగాతిరగడం వేశ్యలలో అందరికీ ఆచారమైయున్నది. అందుచేతనే వేశ్యలను యెవ్వరినీ నమ్ముటకు వీలుపడదని అంతా చెప్పుతారు. విశ్వాసం, నీతిలేనికులం యేవంటే భోగం కులం. అని ధర్మశాస్త్రములలో కూడా చెప్పబడియున్నది.

చంద్ర—(తనలో) ఈయన పైకి నెట్టి బాగులవాడులాగున కనుపడుతాడుగాని సామాన్యుడుగాడు. వేశ్యలయొక్క మోసములు బాగా తెలిసినాయి. (ప్రకాశముగా) ఏమండోన్ మీరువరసాగ్గా అందరిని చుట్టబెట్టి అనేస్తున్నారు. దానిఖర్చు అంటే అల్లా కాలిండిగాని అందరిదీ అల్లాగేనా. మీరన్నమాటలకు వప్పుకోవలసిందేగాని మొత్తముమీద చాలామంది నీతిగలవాళ్ళు గూడావున్నారు. ఇంకా సంసారంచేసే ఆడవాళ్ళకంటే మా భోగంవాళ్ళలోనే కాస్తనీతివుంది. ఈకాలంలో సంసారస్త్రీయి మామీద “కాంపిటీషనుకు” వచ్చినారుగదా.

సుబ్బ—ఇదిగో. ఇంకేం. యింగ్లీషుముక్కలు గూడా నేర్చుకున్నావు, యెక్కడనేర్చినావు యేమిటి? యింగ్లీషులో పుత్తరాలు వ్రాయగలవా? మనవ్యాపారం బాపతు పుత్తరాలన్నీ నువ్వువ్రాయరాదూ. కొట్టుదగ్గిర గుమాస్తాయోదుకు నెల 1 కి 15 రూ.

యిచ్చి.

చంద్ర—సరిలేద్దురూ. మీ వేశ్యాకోళాలకు, యెప్పుడూ యిల్లాగే అంటారు. ఖర్చుంచాలక నోరుజాటింది.

సుబ్బ—కోంపడకుగాని, మన అమ్మాయి యెక్కడవుంది?

చంద్ర—ఏం, ఇప్పుడు అమ్మాయి అవసరంయేగు వచ్చింది?

సుబ్బ—చూడాలి. అమ్మాయితో పనివుంది. దాన్ని చూడడానికి ఒక పెద్దమనిషి వస్తానన్నాడు. బాగాముస్తాబైయుండమని చెప్పు.

చంద్ర—ఎవరబ్బా! ఆ పెద్దమనిషి.

సుబ్బ—ఇందాకబ్బో యెవరినిగురించి మనము మాట్లాడుతున్నాము ?

చంద్ర—వెంకటాద్రిమయ్యగారా యేమి ?

సుబ్బ—మనెవ్వరిననుకున్నాను ?

చంద్ర—ఏమిటి ! ఎవనిని నాతో చెప్పుకోనే పోయితిరి. ఆదమ్మా !

ఖిగారు యెంతకొంగలాడీ ఆయన యిక్కడకు వెళ్లినాడు నిజ ?

యేమికారణము ?

సుబ్బ—ఏమి కారణముంది. మన ఆమ్మాయి చక్కదనాన్ని గురించి

ఆయన విన్నాడట. వినడమేకాకుండా ఒకసారి చూచినా

డట. అందువలన నెమ్మదిగా నానోమాట్లాడేటప్పుడికి, తేను

ఆయన చెప్పిన సంగతులకు నవ్వుకున్నాను.

చంద్ర—ఆ సంగతులు యేమిటో నేను వివరంగాడదా యేమి ?

సుబ్బ—వినగూడకపోవుదేమి. ఏముంది. ఆయన మనదేల్లను పొందకొని

పోనన్నాడు. ఆయన సామాన్యుడుగాడు. ఒక లక్షరూపాయల

ఆస్తిగలవాడు. నానో చాలాకోరికనుంచి వ్యాపారం చేస్తు

న్నాడు వీళ్ల కేమీ తక్కువయ్యిందా.

చంద్ర—అవును. అంజలో యేమీ సంకేతంలేదు. మన ఆమ్మా

యికి యెల్లాకివాడు వస్తాడాలని ఆలోచిస్తున్నాను. ఆమ్మాను

భాగ్యవశంకొద్దీ యీయన దొరికినాడు.

సుబ్బ—ఆయన సాధారణంగా అందరికిమట్లే అబద్ధాలు ఆడేవాడుకాదు.

వెనుక, అమ్మాయిని వ్రంచుకొంటావని ముందు ఆసక్తింది,

కన్నెటికంపెట్టి, ముందు సంతోషపడితే తరువాత ముఖం చూ

టువేసిన నరసింహారావు మోస్తరుకాదు.

బంట్రోతు—(ప్రవేశించి) ఆయ్యా ! తమకోసం వెంకటాద్రిమయ్య

గారు వచ్చియున్నారు.

సుబ్బ—త్వరగా తీసికొనిరా. ఆయనకు అభ్యంతరము యేమిది. మన
వాళ్ళే. రమ్మను రమ్మను.

బంటోతు—చిత్తం బాబయ్యా.

[వెంకటాచార్యమయ్య ప్రవేశము]

సుబ్బ—ఓహూ! వెంకటాచార్యమయ్యగారా! దయచేయండి. మొత్తానికి
అన్నమాట తప్పును.

వెంక—ఎందుకు తప్పువలెను. మీతో చెప్పిన “మైము”కన్న ఒక్క అ
రకుంట అలస్యమైనది.

సుబ్బ—అంతమాత్రానికేమిలెండి. (చుద్ర)వదననుచూచి) ఒసే! అ
మ్మాయిని ఒకసారి యిల్లాపిలుపు.

చుద్ర—ఇదిగో. పిలుచుకొనివస్తాను. (నిష్క్రమించి వెంటనేసింహా
చలముతోఁ బ్రవేశించును.)

వెంక—(సింహాచలమునుచూచితనతో)ఆహా! ఏమిబయ్యారీపుత్ర గరత
సుబ్బయ్య శెట్టి చెప్పినదానిలో అబద్ధం యేమీలేదు. అంతా
తల్లిమోస్తరే. నేను దీనిని చిన్నప్పుడు చూచినాను. అప్పటికీ
యిప్పటికీ చాలా వ్యత్యాసముగానున్నది. ఆకవాళ్ళకుపయసు
వచ్చినప్పుడేగదా అందం కనపడుతుంది. ఇల్లాది దివ్యమంగళ
స్వరూపాన్ని నాబోటి ధనికులు పూచాలిగాని లేకపోతేపాడయి
పోతుంది. ఇదివరకు నేనుప్రంచుకొన్నదీలాచలం దీనిఅందచం
దాల్లో సహస్రాంశమైనను పోలదు. నా దీక్షకి, నాహామీ
కు, నాభాగ్యానికి, నాసరసత్వానికి యిది నిశ్చయంగాతగివు
న్నది. ఎంతడబ్బు వ్రయమైనాసరే దీనిని నాయధీశ లో ప్రసాద
కోపాలి. ఇది మహాబ్రహ్మాండమైన ఖర్చు అప్రతుంబలని అను
కుంటాము గాని నేను కాల్చివేసే “తీర్థ కిల్సుసిగ రెట్లు”కు
అయ్యే ఖర్చుతయ నా దీనిని పోషించడానికిఁ జల్లును. ఏమైనా

సరే. దీనినిప్రంచితీరవలెను. నేను ప్రంచుకోవడం సుబ్బయ్య శెట్టి
కికూడా చాలాసంతోషమే. అందుకోసమే తఱచునాతోయి
సింహాచలాన్నిగుఱించి చెప్పతూవుంటాడు. నిజంగా దీనియం
దంముందు యెవ్వరూ సరిరారు.

చ. కనుగొననో ధరాస్థలినిఁ | గంజదళాక్షుల నెందరెందఱన్
మునుపెపుడైన నిట్టిపురు | బోడినిఁ గన్నులఁ జూచియుంటినే
మనసిజకాంతయైరతి | మాడ్కిబ్రకాశము నొందుచున్న యీ
వనితను యిట్టిచందమున | వారిజసూభవు డెట్టుచేసెనో.

చ. కలువలుచేత గన్నుగన | కంజముచేత మొగమ్ము; మల్లెలన్
బలువరుసన్; నవీనవిట | పమ్మున మోవినిఁ జంపకచ్చదా
వళిని పరాంగకంబులను | వారిజగర్భుడు బుట్టజేసి యీ
లలనను నానిమిత్తమె యి | లాస్థలినుంచె నటంచు నెంచెనన్.

ఇటువంటి “బ్యూటీఫుల్ యంగ్ లేడీ”ని చూస్తే నదలిపెట్టడానికి యెవరి
“మొండు” ఒప్పుకొనును! దీన్ని చూడగానే నామనస్సంతా చలించుతు
న్నది. డ్యామ్ డర్టీ మన్మథుడు తన “ప్లవర్ యారోస్” డ్యారికి పరంప
రగా వేశేస్తున్నాడు. వీడి తల్లి బొడ్డుబొక్కా. వీడు కాముకులనుచూ
స్తే బుట్టికాలిమీద నడుస్తాడు. వీడి బాణాలు తప్పించుకోడానికి మందు
యేముంది. ఏంకావాలి, వెలకాంతలకూటమి యేమందు. అట్టిది ధన్యు
లకు లభించును. ఈషయమై కాళిదాసుకూడా తనశృంగారతిలకమ
ను గ్రంథములో యిట్లా చెప్పినాడు.

శ్లో. గాఢాలింగన పీడిత స్తనతటం | స్విద్యత్కపోలస్థలం
సందప్టాధర ముక్తసీత్యుత మభి | ప్రాంత బ్రహ్మత్కరిమ్
చాటుప్రాయపచో విచిత్రమణితై | ర్భాతం రుతైశ్చాకితం
వేశ్యానాంధృతిభామ పుష్పదనుషః | ప్రాప్నోతిధన్యోరతమ్.”

దులించేత యీసింహాచలాన్ని ప్రంచుకోవడానికి నేనుసమ్మతించడం చేత

వేశ్యాహితబోధని

నేను కన్యకణి. అందులో యిటువంటికాంత నాను సుప్రార్థించినానికి
సిద్ధంగా వుండడంచేత నేను మరొక ధన్యుడను. అహా!

సీ. ఎవ్వనియింట నీ / యింతియుండును ; సదే

యిందెరానుదరీ / మందగింబు

తరుణి నెవ్వడు / స్మరియించు వాడెపో

సకలసద్విద్యా వి / శారమండు

చానక్యో నిరతము / సౌఖ్యము గాంచుటే

యంచితానంద సా / మాంజ్య పదవి

ఈకాంత్యో గూడి / యేకాంతమాడుటే

హరిని సేవించిన / యట్టి ఫలము

శే. గీ. గాన; నీసరోజాక్షిని / గంబుకంతి

గుతుక మడరంగ జేబట్ట / కుంటి నేని

మదను డదయుకై శరముల / యెదను బలపి

జీవముల గొన నెంచడే / చిత్తమును

ఏమైనాసరే. నాడబ్బుఅంతా ఖర్చయినాసరే. ప్రన్నా పొలాలన్నీ తాక
ట్టుకు వెళ్ళినాసరే. తుదకు నేను చచ్చినాసరే. నేను గీనినిప్పుచుకొనక
మాననుగాని కొందరు లోకులు యావిషయమై యెరిగి పన్ను దూచి
స్తారు. అయితేనేం. నేను చేసేకార్యం వారిదూషణ భూషణలతోసా
కాదుకదా. స్వసౌఖ్యంకోసం. అందులో సుందరంగులతో వ్రుడడమే
మోక్షముకన్న మోక్షము. అందుకనే కాళిదాసు బాగాఅలోచించి
యట్లా వ్రాసినాడు.

“శ్లో. అవిదితసుఖదుఃఖం నిర్గుణం నస్తుకించి

జ్ఞడమతీరిహకశ్చిన్మోక్ష ఇత్యాచచక్షే

మమతుమతమనంగ స్మేర తారుణ్యఘూర్ణ

న్మదకలమదిరాక్షీ నీవిమోక్షోహిమోక్షః”

అనగా “మూలం లైసవాళ్ళు కొందరు నిర్గుణమై కాస్త సుఖమన్నా యి
య్యనివస్తు గను మోక్షమటయ. గాని నామతాన్నిబట్టి చూడగా స
కలకలాపప్రదయైన కారితోనుండుటయే మోక్షము.” కాబట్టి యె
వను యెల్లాఅనుకుంటే నాకు యేమిపోతుంది? ఒకళ్ళు నాకు యెవ
రూ వెట్టవక్కరలేదు. కావలిస్తే నేనే ఒకరికి పెట్టుతాను.

సుబ్బ—ఏమిటో వెంకటామయ్యగారు మహాలలోకిస్తున్నారను.

వెంక—సుబ్బయ్య శెట్టిగారూ. ఆలోచన యేమిలేదు. “ఐయోమ్ ఓక్
లీసారి టూసే డిట్ గాడ్ వ్యజ్ నాట్ గివెమి సమ్మోర్
అయిన్ టూ సీ దీ బ్యూటీ ఆఫ్ దిస్ సింహచలం.”

సుబ్బ—“ఊయూ ప్రిమియేట్ హర్ బ్యూటీ” ?

వెంక—వైనాట్ ?

చంద్ర—మీరుద్దయూ యేమిటో ఇంగ్లీషుమాటలాడుకోవడం పో
రంభించినారు. అదియేమిటో మేము వినకూడదా యేమిటి?

వెంక—చుప్ప్రవినకూడదని రహస్యాలు మా కేమివున్నాయి?

సుబ్బ—(చంద్రనడనతో) ఏమే! పంతులుగారు మనసిగహాచలాన్ని
చూడడానికి వస్తే చూపించ వేమిటి?

చంద్ర—ఇదిమనీభాగూది. పిల్లవచ్చి యిక్కడనుంచుండి యెంతసే
పయింది?

సుబ్బ—అవునే. కోప్పడకు (రహస్యముగా) నేను నెమ్మదిగా అవత
లకు నెమ్మతాను. ఈయన సంగతిసందర్భాన్ని నీవుకదుపు.
అయినా వ్యవహారం అంతానేనే “రైలు” చేశానులే. (వెంక
టామయ్యనుచూచి) పంతులుగారూ! మీభోజనంఅయిందా!

వెంక—అయింది.

సుబ్బ—మీరు చక్కగా మహారాజులు, పెంద్రకాళె మాకు భోంచే యడానికి వీలు లేకుండా. కొట్టుదగ్గిరవ్యాపారాలు చూచుకొని వచ్చేటప్పటికి పన్నెండుఘంటలవ్రతూడి. అప్పుడున్నానంచేసి భోంచేసేటప్పటికి రెండుఅవ్రతూడి. మాకోమట్లయిల్లవోపగలు రెండుఘంటలకు రాత్రిపదకొండు ఘంటలకున్నా భోజనాలు అవడం.

వెంక—(నవ్వుచూ) డబ్బురంధిమీద పడితే ఆకలివుండదుకాదూ.

సుబ్బ—(పిచ్చిమాటగాని డబ్బు వస్తూ ప్రాటే ఆకలి చస్తుందండీ. నేను త్వరగా స్నానంచేసి భోంచేసివస్తాను. ఇక్కడ నేదయచేయండి.

వెంక—ఇండాకటినుంచి నేను మీరుభోంచేశారని నేను అనుకుంటూ మాట్లాడడంలో ఆలస్యంచేశాను. త్వరగా వెళ్ళిభోంచేసిరండి.

సుబ్బ—(నవ్వు)మించును.)

చంద్ర—సింహాచలమూ! తాంబూలం తెచ్చి పంతులుగారికియ్యి.

సింహ—(సిగ్గుపడును)

చంద్ర—సిగ్గుపడుతావెందుకు. అమ్మామీ వెళ్ళి పట్టి.

సింహ—(నవ్వు)మించి వెంటనే తాంబూలపు పళ్ళెముతో పరివేశించును.)

చంద్ర—ఇలాతే అమ్మా! (పళ్ళెముపుచ్చుకొని ఆకులురాళి) అమ్మా యీ! ఇవి ఆయనకు యియ్యి.

సింహ—నువ్వియ్యి. (రోషముతో చూచును.)

వెంక—తే. గీ. చిత్తమందున నున్నట్టి | సిగ్గుచేత

కాంత కన్ను బామ్మలను నెఱ్ఱి | గా! నొనర్చి

తాంబూలం బీయజాలక | దల్లిసీయ

మాయనుచు బల్కుచున్నది | మగువమిన్న.

చంద్ర—నీకింత సిగ్గులు తే యెల్లాగ. (వెంకటామయ్యగారిని జూచి)
పంతులుగానూ! ఇమగో తాంబూలము.

వెంక—(పుచ్చకొని)

శే. గీ. లబ్ధచేతచు సింహాచ / లంబు తాంబూ
లంబు నీయంగమదిని భ / యంబునందె
గాని; దానిహస్తసులతో / గరుణఁబూని
యిచ్చియుండిన మోదంబు / హెచ్చగాడె.

ఈతాంబూలమే సింహాచలము నాకిచ్చియున్నచో నాసంతోషానికి మితి
లేకయుండును గదా!

శే. గీ. ఇంతి తాంబూలమిచ్చుట / యెన్నడబ్బు
చపల నయనతోభాషించు / పెపుసుగల్గు
కాంతఁ గాగిటజేర్చు సా / ఖ్యంబునెపుడు
గందు; ననుచు నున్నాడ నా / నందమెసఁగ.

(తనలో) ఓచునస్సా! కాస్త వోపికబట్టు. నీమనోరథయుత్వరలో నేతీర్చు
కొంటానలే.

చంద్ర—నీమితిగో! పంతులుగాను దీఘకాగాతలో ఉన్నవారా?

వెంక—నువోమీలేదు.

చంద్ర—మీరు యిక్కడికి యేమిపనిమీద వచ్చినారో మేము అంగ
చ్చుచుగదా.

వెంక—ఎప్పుడూ వస్తూ నేర్రంటాను. ధాన్యం విక్రయంకోసం వచ్చి
నాను. అవి యీవాళ సుబ్బయ్యగారికొట్టోనే పట్టుబడిపట్టింది
వేశాను. లెఖ్క సాయంత్రమన్నా రేపులన్నాపుచ్చుకొంటాను.

చంద్ర—ఏమాత్రం మేమిటండి?

వెంక—ఏమాత్రము అయిదువందలపుట్లు.

చంద్ర—ఇవి అన్నీ తమపంటధాన్యమేనా?

వెంక—అవును.

చంద్ర—పంతులుగారూ ! కాస్తేపు పడుకుంటారా యేమిటి ?

వెంక—పగటినిద్ర యెప్పుడూ అలవాటులేదు. సుబ్బయ్య శెట్టిగారు వస్తే ఆయనా నేనూ కొట్టుదగ్గిరకు వెళ్ళుతాము.

చంద్ర—సుబ్బయ్యగారితో కొట్టుదగ్గిరకు వెళ్ళకపోతే యిక్కడవుండ కూడదా యేమిటి ? దస్తువారు యిక్కడకు పంపరా యేమిటి ?

వెంక—నేను దస్తుకోసంగాను వెళ్ళకం. పొద్దుపోతుందని.

చంద్ర—ఇక్కడ పొద్దుపోదు కామోసు. ఎదుకుమీరు శ్రమపడడం ఇక్కడ వుండండి.

వెంక—పోనీ ! ఎక్కడనయి తే నేమి ? యిక్కడే వుంటాను.

చంద్ర—పంతులుగారూ. మీరు మా చెడ్డవారండీ. మీహృదయము సముద్రముకంటె బోతుగల్గదై వున్నది. మీరువచ్చిన కార్యాన్ని గురించి కాస్త అయినా మాట్లాడక యున్నారు కదా.

వెంక—నే నేకార్యమిద సచ్చివాను ?

చంద్ర—ఆసంగతి మీరు చెప్పకపోతే సుబ్బయ్య శెట్టిగారు మాకు చెప్పలేదను కొన్నారా యేమిటి ?

వెంక—ఏమిటాసంగతి ?

చంద్ర—ఇంకా ఎదుకుదాస్తావలెండి. నీ గానియ్యండి; నీలాన లాన్ని మీరు వదిలివేయడానికి కారణము యేమిటి ?

వెంక—చంద్రవదనా ! ఆసంగతి నానోటితో యెందుకు చెప్పిస్తావు ? నీవు విన్నావుకదా. మళ్ళీ యెందుకు ?

తే. గీ. అందమైకట్టి కాంతికా శ దంబుగాడు

ధనము మిక్కుటాబుగనులే శ దనుచుగాడు

కాని ; చాచుగానితరుల శ గవయాజుచి

యుంటచే బాసినాడ వా శ ల్గతి నిపుడు.

అక్కాంతయొద్ద నేను బ్రవేశించినప్పుడు ప్రారంభమున నాతో జేసిన ప్రమాణానికి వ్యతిరేకంగాబ్రవర్తించింది. అదినాకు అసహ్యంపుట్టింది.

తే. గీ. తాను కోరుచుండినయట్టి / ద్రవ్యమెంతో
యిచ్చినాడను ; నస్తుత్రుల్ / చెచ్చినాడ
కొఱతయున్నది యేమిలే / కుండఁజేసి
నాడ ; కాని వంచించెనన్ / నాతిమిన్న.

అట్టియెడ దానికిని నాకును మరల సంబంధ ముంచుకొనుట యెట్లు ?

తే. గీ. ఎంతధనమిచ్చుచుండిన / నింతయేని
తృప్తియనుమాట తనదు మ / దిందలపక
జత్తకార్తిశునకమట్లు / చెడదిగుగుట
మొదలుపెట్టెను విటకాండు / ముదమునంద.

ఇట్టిది నేను కన్నులార చూచి యూరకుండగలనా ! నాస్నేహితు లెందరో యీవిషయమై నాతో ననేకసారులు ప్రశంసించిరిగాని, వారి మాటల ననేకసారులు త్రోసి వేసితిని. ఇట్లుండ నొకసారి యిట్టికృత్యము స్వయముగా నాకంటనే వడినది.

తే. గీ. నాటినుండియు; నెప్పుడా / బోటికడకు
వెళ్ళకుండుటెగాక నా / వీధినైన
నరుగుచుండుట మానితి / నాత్మతోసి
యిట్టిపనులెవ్వరికినైన / నిష్టమగునె.

ఇంక వేశ్యలతోలికి బోగూడదని మానముపహించితిని.

చంద్ర—(తనలో) ఇదియేమిటి ? ఈయన యెల్లాచెప్పుచున్నాడు. ను
బ్బయ్యగారీయన సింహాచలాన్ని చేరదీయడానికి ఒప్పుకున్నా
డన్నారే (ప్రకాశముగా) పంతులుగారూ ప్రతివాళ్ళు మీసీ
లొచలంమోస్తగుగానే వుంటారనుకొన్నారా యేమిటి ?

వెంక—జగమంతా అల్లాగేవుంటారు అని నేను అనలేదుగాని మొత్తము మీదనీకు కోపం వచ్చినా సరే వేశ్యలలో విశ్వాసంతక్కువ.

చంద్ర—ఎవరో తుచ్చపుముండలు విశ్వాసహీనులై యుంటారు. నా సంగతి నేను చెప్పకోరాదు. తన్నుదా స్తుతించుకొంటే తమకొన్నట్టే వుంటుందంటారు గాని నాసంగతి తమరు విన్నారో లేదో, నే నీసుబ్బయ్యగారిడగ్గరకు వచ్చి పదిహేను సంవత్సరాలయింది. ఇక్కడకు వచ్చినతరువాత, వెనుక నన్నువ్రంచుకొన్నవాళ్ళు మొదరో యీలాగు అనేక కార్యములమీద పచ్చి, నాకు కబురులు పంపుతుండేవారు. కాని, నేను వారికిమల్లీ సుబ్బయ్యగారి యధీనంలోవున్నాను. తమరాప్రశంస గలుగజేసుకొనరాదు. పలసినచో దయయుండేనేని నన్ను జూచి పొండి” అని మరల జవాబులు పంపుచుండేదాన్ని.

వెంక—నీసంగతి నాకు చెలియును. నీకాలిగోరుకై నా తక్కిన వేశ్యలు పోలుతారా !

చంద్ర—ఈవిధంగానే నాకూతురయిన యీసింహాచలాన్నికూడ తగువెద్దమనుష్యుల వశముజేసి, కీళికసంపాదిద్దామని వ్రన్నదాననేగాని తక్కినవేశ్యల మోస్తరుగా దీనిని త్రొప్పి ధనం సంపాదిద్దామనే ప్రదేశంలేదు. ఇంతకుముందే, తమ విషయమై సుబ్బయ్యగారు నాతో చెప్పినారు. నేను చాలా సంతోషించినాను. మాఅమ్మాయిని తమవశంచేయడానికి అభ్యంతరమేమీ లేదుకాని, నీలాచలానికి మామీదయేమి కోపంపస్తుందోఅని అనుమానం కన్పించింది. అయినా అదినాకు పెట్టవలెనా. నేను దానికి పెట్టవలెనా. మాకు కావలసినదిల్లయిస్తూవున్న సుబ్బయ్యగారు వేయేడ్లకూ బాగుండాలి.

వెంక—మీమీద కోపం రావడానికి నీలాచలాన్ని మీరేమిచేసినారు?
అది బుద్ధిపూర్వకంగా చేసిందిగాన యాపాపము అదే అనుభ
విస్తుంది.

చంద్ర—మంచిమాట చెప్పినారు. మేముయినా మిమ్మల్ని అది తెండి
యిది తెండిని ఘంటఘంటకు యిబ్బంది పెట్టేవాళ్ళముకాము.
మాకింతకావాలి అంతకావాలని మిమ్మడుగము. మీమనస్సు
ను అనుసరించి మాఅమ్మాయి నశించుకొంటుంది. ఇది అయి
నా ఆత్మే గడుసుదికాదు.

వెంక—ఈసంగతి అంతా సుబ్బయ్యగారు నాకుచెప్పినారు. ఆయన
చెప్పితే నాకు నమ్మకమే తక్కినవిషయములలో ఆయన యె
ల్లాచెప్పితే అల్లాచేస్తాను. వెధవడబ్బు. దానితో ప్రయోజన
మేమున్నది? విశ్వాసము, నమ్మకము కావాలి.

చంద్ర—విజమేనండి మాసింహాచలంకోసం యోతమందో కబుర్లు
పంపించినారు. నవర్సులు యిస్తాము రెండునవర్సులు యిస్తాము
అనేవారు. ఏమయినా సరే యెవ్వరో ఒకరిని నమ్మేటట్లు యీ
అమ్మాయిని చేయాలిగాని, యీప్రకారంగా ధనంకోసం కన
కడ్డవారితో పంపనని చెప్పేసేదాన్ని.

వెంక—ఇది నీతిగలవాళ్ళకు లక్షణము. నీలాచలందగ్గిరయిల్లాటివి పని
కిరావు.

చంద్ర—అస్తమానం ఆసంగతి యెందులకు తెండి. అయిపోయినదాన్ని
గుఱించి విచారించరాదు.

వెంక—వెధవముండకోసం విచారమెందుకు?

చంద్ర—తమరువుండడం మరలపాడుగదా. మాఅమ్మాయిని అక్క
డకు తీసుకొని వెళ్ళుతారా యేమిటి? అల్లాగయితే మాకుకాస్త
కష్టమే.

వెంక—ఎందుకు వెధవపడ్డారు. నేనూ యీ ప్రాశ్నోనే పూటాను.
ఈసంగతి సుబ్బయ్యగారితో చెప్పినాను. నేను యెక్కడవుంటే
నేమి? ఏమయినా కష్టపడవలెనుగనుకనా. ఎక్కడవున్నా సా
వత్సరము అయేటప్పటికి మరణధాన్యగింజలు మనకొస్తాయి.

చంద్ర—అల్లా చెయ్యండి. మాకుసంతోషంగా వుంటుంది. పంతులు
గారూ. ఇప్పటికి నామనస్సులోవున్న చింతపోయి సంతోషం
కలిగినదండీ. మాలమ్మాయికి నీలాటివారు వస్తారో అని
యాత్రోచిస్తూవున్నందులకు మా పూర్వపుణ్యముకొలది, బ్రాహ్మ
ణులు, రూపవంతులు, భాగ్యవంతులు అయిన మీరు లభించి
చినారు.

వెంక—సరి. సరి. యెంతమాట.

[సుబ్బయ్యపర్యవేశము.]

సుబ్బ—పంతులుగారూ! ఎండగావుందికాస్తేపుపడుకోకపోయినారా.

వెంక—ఇప్పుడేపడకండీ.

సుబ్బ—అల్లాగయితే కొట్టుదగ్గిరకు వెళ్ళుదామా యేమిటి?

వెంక—మీయిష్టం యెక్కడకురమ్మోటే అక్కడకువస్తాను. అభ్యం
తరం యేమీలేదు.

చంద్ర—ఎందుకు? ఆయన్నుకూడా శ్రమపెట్టుతారు.

సుబ్బ—అరిగిపోతారా యేమిటి? అప్పుడే అల్లుపపక్షము అవలం
బించినావు.

వెంక—సుబ్బయ్యగారూ మీరు మాచెడ్డావాళ్ళండీ. రండిపోదాము.

చంద్ర—పంతులుగారూ రాత్రిపడకకు యిక్కడికి దయచేయండి.

సుబ్బ—పంతులుగారు యిక్కడికిరాక మరెక్కడకు వెళ్ళుతారు? బ్రా
హ్మణులు అయిపోయినారు గాని లేకపోతే మావాళ్ళేఅయితే
ఇంకోచోటికి వెళ్ళనిస్తానా.

సుబ్బ—(హాస్యముచూచి) ఎవడురా అప్పడూ గుఱ్ఱపుబండి కట్టుమని
చెప్పు. వెంకటాద్రిమయ్యగారూ రండి.

(నిష్క్రమించుచున్నారు.)

రంగము—సింహాచలము మందిరములో

[వెంకటాద్రిమయ్య ప్రవేశము.]

వెంక—ఆహా! నిజంగా యీ సింహాచలము నా పూర్వపుణ్యముకొలది

సంప్రాప్తియిందిగాని సామాన్యంగా లభించేదికాదు.

తే. గీ. దేసలోకాన రంభాది / దివ్యసత్తులు

వెలసియుండిరటంచును / వింటిగాని

దనిత కాళిగోరునకైన / వారుబోల

రంచు మానసబుందునే || నెంచువాడ.

దీనికోసం యెంతోమంది వాకిలిముందు జవానులకుమల్లే పడికాపులు
గాశారట గాని వాళ్ళదరిసీ తృణీకరించివేసింది. నిజంగా నావిషయ
ములో ఏళ్ళతో చెప్పడంలో సుబ్బయ్యగారు చాలా శ్రమపడినారు.
ఆయనమూలముననే నేను దీనిజేబట్టు భాగ్యం కలిగింది. దీని సౌంద
ర్యం తెలుచుకొంటే నావత్స ఘట్టుమంటుంది. దీని మొగము పూర్ణ
చంద్రాడికివంకలుపెట్టుతుంది. కన్నులు పద్మాలనుయెక్కిస్తూన్నాయి
తెలపుష్పం యీమెనాసముతో సరిగాదు. ఆమస్మధుండు అమృతం
వ్రుంచి నిర్మించిన దొప్పలతీరున చెర్రలున్నాయి. ఈమెచేతులు మృగా
శములంతటి పల్లవములు. బుధూకిపుష్పం మోస్తరుగా మోవి
యుంటుంది. మల్లెపువ్వులతీరున పల్వరస అమరింది. ఆహా! యువకు
లయొక్క కామాంధకారం వదలించేసెయ్యడానికి వెన్నెలమోస్తరుగా
వ్రుండే దీనినవ్వేచాలింది. ఈకాంతయొక్క ప్రతియవయవము నెత్తికొ
నివర్ణించుగామంటే ఒక్కొక్కసంవత్సరముపట్టుతుంది. ఇదంతామొం

దుకు. చిత్రకారకుండయిన రవివర్మ దీనిని ఒకసారి చూచినాడంటే దీనిబొమ్మగూడ వేసి ప్రతివారికి అందుబాటుగా వుండేట్టు “సేలు” లో పెట్టుతాడు. ఆతమవ్రాసిన శకుంతలబొమ్మని నా యేమయినా యీసింహాచలానికి సరివస్తుందేమో అని చూచినాను గాని యెక్కడా అందలేదు. (ఎదుటచూచి) అదిగో! సింహాచలం వస్తువుంది. ఏమి నడక! ఏమి వి. ఏమి హోషు. ఏమి హోథా! ప్రపంచకాన్ని దీనిని భగవంతుడు ఏమహారాజునకో భార్యగాజేసి మహారాణియని పిలువబడుచు రాణివాసమునందు వుంచుటకుబకులుగా యిల్లా వేశ్యకులంతో బుట్టించినాడు. అన్నన్నా, నేను పొట్టబడ్డాను. దీనికి రాణివాసముదొరికితే బాగావుంటుందని అన్నాను. వల్ల కాటిరాణివాసము. రాణివాస స్త్రీలకు యేమిపేరుమొడింది. పేరుగొప్ప వూరుదిబ్బ. రాణీలమనుషైకిపేరేగాని వ్యాపారాలచూస్తే యికచెప్పనా. లోపలవంటచేసేనాళ్ళు, బట్టలుపుతికే చాకలివాళ్ళు వాళ్ళకుప్రియకాండ్లు.

[సింహాచలము ప్రవేశింపును.]

సింహా—(తనలో) ఈబ్రాహ్మణుడు నామోహంలో పడిపోయినాడు. ప్రపంచకంబున నన్నుమించినది యీజగంబున లేదనివ్రన్నాడు. ఎక్కడయినా యిల్లాటివాళ్ళ ప్రాపు బోగమువాళ్ళకు దొరికితేనే వాళ్ళనరిద్రము పోవుట అసీలాచలం నిష్కారణంగా యీయన ప్రాపకం చెడకొట్టుకున్నది. ఆయేడుపేదో రహస్యంగా యేడవగాదూ. అంత ఈయన కంటపడేట్టే, చెయ్యాలూ. చెయ్యనివారెవరు? నేను చెయ్యడములేదూ. గుట్టు యేమయినా బయటికివస్తువుందా. ఫిడేలువాయించే శ్రీనివాసులు నాకుగూడ ప్రియుడుగా లేడూ. ఆసంగతి ఈయనచూస్తున్నాడా. ఇంకా ఈయన మర్లపాడు వెళ్ళుతూవున్నప్పుడు యెంతమంది వస్తూపోతూ వుంటారు. (ఇంచుక యూరకుండి)

మాఅమ్మ నిన్న పిలిచి ఈయనను నెమ్మదిగా లాలనచేసి, మేక
కట్టించే మార్గము యేదయినా ఆలోచించమని చెప్పింది. యి
ప్పుడెల్లాగయినా పందామెత్తులు వేసి ఈయనను అందుకు వచ్చు
కొనెట్టు చేస్తాను. బోగంజన్మ యెత్తిన తరువాత విటకానిని
టోక్సిక్ వేయకపోతే నాజన్మయందుకు? (వెంకటా)మయ్య
ను సమీపించును.)

వెంక—(చూచి) ఏదేదీ! నావలపులభరణి, నాభాగ్యములపంట, నా
నోములమూట, నాధనాంకుప్ప, నాపుణ్యములపూజమువచ్చిం
దా! నేనువచ్చి చాలాసేపయిదినుమా. నీకోసం కనిపెట్టు.
కొని వస్తాను.

సింహ—మీరువచ్చినారని దాసిచెప్పింది; కాని నేను తలకు నీళ్ళుపోసు
కుంటూవున్నాను. అందుచేత ఆస్యమైనది. నన్ను తీసుకొచ్చాలి

వెంక—ఎంతమాటన్నావు. నిన్ను నేను తీసుకొచ్చవలెనా. ఇంతమా
త్రానికే! నీవు ఏమి చెయ్యరానిపని చేశావు?

సింహ—చెయ్యరానిపని యేమీ చెయ్యలేదుగాని వెద్దమనుష్యులు
మీరువచ్చి కనిపెట్టుకున్నారు. మీహృదయంలో వేరుభావం
గా ఆలోచించరని నాకు తెలుసును.

వెంక—చెప్పవు యింకా, తలంటుకొన్నావు. అందుకే నే జారుముడివే
సినావు. ముంగురులుకూడ రేగియున్నవి.

తే. గీ. వనితసౌందర్య మీక్షింప / వలెనటన్న
అప్పుడే జలకంబాడి / అరముడిసిడి
ముంగురుల్ రేగి; యున్నదై / ముగదజూచి
మదమునందంగవలయును / పురుషుడతివ.

సింహ—చాలు లెండి. మీమాటలకేమి, మీరెప్పుడూ యిల్లాగ అం
టూనే వుంటారు.

వెంక—నామాట అబద్ధమా ?

సింహ—మీదగ్గిరయెవ్వరు మాట్లాడగలరు ?

వెంక—సరేగాని, నాకిప్పుడొక దానిమీద మనస్సుపోయింది. ఆకార్యం జేసి నన్ను సంతోషపెట్టుతావా లేదా ?

సింహ—అదేమిటి చెప్పండి.

వెంక—మరేమీలేదు. నీవు కష్టపడవలసినది యేమీలేదు. నాకు యిప్పుడు వీసంగీతం వినాలని మనస్సుపోయింది.

సింహ—ఇప్పుడేమిటి యెదీకానివేళ. రాత్రి పాడుతానులండి.

వెంక—అందుకనే నాకు కోపంవస్తుంది. మనిషికి రెండు రోగాలట. కూర్చోమంటే వెళ్ళుతాననడం. కాస్తపాడమంటే, నాచేతకాదనడమో లేక ఆనకపాడుతాననడమో. సింహాచలమూ! నాకోరిక నీవు తీర్చకపోతే యెవ్వరుతీరుస్తారు? నీవు సంగీతంలో మంచి విద్యావంతురాలవుకదా. అందుచేత నేను సరదాపడి పాడమంటే ఆనకయేమిటి? రాత్రియేమిటి? పాడడానికి యెప్పుడయితేనేమి? నాసరుదా తీర్పు.

సింహ—నేనందుకోసంఅనలేదు. రాత్రి తీరుబడిగావుంటాముగదా అని అన్నాను. మీచిత్తం యిప్పుడు పాడమంటే యిప్పుడేపాడుతాను

వెంక—మనకు యెప్పుడూ తీరుబడే. నీకు వంటపనిగాని యింటిపనిగానిలేదుకదా. నాకుయింకోవుద్యోగంలేదు. నేను యెప్పుడూ నీయెదుటవుండడమే నాకు గొప్పవుద్యోగము. మళ్ళీ బహుశః రాత్రి నేను మదరాసు వెళ్ళుతానేమో. కొద్దిగా అక్కడ పనివుంది. వెళ్ళుదామని అనుకొంటూవున్నాను. ఇప్పుడేపాడు. హమ్మోసీ నేశ్చతివేస్తాను. (హమ్మోని శ్చతివేయును.)

సింహ—మీకు పట్టినపట్టు వదలరాదీ. కానియ్యండి, మీకుయేరకం యిట్టే. బాపిలూ, కృతులూ, తరంగాలూ, అష్టపదులూ.

వెంక—వెధవజావలీలు. మేళాల్లోపాడేవేనా. దిక్కుమాలినవివద్దు.
పాడుతూవుంటే సాహిత్యంకనపడాలి, పదిసంగతులూపడాలి.
వచ్చేసంవత్సరానికి నీవు గానభారానికి యెక్కాలి.

సింహ—అయితే నాకువచ్చినవి పాడుతాను ఒక తరంగము ముందు
పాడుతాను.

వెంక— పాడు పాడు. చాలాబాగుంటుంది.

సింహ—(పాడుచున్నాడు.)

శంక రాభరణం—ఆటతాళం.

శ్రీవాసుదేవప్రభో పాలయమాం॥ శ్రీ॥
సకలహితకర-సరస్వతాగణ-నిగమసరసిజ-జయతరసఘన
విగతభవభయ-వినుతసురవర-గగనసువిమల-గరుడవిహారణ॥ శ్రీ॥
సరసిజోదరచరణవిలసిత-సరసనూపురసాధుహితకర-తరళకుం
డలతాండవానన-మురరిపోకిల-మోహనాభవ॥ శ్రీ॥
నిరుపమధ్వని-నికరపావన-మురళికారవమోహితాకిల-
సురవధూగణసుందరానన-కరివరానన-కాంచనాంబర॥ శ్రీ॥
దివ్యమంగళగోపవేష-దీనపాలనవీతదోష-నవ్యతరనవనీతరసిక
వరసఖాసఖనిఖిలజనక॥ శ్రీ॥
దేవకీనసుదేవతనయ-దేవరాజవిరచితవినయ-చేవనారాయణా
నందతీర్థవిరచితదివ్యగీత॥ శ్రీ॥

వెంక—శంక రాభరణంలావుంది. మామంచినిండైనరాగం. ఇట్లాచెప్పి
న మాటవిని పాడితే నిన్ను మద్దుకెట్టుకోబుద్ధివేస్తుంది. ఏదీ
స్వంగారసంబంధమైనది స్వరముతోగూడా ఒక్కటిపాడు. సం
గీతవిద్యాదర్పణమంతా నీకు కంకోపాతమేకదా. నిలబానిమీద
కొనియ్యి.

సంహా—

బిలహరి—ఆటతాళం.

ప॥ సా,రి-గాపా-ధాసానిధా-పాధప-మగరిస-సనిధససా॥ సారి॥
రా,ర-వేణు,-గోపాబాలా-రాజిత-సలద్గుణ-జయశిఖలా॥ రార॥

1. సా,రిగాపా-మా,గపాధా-రీ,సనీదా-పా,మగారీ॥ సారి॥

సా,రసాక్షా-నే,ఁమేమీ-మా,రుబాధా-కో,ర్వలేరా॥ రార॥

2. సా,రిగగ్గ,,-,రిగ-పాపు-పపు-ప్ప,,-,ఫప

నం,దగోపాలా,,,-,నెఎనెదుబోజా-లా,,,-,నిఇ

సాస్ససస్స-గరిసని-నిధపా-పధపమ-గగరీ-గపమగ-రిసరిగ ॥ సారి॥

మి,మరారా-సదమతి-మదితోముదమల-రగనాకెడురుగగదియర॥

3. పపపా-రిరిరీ-గపమగగా-గపమగ-మగసరి-రిగరిససా,,,-

పలుమా-రునుగా-రవముననిక-బిలచిన-బలుకవు-సలుగకురా,,,-

రిసనిధసా,,,-మగరిగపా-ధపదరిసా-రిసనిధ-పమగ॥ సారి॥

కరివరదా,,,-మరిమరినా-యధరముగో-లర కని-కరముగ॥ రార॥

4. పా,,,-మగరిగ-ధా,,,-మగరిగ-సా-మగరిగ-పపుప్పా,,,-

రా,,,-నగధర-రా,,,-మురహర-రా,,,-భవహర-రావేరా,,,-

గా,,,-రీసనిధ-రీ,,,-రిసనిధసా,,,-రిసనిద-సస్ససా,,,-

ఈ,,,-మగుసను-ఈ,,,-లలసను-ఈ,,,-సాగసిని-చేకోరా,,,-

గారిస-రిరిరీ,,,-రీసని-:ద్దదా-పామగ-గగ్గ-

కోరిక-లింపొందా,,,-డెందము-నీయందా-జేరెను-నికజెం

గ్గా,,,-సరిగధనా,,,-రిసరిగ-సా,,,-గరిసని-ధపమగ-రిసరిగ॥ సారి॥

దా,,,-మరువకురా-కరముల-చే,,,-మరిమరి-నినుశర-ణనెదర॥ రా॥

మొక—ఆహా! యేమిసంగీతము. మొగముయెదుట అనకూడదుగానినా

రదుడు, తుంబురుడు, నీయెదుట పనికిరారని చెప్పువలసివచ్చినపు

డు, భవాని, గోదావరి, ధనకోటి, నాగరత్నం వీరినియెత్తడమెందును

సీ. బ్రహ్మకుమారుడు వీ ! శారవంబిదియంచు
 మానసంబునకు వి ! భ్రాంతిదోష
 సంగీతరసమిట్లు ! పొంగిపొరలుచుఁ బ్ర
 వాహమైనట్లు భా ! వమునదోష
 భువిని శృంగారమే ! యవతారమెత్తెనా
 ధరణినన్నట్లు న ! చెప్పరుప్రగాఢ
 కొకిలారవమును ! బ్రాకటంబుగగేలి
 యొనరించెనంచును ! మనసుఁజూగ

తే. గీ. సరసమైనట్టి సీగళ ! స్వరమునెత్తి
 పాట హాయిగాఁబాడి నా ! భావమునకు
 నుచిత ముదంబుఁగూర్చితి ! వతివమిన్న
 నిన్నుఁ దర్జింపఁ దరమానె ! నిక్కముగను.

నేను యిన్నాళ్ళబట్టి యేమోలనుకొన్నాను. గుమ్ములులాసాచేశావే.
 చూడు సింహచలమూ! నీదగ్గిరవుంటే వేరేసింహచల యాత్రకు నెళ్ళ
 నక్కరలేదు. ఈరోజునుంచి నీవు ఒక యేర్పాటుచెయ్యాలి ప్రతిరోజు
 సాయంత్రం ఒకఘంటనాకు నీగానము వినిపించుతూ వుండాలి.

సింహ—ఇంతేకదా! ఆమాత్రము మీకోరిక తీర్చలేనాయేమిటి? కాని
 సంగీతం పాడడానికి మనస్సు ఖులాసాగావుంటే మరిబాగా
 వుంటింది.

కంక—ఏమీ! నీమనస్సు యెప్పుడూ ఖులాసాగానే వుంటుందిగదా.
 చింతయేమున్నది? నీ కేసంసారపుచింతలేదు. ఉబ్బుచింతలేదు.
 సమస్త భారము నానీపుమీద నేను పెట్టుకున్నానుగదా.

సింహ—ఏమికావలస్తే అవియిస్తున్నారు. అందుకు సందేహమేమీలే
 నుగాని నామనస్సులో సంగోషం యెల్లాప్రవేశ పెట్టారు. నాకు
 మనస్సులో ఒకదానివిషయమై చింతయున్నది. అధితీరడం

యెల్లాగునాని బెంగ పెట్టుకొనివున్నాను. మానాయనగారయిన
సుబ్బయ్యగారినిగూడా మాఅమ్మ ఈవిషయమైచాలాసారులు
శిగిది కానియిప్పుడెక్కడ ఆపనిచెయ్యడం డబ్బుఖర్చులన్నారూ.

వెంక—అదియేమిటో కాస్తనాచెవిని బడవెయ్యకూడదూ. ఆకోరిక
నీకు నేను తీటుస్తానమ్మా.

సింహ—ఏమిటో మాట లంటారుగాని తీతా విన్నతరువాత, అది
యేమిటో బాబూ అస్తమానము యీసింహాచలము దేనికో
డానికి యిబ్బందిపెట్టానే వుంటుంది అని అనుకొంటారు.

వెంక—సఖి! నీవు అల్లాచెప్పడం ధర్మంగావుందా! నేన నీవుయెప్పుడేది
అడుగు తేఅదియివ్వడంలేదూ. అడగనివికూడా నాకుమోజుపుట్టి
కొన్ని తేలేదూ. వెనుక నేను చెన్నపట్టణంవెళ్ళినప్పుడు టాకరు
అండు సన్నులో రతనాలుచెక్కిన గుళ్ళకంటియున్నూ, పి. ఆర్.
అండు సన్నులో మణులుతాపిన చేతికంకణమున్నూ, రెండూ
కలసియొత్తఖరీదైనవి రూ 14000 వేలవలేదూ. అవి తెచ్చియి
వ్వలేదూ. అవి నువ్వు తెమ్మకేనేతెచ్చానా. కాబట్టి నీవుమన
స్సులో సందేహించక నీకువున్న కోరికయేదోచెప్పు. సుబ్బయ్య
గారు తీర్చేదియేమిటి? నాశక్తికిమించనిదైతే నేనే ప్రయత్నం
చేస్తాను. ప్రపంచకంలో నీకన్న నాకుమించినవస్తువు ఏమీ
లేదు. త్వరగాచెప్పు.

సింహ—అది డబ్బుతోపని మీకుశ్రమయెందుకియ్యనాయని సందే
హిస్తున్నాను.

వెంక—డబ్బుతో పనేగదా. అయితేయిబ్బందిలేదు. వెధవడబ్బుమన
మువచ్చేటప్పుడు పట్టుకొనివచ్చినాముగనుకనా చచ్చేటప్పుడు
పట్టుకొనివెళ్ళడానికి. డబ్బుఖర్చులవుతుందంటే నేనుఏమాత్రం
బెంగ పెట్టుకొనేవాడనుగాను కాబట్టి నువ్వు చెప్పవచ్చును.

సింహా—గమీ లేకుగాని చాలారోజులనుంచి స్వంతయిల్లు ప్రంటే బాగుంటుందని కోరికపుట్టింది. యీకోరిక నాకేగాక మాఅమ్మకు కూడా పుట్టింది. పుట్టితే నేమిలాభము? కట్టించేవారెవరని ఆఖరకు మాఅమ్మసాహసంజేసి, సుబ్బయ్యగారిని యీవిషయంలో కదిపితే ఆసంగతియిప్పుడెందుకు మరొక్కప్పుడు చూతామన్నాడు. పోనియ్యాడి. ఏమైతే నేమి, మాఅమ్మనస్తురులు నానస్తురులు మీరుఅమ్మివేసి ఆసొమ్ముతో ఒకమంచియిల్లన్నా కట్టించి పెట్టండి. ఈసాయమైనా మీరుచేయండి. నస్తురులు అమ్ముతామంటే సుబ్బయ్యగారు వప్పుకోరు.

వెంక—సింహాచలమూ! నీమాటలు వహితమామగా వున్నాయి. మీనస్తురులు అమ్మి నేనుయిల్లుకట్టించవలెనా! ఆలాచేస్తే నేను చేసేది ఏముంది? నామగతనమేముంది? చేతనైతే కట్టించాలి లేకపోతే ఒకదండం పెట్టి వూరుకోవాలి, అంతేకాని నస్తురులు అమ్మేవాడరుగాను.

సింహా—అల్లాగయితే మాకోరిక యెల్లాతీరుతుంది? ఎన్నాళ్ళు యీ అద్దెకొంపలోవుంటాము. వెంకటాచార్యమయ్యగారు వుంచుకున్న సింహాచలం యీపాడుగుడిసెలోవుంది అంటే నాకుచిన్నతనంగావుంది. మళ్ళీ సుబ్బయ్యగారు చూడపోతే లక్షాధికారి. ఒక ఇల్లిన్నా యింతవఱకు కట్టించలేదు. యీపాడుకొంపలోనికీ మీరు వస్తూవుంటే మాకే చాలా కష్టంగావుంది.

వెంక—మీ కన్నమాటేమిటి? నాకూఅల్లాగేయన్నది. ఈవిషయంలో నీవిప్పుడంటేనాతో చెప్పినావుగాని నేనెదివరలో రెండుమూడు సార్లు సుబ్బయ్యగారితో మాట్లాడినాను కాని ఆయన యెందుచేతనోగాని అశ్రద్ధచేసినాడు. దానిమీదట నేను అస్తమానంకదుపుశూవుంటే బాగావుండును. నేనేయీపనిపూతిగాచేస్తే

బాగావుంటుందని యూరుకొన్నాను. కాని నీవిప్పుడు అడగడం మంచిదే. ఇంక నేను యేమాత్రం అశ్రద్ధచేయకుండా రేపటి నుంచే మనయిల్లుకట్టించే ప్రయత్నంచేస్తాను. నేను ఇల్లు మీ కోసంకట్టించినానంటే మనప్రాళీయెక్కడా లేని ప పిడివ్రాశాలి. మేడకుముందు “శాను”రావాలి. అదివకమోస్తరు రాజ మందిరంలా వుండాలి. లోపల అధమపక్షము యిరువై పెద్దగ దులు వుండాలి. బ్రహ్మాండమైనవీలు. అంతా రాతిమీద పని చేయించాలి. గోడలన్నీ సీమసిచ్చెంటుతో పనిచేయించాలి. ఇన్నిమాటలతో పనియేమున్నది? ఈవూరు మేడలన్నీ తిరిగోను అగ్రస్థానము వహించాలి.

సింహ—(తనలో) ఈయన నెమ్మదిగా నామాటకు వక్రకుండావున్నాడు. బాగా ఈయనకు నామాద అనురాగం వున్నప్పుడే యీయనను టోక్టింగ్ వేయాలి మేడకట్టించేదాకా ఆన్నా! నా రహస్యసంచారము ఈయనకు తెలియకుండా చేసుకోవాలి. (ప్రకాశముగా) పంతులుగారూ! నోటిమాటలతోనే మాకు మీరు మేడకట్టించేటట్లు నన్నారు. ఇదన్నీ మాటలతో క్రియాలో కనుపరుస్తానో తెలియకున్నది. అయినా చూతాముగాదు. మీరు సాధారణంగా అబద్ధమాడే వాడుకారిని నాకు తెలుసున గాని వక్కండుకుమాత్రము సందేహిస్తున్నాను. ఇదివరకీ మీ బుధువులు మీవారుఅంతా చంద్రనదనకూతురును ప్రాచుకొని ఆస్తిఅంతా పాడుచేస్తున్నాడని వదంతులు వేయసాగినారు. ఇల్లావుంటే మేడకట్టించేటప్పుడు మిమ్మల్ని యెవ్వరయినా ఆటంకంపెట్టారేమో అని సందేహంగావుంది. అయిన మీరు ఒకరిని లక్ష్యపెట్టేవారు గారులెండి?

వెంక—సింహాచలం ! ఈలాటిమాటలతో నేమిపనియుంది? అయినా

ఈకాలం ఎవరినొమ్మువారు తిన్నా లోకులకుయేడుపే. కాబట్టి
కావలసినవన్నీ అనగా డబ్బువత్తెరాలు నేనుసక్లయిచేస్తాను.
లోపాయికారీని నేనుప్రండి సుబ్బయ్యగారచేత యీషనిచేయిస్తా
ను. నాపేరు బైటకురాకుండా ప్రంటుండి.

సింహ—(తనలో) సుబ్బయ్యగారంటే మైకి వెట్టివాడికిమల్లే ప్రంటాడు
గాని దేవాంతకపుచూహాలు. ఈయన మేడకట్టించేవిషయమం
తా ఆయనమీద వెట్టానంటూప్రన్నాడు. ఇదేసమయమని తలచి
సుబ్బయ్యగారు ఈమేడకాస్తా ఆయనతోపీవేయడుగదా! కానీ
పగవాలేదు. చూతమ్మప్రదిగదా సుబ్బయ్యగారిని బుట్టలోపె
ట్టడానికి. ఇంతగా మేడతయారు అయితే చూచుకోవచ్చును.
(ప్రకాశముగా) పంతులుగారూ! మీమాటలు నజమేనా?

వెంక—ఇంకా సందేహంపడతావు యెందుకు? ఇందుకు నేను తిరిగి నే
మాతృద్రోహముచేసినట్టే. మేడకట్టించడానికి రూ 40000 ల
కన్న యెక్కువఅనడుగదా. రేపేగణకతిలాల్ దగ్గిరకు వెళ్ళి
డిస్తువిషయమై మూట్లాడిపైసలుచేస్తాను. అతనికి తిరిగీవక సంవత్స
రంలో యిచ్చివేస్తాను. ఈసంగతిరేపు తెముల్పుకొని రాజమం
డికి వెళ్ళి కలపవిషయమై మూట్లాడి కావలసినది పంపమని
ఆర్డరుయిచ్చి బజానాయిచ్చినస్తాను.

సింహ—ఏమోమీరు యేయేర్పాటుచేస్తారో ఈవిషయంలో నాము
ద్దు చెల్లించాలి. మాకామేడ యేమివాసి యివ్వవద్దులెండి
అందులో మేముప్రశ్నచాలు. వెంకటాచార్యయ్యగారు ప్రచిన
సాని మేడఅంటే మీకేభ్యంతి.

వెంక—నీనాలాటిమాట అనవద్దు. వెధవమేడ. నీదై తేనాదికాదా నా
దై తే నీదికాదా. డబ్బువిషయంలోగాని మరేవిషయంలోకాని
నీపట్ల నేను వెనుకంజవేసే వాడినిగాను. నాప్రణామమున్న

ప్పటికీ యిచ్చేస్తాను. పరీక్షచూడాలంటే చూపనచ్చును. మీ
ప్రాణాలు కావాలనిచెప్పు. ఇప్పుడే నీయులకు కిత్తి పీట పెట్ట
గొంతుక్కాయ కోసుకుంటాను.

సింహ—మీరు గొంతుక్కాయకోసుకొంటే నాకేమివుంది ? మీరుచ
డకాలాలు బాగావుంటేనే నా అందందాదం వుంటుంది.

వెంక—ఏమోలే. నేను నీకు పుస్తకట్టిర మొగున్నానుకుదా ? వేశ్య
లకు అనేకమంది.

సింహ—ఇన్నాళ్ళబట్టిమీరు యిక్కడవున్నాను. నామనస్సుకిదుక్కో
లేరుగదా. మేము తక్కిన వేశ్యలమోస్తరు అనుకొన్నాను కా
బోలు. అల్లా అయినట్టుయితే మాంయిల్లు బాదిలుగో శ్రీకమళ్ళన
వుంటును. ఇప్పుడు అంటున్నానుగాని యిదిమూడు యెప్పు
డూ అల్లాఅనవద్దు. మీరు యెంతభవము అప్పుడున్నా ను
తృప్తిపొందక అడ్డమైన చచ్చరాడిగో తిరిగి మీరాప్రేమకు చూడ
గొట్టుకొన్న సీలించల అనుకొన్నా చా అనుచుంటి ?

వెంక—వానిపేరుఎత్తకు. వల్పుచూడుకొనిపోతుంది. అది నన్ను ను
ల్లిదో నాకు పీడవదలిపోయింది. నువ్వు దేవుడు అవుతో అట్టి
నేను వేశ్యాకోశానికిఅంటే దానికి కోపుమతావునోదా ?

సింహ—నేనేమికోవట్లకు. అర్థనగడిమది. అస్తమానము మీరుగను
దోఒకటి అంటూనేవుంటారు. నీక్కు-మాలిన వేశ్యబాధోపుట్టి
బట్టిగదా నన్నుగూడ ఇల్లూనబానికి కారణమైనది. ఒకప్పు
నేను వేశ్యకులంలోపుట్టినా నీచవృత్తిని వీరుగుతాననుకొన్నా
రు కాబోలు. గురికరాళ్ళు పున్నచోటనే మంజుశ్యాని పుట్టా
యి. బుద్ధిగో ప్రధానంగాని అట్టిగో ప్రధానంగానోదావుంది. ఏ
మైనాసరే నేను మమ్మల్ని నమ్మినాను. నేను మీరంతయుగా
దుగానే చావాలి. అంటాకా మమ్మల్ని వదిలివెట్టను. మీరు

ఒక వేళనన్ను వదలివేస్తే ఏ నుయ్యో గొయ్యో చూచు
కొంటాను.

నెంక—అన్నా! ఎంతమాట చెప్పినావు. నాకంతంలో ప్రాణం ప్రస్నంత
మట్టుకు నిన్ను వదలిపెట్టరు. నీ ప్రతివిషయమై సందేహించనద్దు
(ఇంచుక యూరకుండి) ఇప్పుడీ అనవసరమైన మాటలన్నీ యో
చుకు. నేను త్వరగా భోంచేసి, సుబ్బయ్యగారిని నెటబె
ట్టుకొని గణపతిలాలుడగ్గరకు దస్తువిషయమై మాట్లాడడానికి
వెళ్ళనలెను. రా—

(నిష్క్రమింతురు)

రంగము:—[గణపతిలాలుకొట్టు—ప్ర] వేశము:—

సుబ్బయ్య—వెంకటాచార్యమయ్య.]

నెంక—సుబ్బయ్యగారూ! ఈవ్యాపారంలో నేను మిమ్మల్ని నమ్ముకొని
దిగుతున్నాను. తీరామీరు నట్టేటులో పుట్టి ముంచకూడద.

సుబ్బ—దేనివిషయమై మీరు ఇల్లా చెప్పుతున్నారో యూహించలే
కుండా వున్నాను.

నెంక—మీరేం బెంగ పెట్టుకోవద్దు. డబ్బువిషయమై మిమ్మల్ని యేమీ
తొందర పెట్టరు. మీరేమీ ఇష్టయిచేయవద్దు. మీరల్లా ప్రారంభ
పైగా వుంటే చాలు. కట్టించడంనగైరా బందోబస్తున్నీ మీరు
చేయాలి. కాస్త పెద్దలు. మాకంటే వ్యవహారాలు బాగా తె
లిసివున్నవారు. నేనీ మేడకట్టిస్తున్నట్టు యెవ్వరికీ తెలియకూడ
దు. మీ స్వంతపని మోస్తరుగా చేయించాలి.

సుబ్బ—ఎందరు పంతులూ. నీ ప్రమాస్తా ప్రగదా. నీ ప్రకట్టిస్తున్నట్టు
రెండో కంటివాడిక తెలియక స్తా నేమో మాటలు చెప్పుతే యేం
ప్రయోజనం వుంటుంది.

వెంక—ఇదేంభర్తం. మనం వచ్చి చాలా సేపయింది. మార్వాడీయికా
లో పలనుంచి యివతలకు రాడే. (నౌఖరునిచూచి) ఏమిరా
మీ సేటుగారు లోపల యేం చేస్తున్నారేమిటి.

నౌఖ—బాబయ్యా! ఇప్పుడే నీల్లోసుకొని కొట్టెత్తింటున్నారు. వస్తా
రు. అయిపోవచ్చింది. కూత సేపు కూకొండి ?

వెంక—కాస్త నువ్వు వెళ్ళి చెప్పు.

నౌఖ—చిత్తము. (నిష్క్రమించును.)

[గణపతిలాల్ ప్రవేశము]

గణ—ఓహో! పంతుల్ సాబ్. షాపుకారు సాబ్ అయ్యే. రామ్ రామ్.
ఇదర్ బైటో.

వెంక—రామ్. రామ్. పరవాలేదు. యిక్కడ కూర్చుంటాము. ఎక్కడ
యితే నేమివుంది.

సుబ్బ—మీయిల్లుమాకు కొత్తా యేమిటి ?

గణ—మీరు నిండా పనియేదో వుండివచ్చినట్లు కళ్ళ పడుతుంది.

వెంక—మూత్తో మీకు, మీతో మాకూ వ్యవహారాలు లేకుండా
వుంటాయీ! పెద్ద వ్యవహారం మీదనే వచ్చినారు.

గణ—ఏమిటి? ఆ వ్యవహారం.

సుబ్బ—వెంకటాచార్యగారూ! మీరు సందేశించినక్కరలేదు. గణ
పతిలాల్ గారు మనవారే. మనము అర్థరాత్రివచ్చినా సప్లను
చేసి పంపేవారే. చెప్పుడి.

వెంక—మీ దగ్గరకు మేమెందుకు వచ్చివుంటాము? మీకు మాల్గిం తెలి
యదా యేమిటి? కొద్దిగా దస్తు కావాలి.

గణ—ఏమాల్గిం కావాలియేమిటి? రెండు వేలూ మూడు వేలూ.

వెంక—అబ్బే! సలభే వేలు కావాలి.

గణ—(తనలో) పూరావడ్డి దొబ్బడానికి యిదేమంచినమయం. అంతే దస్తూ యిప్పుడేకానాలా! పదిపదిహేను రోజులు పోయినతరువాత యియ్యకూడదూ! మరేంలేదుగాని దస్త్రుకు మహానిక్కచ్చిగావుంది. లడాయి గిరాకీగావుంది. నిన్న నేనే 100 కి 0-14-0 లు వడ్డిచేసి ఎన్నిదివేయవట్టుకొని వచ్చినాను.

మొక—మీమాటల కేమిలేండి. ఏదో అప్పటికప్పుడు అవసరంవుండి పట్టుకొనివస్తే పట్టానచ్చును. మీరేమిచేస్తే మాకది అంతా యెందుకు? యీవ్యాపారం మీరుమాకు సప్లయిచేసి పంపించాలి.

గణ—బేరే ఆలోచన మారు యేమీలేదు. డబ్బు తక్కువగావుంది. వ్యాపారం యేమీసాగడంలేదు. కాసులు వ్యాపారం తగ్గింది. తగ్గడమేమిటి ఆసలేరావడములేదు. ధర పూరాగా పెరిగిపోయింది. పోనీ అల్లాగేసరుకుబక్కసారిగానే తెప్పించుదామంటే గిభీలుమని ధరతగ్గితే వ్యాపారం లుకసానా యిస్తుంది. ఈలావుంది. అయినా మీవిషయం ఆలోచిస్తానులేండి.

మొక—ఇంకా ఆలోచనయెప్పుడు? మీరుసప్లయి చేయాలనిప్రంబే యెంతసేపు. మీరు దస్త్రువిషయంలో యేమీ భయంపడవద్దు దానికి తగినఆస్తి తణఖావేస్తాను. మనసుబ్బయ్యగారు కూడ సాయీసంతకం చేస్తారు. మొత్తము రెండుయేళ్ళలో తీర్మానంచేస్తాను. ఏనెలవడ్డి ఆనెలయిస్తాను. ఆలాయియ్యకపోతే వడ్డి అసలులో చేర్చుకొని దానికి కాంపౌడు వడ్డి యిచ్చుకొంటాను.

గణ—(తనలో) తోవలోకివచ్చినారు. (ప్రకాశముగా) పెద్దమనుషుల మీరుఅడుగుతూప్రంబే సప్లయిచేయకపోతే యేమిబాగావుంటుంది. కాని వడ్డికాస్తజాస్తీ అనృతుందేమో అని చెప్పుడానికి సంజయంగావుంది.

వెంక—వెధవవడ్డి! ఏమాత్రం అవుతుందేమిటి? కానియ్యండి. అవసరము వచ్చినప్పుడు యేమిచేస్తాము. ముప్పావలాకన్నా యెక్కువ అవుతుందా!

గణ—అట్లా నేనే తెన్నునన్నాను. భర్తీ అయితేనే సాధ్యం అవుతుంది.

వెంక—పోనీ తెండి. ఒక పాపలాతో సంకయమెందుకు? మీరు ఇప్పుడు కాగితమే కాస్తాను.

గణ—మీరు యేమి హామీ ఇస్తారు?

వెంక—మాకు మర్ల పాడులో అయిదువందల యకరములు పల్లపుభూమివుంది. అందులో గొప్పవందల యకరములు తీర్చివేస్తారు.

గణ—సుబ్బయ్యగారూ! మీకు మావిషయం బాగా తెలుసును. మీరు యినా మాకు నమ్మకమేగాని యెప్పురికీతో వ్యాపారం చెయ్యలేదు. నేను మరల పాడు వెళ్ళి భూమిచూడగోరుతాను. లేక మీరు చూచినారా! మీరు చెప్పితే మాకు నమ్మకము.

సుబ్బ—మీకేమీ సంభేషించవద్దు. ఆయనకు అవసరం వచ్చింది గాని లేకపోతే మనబోటివాళ్ళకు పదిమందికి ఆయనే పెట్టుబడి పెట్టుతాడు నేను దస్తావేజుమీద సాక్షి సంతకం చేస్తానుగాదూ.

గణ—దస్తావేజు ముషాయిదా మీరు వ్రాయగలరా? అట్లాంటే యిప్పుడు వర్జానలేవని భావించుచు చెప్పినాడు.

వెంక—కాగితం కలంసిరాబుడ్డి యిప్పించండి వ్రాస్తారు. వ్రాసినతరువాత మీరు వినండి. యేమయినా మామూలు కావలస్తే చేదాము లేకపోతే యేష్టిడగుతేనా చూపించవలసిన అవసరము వుంటు చూపిద్దాము.

గణ—(కాగితంవగై రాయుచును.)

వెంక—(వ్రాసి) సుబ్బయ్యగారూ! మీరుగూడా వినండి. మరలను భాగంధేమో.

తణఖాఆస్తి:—మరలపాడులో ప్రందుకొన్న యే నీ డి మాక్కేషనుగల 500 యకరముల పల్లపుభూమిలో ఏ డి మాక్కేషనుగల 250 యకరములు కూ 40,000 లకు తణఖా.

ఆన 1907 సం॥ జనవరి 1 తేదీని బొంబాయికాపరిస్తులున్నా ప్రిస్తుతం వాయసపురంలో కానులువైరా వ్యాపారంచేసేవారున్నా అయిన మహారాజశ్రీ గణపతిలాలుగారికి మర్లపాడు గ్రామకాపురస్తు షున్నా జిరాయితీదారున్నా అయిన వేశ్యాంగనాప్రియ దివాణా వెంకట్రామయ్య వ్రాసియిచ్చిన తణఖాదస్తావేజు.

ఈరోజున మీవద్ద నాకు మర్లపాడులోవున్న A B డిమాక్కేషనుగల 500 యకరముల పల్లపుభూమిలోను ఏ డిమాక్కేషనుగల 250 యకరముల భూమి మీవద్ద తణఖావుంచి నాస్వంతభిన్నులు నిమిత్తం 40 పేలరూపాయలు యిందువద్ద 160కి రు 1-0-0 దొ॥ నిర్ణయించుకొని పుచ్చుకోవడమయినది. ఈబాతే రెండు సంవత్సరముల వాయిదాలో తీర్మానంచేయుటకున్నా సంవత్సరాంతమందు అయిన వద్ద 1908 సం॥ జనవరి 1 తేదీని యిచ్చేట్లున్నా అలా యివ్వకపోయినయెడల వద్ద అసలులోచేర్చుకొని వద్దకి కాంపౌండువద్ద కట్టుకొనవచ్చును. సదరు పొలంలో ఫలసాయములతో మీకు గోమినిమిత్తంలేదు. ఒకవేళ రెండు సంవత్సరములు అయినప్పటికీ నేను మీబుణము తీర్చుకొని యెడల సదరు ఆస్తిమీద మీరు దావా చేసచ్చును. ఇందుకు నేనేవిధమయిన అభ్యంతరము పెట్టువాడనుగాను. ఈయనాస్తి యింతకు ముందు యెవ్వరకీ తణఖాపెట్టబడి వుండలేదు. ఇది నాసమ్మతిని వ్రాసియిచ్చిన తణఖాదస్తావేజు.

గణ—బాగుంది. అనక సాపువ్రాయించి శేషు రిజిస్టరీచేయిద్దాము.

లెఖ్కు రిజిస్ట్రారువారి ఆఫీసులోనే యిచ్చేస్తాను.

వెంక—మంచిది. మేము వెళ్ళివస్తాము.

(నిష్క్రమింతురు.)

కంగము:—(గోదావరితీరము:—ప్ర) నేళము కేకగరావు)

కేక:—(ఎరుటచూచి) ఏమిటిదీ! గబుర్కున మెలపుచెరిసివట్టి కేక పట్టిది. (పరికింది) ఆ. ఏమిటో అనుకొన్నాను.

ఉత్పలమాలిక.

నిట్టపుడెక్కు చెక్కినల / క్కలుదేల్చెను బువ్వరాగిల్లు
మద్దులు శీలలీలలకు / దోడుగిగిర్లములన్ ధరించి దా
సద్దన గీరశారికల / సాచెకుమీలుదు గంచుగానెమల
బద్దలు సేయు జన్మదగు / బ్రతుకెవన్ నలిపాపుట్టెదా
దద్దుముదిద్దుకొంచు హిమ / ధానువిభాసన నీలమందగి
గొద్దిగ చంద్రికాభవళ / కోమలమణుల నుదహరించు
ముద్దులుమాటగట్ట మొగ / మోటుముచన మునువాడెనుపులా
దద్దిచి మాపుజూపుకొన / దోర కనుంగవనుండె న్నాక
బొద్దుటిబిల్లి తెమ్మెరల / పోయినపెన్నెన ముప్పలాడె నా
పద్దికొన్నడల్ మొయ నె / మారమునకను గామింకగా
సద్దిరవల్లులం గెనుచు / నావసమాధపు కాబ్బలత్తునాన
ముద్దియయోన్తు విరాగిగొని / పోయెనుదలతిమి నీచదేగి

అహా! ఏమిది! ఈవిడవస్తూవుంటి “సన్” అని అప్పుడున్నప్పుడున్నా
అదిగో! ఆవిడ యీదోవ నేనస్తూవుంది. (బాగాచూచి) సన్ యెవరో
అనుకొన్నాను. అముసలాయన చెల్లెడే నిజంగా ఈవిడిని చూచిన
ప్పుడు “మొను” ఒక “నైను” నుంచి “నజల్” అవుతుంది. నేను
“నైను” నుంచి విచారమువేస్తుంది. ఇటువంటి “బ్యాటిఫల్” యా
గర్లను” చూస్తూచూస్తూ అటువంటి “బ్యాటిఫల్”కి యెలాకట్టిపెట్టినాలో
గదా! ఈపిల్ల తల్లితండ్రిలు, కాస్తదబ్బుకి కన్నాచింతాధిపతి అని
స్తుంది. లేకపోతే యిల్లాటి సీచకార్యంచేస్తారా!

తే. గీ. తనకుమాఁర్తెకు సౌఖ్యంబు | దలపకుండ

నయన్లు మీఱినవారికి | బరిణయంబు

జేసి ; ధనముగైకొనజూచు | చెనటికెట్టి

శిక్షజేసిన బాపంబు | చెందదిలను.

కన్యావిక్రయంచేసేవారికి రెండుతొడలనిందవారతచేసినాపాపములేదు. ఈలాటిచిన్నపిల్లలనుచెచ్చి, ముసలాళ్ళకిస్తే వీళ్లేమి సౌఖ్యంపడతారు. “యశావనంవావనంవా” అన్నారు. ఇందుచేతనే “వర్ణిల్లో డిబాచానీ” యొక్కవయైపోయింది. అందుకనే బోగంనాళ్ళు ‘సంనారులు బయలు జేరి చూస్తోట్లోకూడు పడకొట్టివేశారని’యేపస్తున్నాడు. పాపమొమె మొగుడికి ఆరోపడి అనగా అరవయ్యాయేమి దాటుతుంది. ఈవిడ్కి చూడబోతే పదియేడవయేడన్నా లేదు. ఈవిడ యీమధ్య ఆసందులో ఆ “విడ్” “ఓపెన్” చేసిన స్టూడియోలోకి తరచు వెళ్ళినస్తుందని విన్నాను. పెద్దమనుష్యులయినా ఆ స్టూడియోలో అడుగుపెట్టినారంటే యికమన వశంగాదు. ఆ “విడ్” పెద్దపెద్దవాళ్ళకొంపలే తీసింది. మిస్ట్రైన్ సుద రమ్, మిస్ట్రైన్ సత్యం, మిస్ట్రైన్ సుబ్బన్ ఆర్ డి మొబర్స ఆఫ్ డబ్ స్టూడియో. ఈవిడకూడా తలుచు అక్కడకు వెళ్లుచూఉండడముచేత, నాకుకాస్త “డౌటు” గానేస్తుంది. మంచిబుద్ధులంటే అబ్బురుగాని వెధ వబుద్ధులెంతసేపులో అబ్బుతాయి. ఆరునెలలు సహవాసంచేస్తే వారు వీరు అవుతారట. నమ్మదిగా నేను ఈవిడవ్యాపారంకాస్త కనిపెట్టాలి. ఏమిటో నామొండుకూడా కాస్త ఈవిడ బ్యూటీ అట్రాక్టుచేసింది. అదుగో ఆవిడ యిల్లా వస్తువుంది. కూడా యింకో “విడ్” కూడా వుందే. దీనమ్మాకడుపుకాలా ఈసమయంలో ఈవెధవముండ యెక్కడ పోగయింది. ఎవరోఅనుకొన్నాను. స్టూడియో ప్రొప్రైయిటర్ అండ్ మ్యానేజరు అయిన వీరమ్మగారే. కాని ఈవొడ్డున కూర్చోని యేమి యెటుగనట్లు మొఖంకడుక్కుంటూ యేమిచెప్పుకుంటారో వింటాను.

[వీరమ్మ, నరసమ్మ బిండెలుపుచ్చుకొని ప్రవేశము.]

వీర—ఏం నరసమ్మా! ఇల్లుదగ్గరయినా కనపడడంలేదు. బొట్టిగా మబ్బులో చంద్రుడువు అయిపోయినావు.

నర—ఏమీలేదమ్మా. ఏమిటో! ఆయన రెండు మూడు రోజులనుంచి యెక్కడికీ వెళ్ళడంలేదు. అందుచేత నేనూ యెక్కడికీ వెళ్ళడం లేదు.

వీర—పొరుగుగిళ్ళకు వెళ్ళి తే భర్తగారు యేవన్నా అంటారాయేమిటి?

నర—పాపమామనకు నివన్నీ అక్కరలేదు. ఆయన యింటికివచ్చే టప్పటికి కాస్తచండిపెడితేచాలు. నాలవస్తకుండా భర్తగారి దండోరాకూడా వుంటే ఇకఅడగినా!

వీర—నీకేంఅమ్మా! నీయవస్థకేమివచ్చింది? మొగుడు కావలసినంత సంపాదించి పెస్తాడు. ఇంతకంటే యేమికావాలి?

నర—పిన్నిగారూ. అవును ఏమీతక్కువలేదు. ఎవరి బాధలు యేవరిక తెలుస్తాయి? నాకడుపులో యెంతచింతవ్రందో మీ కేం తెలుస్తుంది?

వీర—అవునమ్మా. నీవు నిజం చెప్పినావు. అందరిందాలికయేమీలో టులేకుగాని దానికే తగినట్టు చక్క-అమాత్యం లోటునెచ్చింది. యేం చేస్తాము. ఏడుటానికే యేదిప్రార్థన అదిఅల్లా జరుగునూ వుంటుంది.

కేశవ—(తనలో) అమ్మా! మాదర్శోకు వెధవమూడ! దీనిని నెవ్వని దిగా పాచిక వేసి, “స్టూడియో”మొబరుగా చేగుద్దామని ప్రార్థన.

నర—ఇప్పుడేనుచుకుంటుంటే ఏమోలాభంవుంది? అయిపోయిందిగాదా (విచారించును.)

వీర—విచారించడమ్మా. పిచ్చిదానికేమట్లే వున్నావు.

కేశ—“ఘృమిలీ గరల్సు”ను పాచిక వేసి చెడగొట్టడానకిదీనిదగ్గరవున్న శక్తి మరియొకరిదగ్గర లేదు.

వీర—చూడు నరసమ్మా! ఆనక భోజనంచేశాక మాయంటికి ఒక సారివస్తావా! నీతో కొన్నిరహస్యాలు మాట్లాడాలి. అది నీకూ లాభం నాకూలాభం.

నర—అదియేమిటోకాస్త యిప్పుడు చెప్పురాదూ!

వీర—ఇప్పుడు చెప్పడానికి వల్లపడదు. అతిరహస్యం. తరువాతచెప్తాను కాదూ. నామాటవిని ఒక్కసారివద్దూ. ఇంతల్లోకే కాళ్ళు అరిగిపోవు.

నర—అల్లాగే వస్తాను.

వీర—ఈమాట యింటికి వెళ్ళినతరువాత మఱచిపోతావా?

నర—మఱచిపోను తప్పకుండావస్తాను. రండి నీళ్ళముంచుకొని వెళ్ళు దాము.

(ఇరువురును నిష్క్రమింతురు.)

కేశ—(తనలో) ఈముండ యీనర సమ్మను భోంచేసినతరువాత మధ్యాహ్నం యింటికిరమ్మనమనిచెప్పింది. ఏదోబాతాకానీ వేయడానికే. నవళ్ళో ఒకళ్ళకి దీనిని అతకపెట్టుతుంది. “నాకూ లాభంవుంది నీకూ లాభంవుంది. అని యిది చెప్పినమాటల్లోనే తెలిసింది. కానీ; నాకున్నా, సుబ్బమ్మకున్నా స్నేహంవుందిగదా. అది మధ్యాహ్నపు వేళ వీరమ్మయింటికి వెళ్ళి కాస్సేపు కూర్చోడం పేకాడుకోవడం అలవాటువుంది. కాబట్టి ఈవిషయంలో లోతు ఆ సుబ్బమ్మద్వారా తీస్తాను.

(నిష్క్రమించును.)

రంగము:—(వీరమ్మయిల్లు, నడనలో సత్యము,
సుందరము, సుబ్బమ్మ, వీరమ్మ పేకాట
ఆడుతూకూర్చున్నారు.)

వీర—సుందరమూ ఈసారి నువ్వకలుపు. ఆటసరిగా పడుతుందేమో!

సుంద—(పేకకలిపి ముక్కలు వేయును.)

సుబ్బ—ఆట.

వీర—పై ఆట.

సత్య—నాకూ ఆటప్రాది.

సుంద—నాల్గవచేతిఆట నాకూప్రాది.

సత్య—చువ్వు బాగా ఆలోచించిచెప్పు. ఆటచెప్పి ఓడిపోయినానా? నా
నాల్గటలు యెక్కుతాయి. నేమోరగాని నాఆట ఓడినట్టకు.

సుంద—పరవా లేదు.

సత్య—అల్లాగయిపో చెప్పు

సుంద—ఇస్తేము.

సత్య—సరే. ఆడండి. నీవే దిగడం సుబ్బమ్మా!

(ఆట ఆడుచూ)

సత్య—ఇక అట్టి ఆడనినసరం పున్నట్టుచూచు. మాకు అవుటయిందేమో అనుకొంటాను.

సుబ్బ—తొందరపడి అవుటకొట్టకో. మనకికొక్కటా పట్టపేదేగాని అవుటవదు.

సుంద—అవుటయిందో లేదో చూచుకొని చెప్పుపే నేను పొరుగున.

సుబ్బ—మాకవుటవలేదు. ఆడవో.

సుంద—ఇంకమీకు పట్టురాదు. ఇదంతా చూచుకోండి. (అని పేక
చూపించును.)

సుబ్బ—ఇకెందుకు పాడెయ్యండి.

సుంద—మన అఫీసుకు వ్యాపారావిడ అంజసీబాయమ్మ ఒక్కతే
తక్కువయ్యేది.

[నరసమ్మ ప్రవేశము.]

వీర—(నరసమ్మను చూచి) నరసమ్మా! మొత్తానికి అన్నమాట నెగ్గిం
చుకొన్నావు. వస్తానన్నావు వచ్చినావు.

నర—నేనాడేది ఒకటి చేసేది ఒకటికాదు.

వీర—(నరసమ్మచూడకుండా తక్కిన ముగ్గురిని అవతలకు వెళ్ళమని
కన్ను గీటుచున్నది.

సుబ్బ—సూదరమ్మా, సత్యమ్మా! రండి ఇంటికాడపనివుంది. మళ్ళీ
అయినా వద్దాము. (వెళ్ళబోవుచున్నారు.)

నర—ఇదేమిటి నేనువస్తే మీరంతా వెళ్ళుతున్నారు.

సుబ్బ—కొద్దిగాపనివుంది. కాళ్ళు నెప్పిపెట్టుతున్నాయి కూచుని
కూచుని.

వీర—వాళ్ళు మళ్ళీవస్తారులే, నువ్వూరాలిల్లాకూర్చో.

నర—(కూర్చుండును).

వీర—ఈవాళ యేమి వండినావు?

నర—రోజూ ఏమివంకనమ్మా. కూరలుబజారులోమండిపోవుచున్నాయి.
గుమ్మడికాయముక్క యెక్కడనుంచోమావారుపట్టుకొనివస్తే
పులుసుకెట్టినాను, పప్పువండినాను, ఊరగాయ. ఏమిటో, ఏది
తీన్నా కడుపు నిండిపోతుంది.

వీర—నేనూ కూరగాయలుకొనడానికి మహాయిబ్బందిపడుతున్నాను.
గాజులుతొడిగించుకొని చాలారోజు లయినట్లున్నదే. గంట
గంటకు తొడిగించుకోవడంకన్న, రెండుసపర్సులుయిచ్చి కట్టించు
కుంటే యెప్పుడూ నిలచివుంటాయి.

నర—ఎల్లాస్తాయి అమ్మా! తక్కువనోములునోచుకొని ఎక్కువఫలములు రమ్మంటే వస్తాయా.

వీర—అవును నిజమే. పాపమెన్నోసార్లు ఆకోమట్లబ్బాయి నీవిషయమై చాలా విచారించుతూ నాతో చెప్పుతూవుంటాడు.

నర—ఏకోమట్లబ్బాయి.

వీర—మీరియన పురాణంచెప్పుతూవుంటాడే. ఆయింటియజమానుని కొడుకే. పాపముచాలామంచివాడు ఈపనిచేత కావాలింటే చేసితీటుతాడు. డబ్బులేని నిరుపేదలనుచూస్తే అతనికి మహాజాలివేస్తుంది. అన్నిగుణాలు మంచివేకాని అతనిద్గ్గిర బక్కమర్గుణమాత్రంవుంది.

నర—ఆ దుర్గుణం యేమిటి?

వీర—కొద్దిగా తిరుగుబోతు. అయితేనేమి! నిన్ను నమ్మినాను అన్న ఆడదాన్ని సాధారణంగా వదిలిపెట్టకు. నల్భతా బంగారం యిల్లంతా బంగారంచేసి వదిలుతాడు.

నర—డబ్బుగలవాడు గనుక యేపనిచేసినా చేస్తాడు. బాగా చూచిన జ్ఞాపకంలేదు. ఎన్నేళ్ళుటాయేమిటి? అతని పేరేమిటి?

వీర—నిన్ను చాలాసారులు అతడు చూచినాడట. 25 సందర్భాలు లోపువాడు, యెక్కిగావుంటాడు, గుర్రమొగము, అందమైన వాడే. చెవులకు దుద్దులు, చేతులకు బంగారపు గొలుసులు, మురుగులు, తోడాలువుంటాయి. నీకు జ్ఞాపకంలేదుగా? చూచేవుంటావు.

నర—ఇప్పుడు జ్ఞాపకంవచ్చింది. అతడా! మహాపోకినీఅండీ.

వీర—కుట్టతనంగాని మరోటిగాదు, మాయుటికి తలుచువస్తూనే వుంటాడు. ఈసారివచ్చినప్పుడు చూపిస్తారువుంటుంది.

నర—ఏమిపనివుంది అండీ.

వీర—పిచ్చిదానప్రలాపున్నావు. అలాటివాళ్లే అండవుందంటే ఎంతలా భం అనుకొన్నావు.

నర—వాళ్ళింద మనకు యెల్లావస్తుదండీ ?

వీర—పెట్టిదానప్రలాపున్నావు. నువ్వేమి గ్రహించుకోవడం లేదు. నీ పౌందర్యమే వాళ్ళను నీయింటికాడ కుక్కల్లాగు చేస్తుంది.

నర—పోస్తురూ. ఎందుకీప్రశంస ?

వీర—నేను యేమో చెప్పుతున్నానని అనుకోవద్దు. ఆసుబ్బారావుదయ నీవు సంపాదించు. దీనివలన వచ్చేహాని యేమీలేదు. మీ యింటికాడ వ్యవహారం చక్కపెట్టుకోవచ్చు. నిన్నుచూస్తే నాకు చాలాజాలివేస్తూవుండడంచేత చెప్పినాను కాని మరోటికాదు. ఇక్కడవ్యవహారం హరిహరబ్రహ్మదులకైనా తెలియదు. నువ్వు ఊ అను. నీవళ్ళంతా బంగారంచేస్తాను.

నర—పిన్నిగారూ! నేనిల్లాటి పనులెప్పుడూ యెఱుగను. ఇల్లాంటివంటి నాకు చాలాభయమేస్తుంది. ఈపాపంచేయడంవల్ల యిహలోక సౌఖ్యానికి యిదివరకే చెడ్డానుగదా పరలోకసుఖంగూడా లేక పోతుంది. ఎందుకీలాటి నీచపుపనులుచేసినలుగురునోట్లోపడడం.

వీర—ఎవ్వరూవినరు. రహస్యంగానే జరుపుకోవచ్చును. ఎవరికైనా తెలిసిందంటే నన్ను తుపాకినెయ్యి. నీవావిషయమై సందేహించవద్దు, ఇప్పుడు నిజం నీతోచెప్పుతున్నాను. ఎల్లాగయినా నిన్ను అతనికి లభింపజేస్తేనీకు మూడు నవర్సులుయిచ్చి ముందు మురుగులు చేయిస్తానన్నాడు. ఎన్నాళ్ళు మీలయనకష్టపడితే వచ్చిన సొమ్ముపెట్టి నీకుమురుగులు చేయిస్తాడు. ఏమంటావు నామాట నిజమేనా కాదా.

నర—ఏమిటోనండీ. నామనస్సు యిల్లాటి పాపకార్యం చెయ్యడానికి వప్పుకోవడం లేదు. ఏమిచెప్పడానికి నోరురావడం లేదు.

వీర—నీకల్లా సందేహిస్తూ ప్రంటె యెప్పుటికీ మనతనువు తెల్లవాడదు. జన్మమెత్తినదెందుకు? బ్రతికిననాలుగునాళ్ళు సౌఖ్యంపొందడానికి. సౌఖ్యంఅనగా నేమిటి? కావలసిన బట్టకట్టుకోవడం కోరుకొన్నవస్తువులు పెట్టుకోవడం. యావనుడైన పురుషునితో కాపురంచేయడం. ఈమూడు లేకపోయినతరువాత జన్మవుండేంతేకేం. ఇప్పుడు నాతో పేకఆడుతూవున్న సుబ్బమ్మనుచూచినావా. దానిభర్త చిన్నతనంలోనే పోయినాడు. ఈవూరు వచ్చింది. మొదటవాన్నిచూచినప్పుడు నాకు జాలిచాలావేసింది. కల్లాటినాళ్ళను చూస్తేనాకు జాలివేస్తుందని నేను యిదివరకే నీతోచెప్పివున్నానుగదా. అప్పుడది మాయొంటికి వస్తూపోతూవుండేది. నెమ్మదిగా దానికి ఒకమంచి కోమటిప్రాపకం సంపాదించిపెట్టినాను. దానికి యిప్పుడు యేమిలోటులేదు. ఈసంగతి యెవ్వరికీ తెలియదు. నీవు కాబట్టి చెప్పినాను. నీచైనా ఈరహస్యం ఎక్కడా బయలుపెట్టవద్దు. అదినితానువు. ఈలాంటిపనులు చేయడానికి దానికే యెక్కువభయం వుండవలసింది. కడుపుగానూ వచ్చిందంటే యింకేమయినావుందా. కల్లాటి వేమిరాకుండాఅవప్రధాలుతిందిలే. నీకల్లాటి అవసరంయేమిలేదు. దానిచెల్లెలు సత్యం. అదికూడా దానిపురాకృతప్రాబ్ధికొద్దీ వెధవదియైంది. ఆసత్యాన్నికూడా నీవుచూశావుగదా. దానికి ఒక కరణం ప్రాపకం దొరికింది. దరిద్రవిచ్ఛిత్తయింది. యింకోచెల్లెలువుంది దానిమొగుడున్నాడు. వున్నప్పటికీ యెప్పుడయినా అక్కలను జూడడానికివచ్చి యేకల్లాల్లోవుండి అధమపక్షము రూ 100 లన్నా యేమీస్తరుగానో పట్టుకొని వెళ్ళుతుంది. గోదావరికి యిద్దరిని రాజమహేంద్రవరంవుంది. అద్దరిని నాళ్ళవూరువున్నదిలే. తఱచుచువస్తూ నేవుంటుంది. కాబట్టి దీని

వల్ల నీకులాభమేగాని నష్టమేమీలేదు. నామాటవిను. ఇందుకు ఒప్పుకో.

నర—(తనలో) ఈవిడ చెప్పుతూవున్న మాటనిజమే. పొట్టకూ బట్ట కూగూడా ముగంపాచివున్నాను. ఈలాటిపనినేను రహస్యంగాచేస్తే యెవరికి తెలుస్తుంది. ఎవరోకోమట్టి అని చెప్పుతూవుంది. పావుకారు అవటంచేత మరీలాభంవుంది.

వీర—ఏమి నామాటకుఒప్పుకొన్నట్టేనా. ఊరికేఆలోచించకు. రేపు ఆసుబ్బారావును పిలిపిస్తాను. మధ్యాహ్నం రెండుఘంటలకు యిక్కడకురా.

నర—పిన్నీ. నీవు వెద్దదానవు నీమాట తీసివేయడానికి నేనెంతటిదాన్ని? నీయిష్టప్రకారమే వస్తాను.

వీర—రేపు రెండుఘంటలకల్లా యిక్కడకురా. అన్నియోర్పాటులు నేను చేస్తాను పద. (నిష్క్రమింతురు.)

రంగము:—[సోమయాజులుగారి గృహము సమీపమున-

కేశవురావు ప్రవేశము.]

కేశ—(తనలో) అమ్మముండ ఆవీరమ్మ చూస్తూచూస్తూ వుండగనే నరసమ్మను. ఒకపేసి రకంలో చేర్చింది. కోమటిసుబ్బారావుకో దీనికి స్నేహం కలిపి నట. రోజూయిదిమధ్యాహ్నం వీరమ్మయింట్లోకి వెళ్ళుతూవుండడం, అతడు అక్కడికి రావడంతటస్థిస్తూవుండటం. ఆసుబ్బారావు యీవిడకు మురుగులు అప్పిడే చేయించి పెట్టినాడట. ఆచేతికివున్న మురుగులు, చెవులకువున్న తెల్లరాళ్ళవద్దులు అతడు చేయించిపెట్టినవేయని సుబ్బమ్మచెప్పింది. ఈపేటలో ఈవీరమ్మచేరి ఎంతమందికొంపలు తీశేస్తూవుండరా బాబూ. ఇక్కడనుంచి దీనిని వెళ్ళగొట్టించేమార్గం చూడాలి

(అలోచించి) కాదు. కాదు. వెళ్ళగొట్టించితే నాబోటివాళ్ళకు కాస్త ఆసరా తగ్గుతుంది. కాబట్టి యిదివుంటే నేమంచిది. ఎప్పుడయినా ఏలవసరమయినా వస్తుంది. (ఎదుటజూచి) ఇదే సోమయాజులుగారియిల్లు. ఆయన కేయేపూళ్ళల్లోనో వార్ని కాలువుంటే తెచ్చుకోవడానికి వెళ్ళినాడట. ఇంకా ఒకమాసం రోజులుదాకా రాడట. ఇప్పుడు నేను నెమ్మదిగా నీరింట్లోకి వెళ్ళి నరసమ్మను ఒడుపెయ్యాలి. ఒప్పుకోకుండావుంటుందా మీదుమిక్కిలివచ్చిందంటే కోమటివ్యాపారం అంతా తెలిసిందని డమా యించి బంధం వేస్తారు. నేనుమాత్రం సామాన్యడనా యేమిటి? ఈయింట్లోకూడా రెండోవారులేరు వారుఒక్కరే కాపురం వున్నారు. పిలిచి నెమ్మదిగా బాతాఖానీ వేస్తారు. (తలుపుగొట్టి) ఏమండోయి సోమయాజులుగారూ. సోమయాజులుగారూ.

[లోపల]

[ఎవరువారు. వారుపూళ్ళోలేరు.]

కేశ—తలుపుతీయించండి.

[తలుపు తెలుచును]

నర—వారుపూళ్ళోలేరు. అమలాపురం వెళ్ళినారు. ఇంకా పదిపది హేనురోజులుదాకా రాదు.

కేశ—వారు పూళ్ళోలేరనుసంగతి నాకు తెలుసును. నేనుయిప్పుడే అమలాపురాన్నుంచి వచ్చినాను. హోటలలో భోంచేసియిల్లా వచ్చినాను. నేనువారినిచూచినాను. సుఖంగావున్నానని మీతో చెప్పుమన్నారు. మీతోమంగూడానన్నుచూచి వ్రాయమన్నారు. నేనుయింకా ఇక్కడపదిరోజులు వుంటాను. రాత్రిళ్ళు మాయింటికాడ కాపలసినంత జాగావుంది. పడుకోమనిగూడా చెప్పినారు.

నర—ఆయన యిలా సాగావున్నాడుకదా. ఆవూరు యీవూరు అస్తమానంతిరుగుతూవుంటాడు. పెద్దకాలం. యింటిపట్టునవుండమంటే వుండరు. పాపము. మీరుభోజనంచేసినారా ?

కేశ—చేసేనచ్చినాను.

నర—బసయెక్కడచేశారు ?

కేశ—మూటాది హోటలులోనే పెట్టినాను. కాని యెవరైనా చేతి దెబ్బకొట్టుతారేమోయని భయం వస్తూవుంది. ఆనకయిక్కడకు తెచ్చి పెట్టికుంటాను మీకేలభ్యంతరం లేదుకదా ?

నర—(తనలో) ఈయన యిక్కడమూట పెట్టుకున్నాడంటే అస్తమానం యిక్కడనేవుంటే నావ్యాపారానికి యిబ్బదివస్తుదేమో. వీరమ్మగారింటికి నాలుగురోజులనుంచి వెళ్ళకుండా యింట్లోయెవరూ లేరుకదా అని సుబ్బారావును యిక్కడికే పిలుపిస్తూవున్నాను. ఇక్కడ మూటపెట్టుకోవడానికి వల్లకాదంటే రేపుమాత్రానయ్యో యీయనచెప్పినాడంటే యేమిచీవాట్లులే గులుతాయో. (ప్రకాశముగా) అందులో యెండబ్బుందో యేమిటో. నేనూబంటరిదాన్ని. తరువాత యెల్లాపోయి యెల్లావచ్చినా కష్టమే.

కేశ—ఉబ్బుకాదు. మన్నువుంది. అయినామీదయవల్లయీ పూజోసమైనాడబ్బుదొరకాలికాదు. చూడండిమీకేంభయంలేదు. ఇందులోయేమీలేదు, ఏమూలో పడేస్తేవుంటుంది. నేనుఅస్తమానం పూజోనేస్తే పీడర్ల యింటికివాళ్ళయింటికి వెళ్ళుతుండాలిలెండి

నర—పీడర్ల యింటికి వెళ్ళడం యెందుకండీ.

కేశ—నేను “అస్ట్రాలజ్ ను” అనగాజ్యోతిషముడినిలెండి. అందుచేత వాళ్ళచేతులుచూచి జాలకంచూచి జరిగినవి జరుగనున్నవి చెప్పే శక్తివుంది. ఇదేనాకువృత్తి.

నర—నాచెయ్యుచూచి చెప్పుతారా. నేనుమాత్రమేమీ డబ్బు
యిచ్చుకోలేను.

కేశ—మీయింటికి వచ్చినానుగదా. మీదగ్గరడబ్బు పుచ్చుకోవాలి
మీదయవుంటే చాలదా.

నర—లేకలేక మాబోటి బీదవాళ్ళదయే వుండాలి ?

కేశ—ఏమిటో వివృత్తిచూస్తే నాకు అదిఒకమోస్తరు అనుగాగం
విచారంనూడా వేస్తూవుంది. పాపము. మీరు కోప్పడనంటే
చెప్పుతాను. మీరుచక్కగా నవయావ్వనములోవున్నారు.
మీభర్తగారికి 60 సంవత్సరాలు దాటవచ్చినాయి. మీతల్లిదండ్రులు
యెల్లాయిచ్చినారోగాని యాయనకు తెలియకుండా పెద్దవ
డబ్బుకోసం యెల్లాపిల్లల గొంతుక్కాయలు కోస్తారు.

నర—(సిగ్గుపడును)

కేశ—ఏమంటారు. నేనన్నమాట నిజమేనా. కాదా. మీరు సిగ్గుపడ
కండి. ఇక్కడయెన్నికూలేరు.

నర—ఇప్పుడదిఅంతా యెందుకులెండి.

కేశ—అదికాదు. నేనుమాటవరుసకంటున్నాను. మొగుడితోసౌఖ్య
మాలేదు. పోనీ పబ్బా అంతకంటెలేదు. దరిద్రమా తప్పింది
కాదు. నిజంగామీరు నాబోటివాళ్ళను మ్యారియేజుచేసుకొంటే
యెల్లావుంటుందా. మీరేచెప్పండి. ముక్కచెప్పడానికేమండీ.

నర—అవునండి.

కేశ—అవునాలండి మఱి. నేననేక పూళ్ళు పెద్దపెద్దబాన్సు, సిటీస్,
అనగా కలకత్తా, బొంబాయి, మెడ్రాస్, నల్లూరు, రాజమండ్రి,
కోకినాడ, వైజాగ్, విజయనగర్, మొదలయినవెల్లా వెళ్ళు
తుంటానా. ఒకచోట ఒకతమాషాఅయింది. చెప్పితే నవ్వు
వస్తుంది. ఒకచోటఒకవ్యాపారి ఆవిడ వుంది. ఆవిడ అంతఅంద

మైనదికాదుగాని సామాన్యపులిందకత్తెలలో ఒకరై అని చెప్పు
వచ్చును. మంచి ఆజానుబాహువు కోమట్లయిల్లలో పుట్టవలసిన
మనిషిలెండి. తప్పిదారి అందులో పుట్టింది. భర్త పట్టి అమా
యకుడు. ఏగోలాఅక్కరలేదు. ఆవిడమొగం చూడగానే నేను
యేమై తేలయిందని, చెయ్యిచూచి, కంకణగ్రామంలో రైలు
యిలాకా ఒకవుద్యోగస్థునికిన్నీ, ఒకతపాలాఫీసు వుద్యోగస్థున
కిన్నీ, మీకూన్నేహంవున్నదని చెప్పేశాను. దానితో డంగెత్తి
పోయి నిజమే, నిజమే, ఈరహస్యం యెవ్వరితోను చెప్పవద్దని
కాళ్ళమీదపడ్డది. అంతేకాకుండా నన్నుగూడా టోపీలో వేయా
లని ప్రయత్నంచేసింది. నేను వప్పుకుంటానూ. నేను “బ్యాచి
లర్” నే అనగా బ్రహ్మచారినే అనుకొండి. అయితే నా మైండ్
యెవ్వరిమీదకు వెళ్లుతుందో వారినే చేరదీస్తాను. వారినేబాగు
చేస్తాను. వారినే మహారాజు భార్యకంటే ఎక్కువగాచేస్తాను.
అనేకచోట్ల అనేకమంది తమంతట తాము వలచి మీదపడ
డానికివస్తే తప్పించుకొన్నాను. నామనస్సు సాధారణంగా
చలించదు. కాని యీవూరువచ్చినతరువాత ఒకరినిచూచినాను.
హృదయం చలించిపోయినది. అటువంటికాంతనాకు “నైపు”గా
వుంటే యెల్లావుండునురా అని అనుకొన్నాను. అయితే
యేమిలాభం. నామనస్సునాతో “ఓయీ ! కేశవరావు నువ్వు
చూచిన ఫిమేల్ చాలా బ్యూటీఫుల్ గర్లే అయితే అది యిం
కొకరి ప్రాప్తి. అందనిపళ్లకు చేతులుజాపితే యేంలాభం”
అని బోధిస్తూవుంది.

నర—(తనలో) ఈయనచాలాగ్రంథసాంగుడే (ప్రకాశముగా) ఆవిడ
యీవూళ్ళోనే వుందాయేమిటి ?

కేశ—ఈవూళ్ళోనే యిక్కడే. ఇంతయేల. నాయెదుట వున్నట్టేవుంది.

సర—ఆవిడ అంత అగడమైన మనిషాఅండి.

కేశ—నాకు అగడమైనదే. తావలచినది రంభ. తాముచినది గంగ అన్నారు.

సర—వారిల్లెక్కడ? ఆవిడయెల్లావుంటుందేమిటి?

కేశ—ఇక్కడే! చెప్పి తే నమ్ముతారో లేదోగాని అంతా మీమోస్త రే, విమ్మల్ని చూస్తే ఆవిడను చూడనక్కర లేదు. అంతామీతీరే, శరీరచ్ఛాయ మీమోస్త రే.

సర—సరిసరి. అంతానామోస్త రేవుండాలి. ఈనిర్భాగ్యురాలిపోలిక యెవ్వరికీ రావద్దు. మీరువలచిన ఆవిడభతాకు యేంపని?

కేశ—ఆయనకు 60 యేళ్ళు వుంటాయి. అక్కడా యిక్కడా పురాణ కాలక్షేపం చేయడం.

సర—(తనలో) ఇది యేమిటి? ఈతడు నన్నుద్దేశించే అన్యాయదేశంగా పలుకుతున్నాడు. (ప్రకాశముగా) ఏమండోయి మీరింకా యేమోఅనుకొన్నాను. చాలుచాలులెండి. సరసాలు. మీమాట నేను గ్రహించలేననుకొన్నా రాయేమిటి?

కేశ—(తనలో) ఆడవాళ్లు యిల్లాటివ్యాపారాలు వచ్చినప్పుడు ముందు కాస్త కోప్పడుతారుగాని తరువాత వాళ్ళే దయతలుస్తారు. (ప్రకాశముగా) మీరు గ్రహించలేరని నే ననుకుంటానా? మీ రావలిస్తే పేగులు లెక్కపెట్టే సమర్థులు. ఆ సమర్థత నామీద కనుపలుస్తే యేంలాభింపుంది. నేనుమీదయగోరి వచ్చినాను. నన్నుకాస్త మీకటాక్ష సముద్రములోముంచాలి. మనరహస్యం యెవరికైనా తెలుస్తుందని అనుకొంటారేమో ఏమీ తెలియదు సందేహించకండి. (చెయ్యిబట్టుకొనపోవును)

సర—ఏమండో యీ సరసాలు ముదురుతున్నాయే రమ్మనిబసయిస్తే వాసాలు లెక్కపెట్టిన సామెతయిందే. మానుష్యుల మంచిచెడ్డ

తెరుగకుండా మాట్లాడుతారేమిటి! మా బాగావుందే నడవండి నడవండి.
కేశ—రమణీ! నేనబద్ధం ఆడడంలేదు. నిన్ను చూచేటప్పటికల్లా దయ

లేక ండా ఆమన్మధుడు డ్యామ్ రెచెడ్ ఫెలో నామీద తన బాణాలు
ప్రయోగిస్తూ శరీరమంతా తూట్లుపడేటట్టు చేస్తున్నాడు.
నీదయ్యవుండాలి మనవిద్వరంగలసి వాడిని యద్ధంలో చెడ్డగాలు
యోక్కేయ్యాలి. బాతిగా భయంలేకుండా వున్నాడు.

నర—మీ కేషం బాగానేవుంది. ఈ సంగతి యెవరన్నా విన్నారంటే
మీకు యెంత హాని కలుగుతుంది. మీరేమో పెద్దమనుష్యులు అను
కొన్నానగా? ఎల్లాటే తుంటరివాళ్ళనుకోలేదు. పరాయి ఆడ
వాళ్ళను ఎల్లాంటి పూరుకొంటారా బుద్ధి చెప్పిస్తారుగాని!
విమ్మల్ని చూసేనాకు చిరాకు వేసుకొని వస్తువుంది వెళ్ళండి.
అవతలకు మర్యాదగా. లేకపోతే కష్టము.

కేశ—నాకు బుద్ధిమీరే చెప్పాలిగాని మరొకరిచేత మాత్రము చెప్పించ
కండి యేమిట మీదయ ఆసింది ఆసింది వచ్చినాను. నీవు సామా
న్యపుదానివిగావు. బాగా చదువుకొన్నావు. కాస్త నామీద
దయ జూపాలి నా స్నేహం నీకెంతలాభం వుంటుందనుకొన్నావు.
నేను కవీశ్వరుడినకూడాను.

నర—ఎల్లాటేవి యిక్కడ సాగవు. అడిచాలాతప్పు మీదారిని మీరు
పోండి యిందుకా నూటకూడా యిక్కడే పెట్టుతానన్నాడు.

కేశ—

మ. ఒకమాటించుక యాలకింపుమిపు డో | హో యజ్ఞపత్రాక్షి; తా
వక కారుణ్య సుధారసంబిపుడు దా | ఎక వచ్చియున్నాడు; ప
న్నకలంకస్థితి జూచి నెమ్మదిని ను | ద్యత్రీతిగాపాడకక
వికట భూకుటి దుర్నిరీక్షతనియిల్ | వీక్షింపగా ధర్మమే

(దగ్గరకు జేరబోవును)

నర—ఇదిగో మీరు దగ్గరకు రాకండి కేకలు వేస్తారు.

కేశ—

మ తరుణీ! దూరపథశ్రీమాగతుడ నా | తాపంబు జల్లార్ప వే
కరణిక్ దప్పని పల్కగాదగునె యా | కాముండు కోపంబునన్
శరముల్ జిమ్ముచునుండ నేగతినిఁ బ్రా | ణంబుండు దేహంబులో
శరణం బెవ్వరివేడుకొందు చెపుమా | సంపూర్ణఁ చంద్రాననా.
మ సకలస్థావర జంగమాత్మక ప్రపం | చంబందు సద్బ్రహ్మలై
న కవీశాగ్రణులే నృపాలకులు నా | నాసౌఖ్యభోగంబులన్
సుఖముల్ గాంతురు వారికేయెదురు నె | చ్చోలేదు వీక్షింప నీ
కిక దాసుండను నేమి చెప్పుదును నే | వి ద్యాపరా భారతీ

ఇదిగో చెప్పుచున్నాను. నా స్నేహం వూరికేపోదు. వెధవడబ్బుకోసం
నేను ఆలోచించేవాడిని గాను అల్లాటిగుణం లేనివాళ్ళను బలవంతపెట్టే
వాడిని గాను. కావాలంటే నీచెయ్యిచూచి సమస్తము చెప్పుతాను
ఇల్లా లే నీచెయ్యి (ముట్టుకొనబోవును)

నర—నాచేయి ముట్టుకోకండి

కేశ—పోనీలేండి ముఖచూసే చెప్తారు. (ఆలోచించి వేళ్ళు లెక్క
పెట్టి) మీరు కోప్పడకండే! నిజంగా చెప్పండి పదిరోజులక్రిందట
యీవూళ్ళో ఒక వెధవ ఆవిడ మీకున్నా ఒక కోమటికిన్నీ
స్నేహం చేయించలేదా? ఆకోమటి మీకు రెండు వస్తువులు
చేయించలేదా? అవునా కాదా చెప్పండి!

నర—(తనలో) ఈయన యెవరోగాని దేవుడులాగున్నవాడు. ఈసంగ
తులుకూడా యీయన యెల్లాచెప్పినాడో ఈయన నాపరువే
మిలీస్తాడో. కర్మ బాగానేవుంది. అయినా కాస్త తీక్షణంగా
కోప్పడి చూతాము (కోపముతో) సరి సరి ఇదికూడా ఒకటి
తెచ్చిపెట్టున్నారు మాకు. మీజ్యోతిషము తీసికొనివెళ్ళి

అగ్నిహోత్రంలో పడవెయ్యండి. (కోపముతో జూచును.)

కేశ—

మ. ననువీక్షించిన మోముదిప్పటమరి / న్నానూటలాలించినన్
కనుబామ్మల్ ముడివేసి కన్నుల మహా / గ్రింబైన దృష్టిన్ ననున్
గినుకన్ జూచుచు బండ్లు నెక్కుచు మదిన్ / వీక్షింపగా నేల; య
ల్కను వీడంగదె చేతనై నయెడలన్ / గంజాస్తు) వారింపవే.

వర—(తనలో) ఈతనితో స్నేహంచేస్తేనే బాగావుంటుంది. లేకపోతే
నా సంగతి టమటమాయస్తాడేమో. కాసి, యెల్లాగా ఆవీరమ్మ
నన్నీ వ్యాపారంలోకి దింపిందిగదా. నూరునోమలూ ఒక
అంకుతో సరి యన్నట్లు దుర్వృత్తిలోకి ప్రి వేశించిన తరువాత ఒక
పై తేనేమి రెండయి తేనేం. (ప్రకాశంగా) మీకు నామీద యెంత
యనురాగం వుంటుందో కనుక్కోడానికి యిల్లా అన్నాను గాని
మరోటికాదు. మీరాగ్రహించవద్దు. ఇంతటినుంచి నేను
మీస్నే హితురాలనని భావించండి రండి. ఈపూట భోజనం
యిక్కడనే చెయ్యండి.

కేశ—నేను భోంచేసివచ్చానని చెప్పినానే. నేను మళ్ళీవస్తారు. ఈలో
పుగా నీభోజనంకూడ అవుతుంది.

వర—తప్పకుండా రావాలినునుండి.

కేశ—మరోమోస్తరా. (ఇవతలకువచ్చి) మనపాచిక పాటింది. కాని
నేను యీవూరువాడిని కానని అనుకొంది. నెమ్మదిగా నారహ-
స్యం చెప్తాను. అప్పుడేమి చెయ్యలేదు. ఈ డ్రైండ్ సిప్ లాంగు
స్టాండింగుగానే వుంటుంది. నేను యిక వెళ్ళి యీవిడ భోంచేస్తే
టప్పటికి వస్తాను. (నిష్క్రమించును.)

వర—(తలుపువేసికొని నిష్క్రమించును.)

[రంగము:—సింహాచలము కొత్త మందిరములో

[చంద్రవదన, సింహాచలము బ్రవేశము.]

చంద్ర—అమ్మాయి! సింహాచలమూ! పావుకార్లు పావుకార్లంటాం
గాని వెంకట్రామయ్యగారు వారినందరినీ మించినారు. మేడక
ట్టిస్తామని యిట్టేకట్టించారు.

సింహా—అమ్మా! తరువాత చూచినాను. గృహప్రవేశము రోజున
బ్రాహ్మణులకు ఆయనయిచ్చిన సంభావన యెంత అయిందను
కొన్నాను. లెళ్ళి వేసి ఆఖర్చుచూచాం. ఆరువందల రూపాయ
లయినాయి. బుద్ధిపుట్టిందంటే యెంతైనా ఖర్చుచేస్తాడు.

చంద్ర—అవును. నీవుకూడా ఆయనయందు బాగాలనురాగంపున్నట్టు
కనిపిస్తూ డబ్బు చేదుకోవాలి. ఆయనదగ్గర డబ్బులాగడానికిదే
సమయం. డబ్బంతా అయిపోవస్తూంది అనివిన్నాను. మనకు
జీత్యంతా శాశ్వతమనుకొన్నావా యేమిటి? యిల్లాటివాళ్ళు
మానచేతిగో ఎంతమంది అవుతారో.

సింహా—అవునుమ్మా! ఆయన ఆనుధ్య చెన్నపట్టణం వెళ్ళినప్పుడు
టాకరులిండ్ సన్మకంపెనీలోకొన్న పుంగుని నాకిమ్మనిఅడిగి
నాను. నాల్గవోలు మోజు తీరినతరువాత యిస్తానన్నారు.
అదిచాలు ఖర్చు 3500 రూపాయ అయిందంట. ఒంటిరాయి
నజ్జీపు టాకరులిండ్.

చంద్ర—గున్నిటికీ ఏమిగాని వెంకట్రామయ్యగారి పేరువుంటే వాళ్ళ
వాళ్ళు యేమయినా తగాయిదాపడుస్తారేమో అని యియిల్లు
ప్రస్తుతం సుబ్బయ్యగారిపేర పెట్టించాలి. ఈయన కోమటి
ఎత్తుగోవాళ్ళు. ఈకాస్త ఆయన పెరుమాళ్ళకైకర్యం చెయ్య
కుండా నేను యెల్లాగో ఒకలాగున తోపివేసి మనపేరు పెట్టించే
లాగు నేను చేస్తానులే. (ఇంచుకయూరకుండి) సరేగాని వెంక

ట్రామయ్యగారు ఇప్పుడు కలకత్తా యెందుకు వెళ్ళినారో నీతో చెప్పలేదా.

సింహా—నాతో చెప్పలేదు, రేపో యెల్లుండో వస్తారు.

[రామన్న ప్రవేశము]

చంద్ర—ఏం రామన్న! యీలా వచ్చినావు, ఏదో పనివుంటేనే గాని రావు.

రామ—పనివుండబట్టేవచ్చాను. వెంకట్రామయ్యగారు కలకత్తానుంచి యింకా రాలేదామేమిటి?

చంద్ర—రాలేదు.

సింహా—రేపో యెల్లుండో వస్తారు, ఏం పనివుంది?

చంద్ర—మేళాల్లోకి వెళ్ళుతున్నానూ.

రామ—ఏమి మేళాలమ్మా! గొప్పగొప్పవారంతా బయలుదేరి బోగం వాళ్ళను మేళాలకి పిలువకూడదంటున్నారు. అది కాకపోయినా మీమేళం వున్నప్పుడు తిత్తిపూదడానికివస్తే ఓపావలాడబ్బలు దొరికేవి. ఇప్పుడుమీరు గొప్పసానులయిపోయి మేళాలుకట్టడం మానివేసినారు. ఏకూలోచేస్కుని బ్రతుకుతున్నాను.

చంద్ర—సుబ్బయ్యగారికిగాని, వెంకట్రామయ్య గారికిగాని మేము మేళాల్లోకి వెళ్ళడం యిష్టంలేదు.

రామ—అవును. మీయిద్దరికీకూడా మంచిప్రాపకం దొరికింది. హాయిగా గుట్టపుబళ్ళుయెక్కి తిరుగుతారు, నౌఖర్లు, చాకర్లు, పోసి బీదవాడినిగదాలని నావిషయమై కాస్త సుబ్బయ్యగారితో చెప్పి యేకొట్టుదగ్గర అయినా చిన్న నౌఖరీఅయినా చెప్పించవు. మీ కులంవాడినిగదా, కూటికి పేదఅయితే కులానికిపేద కాదుగదా.

చంద్ర—ఈమాట నువ్విదివరకెప్పుడయినా చెప్పినావా? ఇప్పుడు చెప్పి నావుగనుక గ్యాపకం వుంచుకొంటాను. ఇంతకూ ఇప్పుడునువ్వు

వచ్చినపని యేమిటి ?

రామ—మరేం గొప్పపని యేమీలేదు. మీఅమ్మాయిని యిప్పు

డెవ్వరిదగ్గరకూ పంపడంలేదు కాబోలు.

చంద్ర—ఇప్పుడాసంగతి యెందుకు ?

రామ—ఎందుకయితేనేయిలే. చెప్తే చెప్తాను.

చంద్ర—రామన్నా ! వెంకట్రామయ్యగారు దీనికి కావలసినంతసొమ్ము
రాస్తున్నారు. ఏమీ కొరతలేకుండా వుంది. ఇల్లావున్నప్పుడు
నాలుగింటికి అయిదింటికి ఆసపడడం, చివరకు వెంకట్రామయ్య
గారికి తెలియడం యిదంతా యెందుకువచ్చినగోల అని అల్లా
టివి మానివేశినాను. చూచావుగాదూ. నీలాచలానికి యెంత
డబ్బు యిచ్చాడు వెంకట్రామయ్యగారు. దానితో సంతృప్తి
పోందక, తుంటరివేషాలు వెయ్యడంచేతనే కాదూ వదలి
పెట్టేసింది.

రామ—దానిమాటకేమిలే. గుట్టుదాచుకోక పోయింది. అదిగాకుండా
మీఅమ్మాయిని 4, 5 కు పంపడం నాయిష్టంకాదు. ఎవ్వరన్నా
గొప్పజమీందారుల వంటివారు వస్తే పూర్తిగా సంతోషపరు
స్తారు. అలాటి అప్పుడు ఒప్పుకోకపోతే బాగుండదు.

చంద్ర—నువ్వచెప్పినమాట నిజమే. ఆమధ్య ఒకరు బరంపురాన్నుంచి
వచ్చినారు, నాయుళ్ళట, కబురుపంపించినారు, చాలాగొప్ప
వారట, ఏమో వెంకట్రామయ్యగారు వూళ్లోలేరుగదా అని
ఒప్పుకొన్నాము. ఒప్పుకొన్నందుకు ఆమనకూడా అమ్మాయికి
100 రూపాయలుయిచ్చి వెళ్ళినాడు. అలాటి పద్దేదన్నా కనప
డితేనేతప్ప చిల్లరవిషయం మామనస్సులోకి తెచ్చుకోవడం
లేదు ఎందుకు వళ్ళు గుల్లచేసుకోవడం.

రామ—నిన్ననే యీవూళ్లోకి హైదరాబాదునుంచి ఒక జాగీరుదారు

శ్యామ—ఏదీ! ఆసింహచలం యింకా యివతలకురాదేమి? పాపము
నీభోజనంయింకా అవలేదుకామోను.

రామ—భోంచేస్తాను. తను పాదసేవకంటె నాకు అన్నంతినడం
యెక్కువా. తమపనిసప్లయిచేసి వెళ్లుతాను. ఇంకా లోపల ఆల
స్యం యేమిటో కనుక్కొనివస్తాను. (నిష్క్రమించును.)

శ్యామ—(తనలో) ఈపూరువచ్చి జమిందారునని పేరుపెట్టుకొని
నెల్లాశృబట్టి వుంటూ గ్రామయొక్క ఆచోకి తీశానుగదా.
ఈచంద్రవదన కూతురికి వంటిమీద ఇరువై వేలరూపాయల నగ
లున్నాయని విన్నాను. అవిఅన్నీ యీరాత్రి పెట్టుకొందా దాని
కొంప గూల్చినవాడనే. లేకపోతే నేను దీనికిప్పు డిచ్చే వెయ్యి
రూపాయలైనా తీసుకొనలేకపోతానూ. వస్తువులు కత్తిరించే
సామాను తెచ్చినానుగదా. పైగా యీసింహచలం కాస్తడోసు
కూడా వేస్తుందని విని యక్షానంబరు వక బుడ్డి పట్టుకొని వచ్చి
నాను. నెమ్మదిగా దానితో చల్లనికబురులు చెప్పుతూ రెండు
డాములు తాగేటట్టు చేస్తినా కై పెక్కి నిద్రపోతుంది. ఆస
మయంలో దీనివస్తువులు అన్నీ తస్కరించేది. నెమ్మదిగా తలు
పుతీసుకొని వ్రడాయించేది. కానీ, భగవంతుడున్నాడు. అడుగో
రామన్న వస్తున్నాడు.

రామన్న—(ప్రవేశించి) బాబూ! వస్తూవుంది. చీరకట్టుకోవడం ఆల
స్యమైనది.

[సింహచలం ప్రవేశము.]

సింహ—(శ్యామనుదర రావును చూచి) పంతులుగారూ! నమస్కా
రములు.

శ్యామ—దా. ఇల్లూకూర్చో.

సింహ—పరవా లేదు. కూర్చుంటానులెండి. తమవంటి జాగీరుదారులు
వచ్చినప్పుడు తగినట్టు మర్యాదలు చేయడానికి బాత్తిగా బీద
వాళ్ళమై యున్నందుకు చాలా విచారంగావుంది. ఏమిటో
మట్టికొంపలు, నులకమంచాలు.

శ్యామ—ఓహో! గొప్పవాళ్ళు గొప్పవాళ్ళమని చెప్పుకోరుగదా!
మా హైదరాబాదులో యిటువంటి మేడగల వేశ్య ఒకటిలేదు.

సింహ—ఆవూళ్లో మేడలకేమితక్కువ. తమది పెద్దమేడ అని
తోస్తుంది.

శ్యామ—అదోమోస్తరు యిదోమోస్తరు. మాయంటికాడనుంచిమా
ఆఫీసువరకుచూశావు బెజవాడలో బందరురైలు యెక్కేస్థలా
నికి, చెన్నపట్టణం రైలుయెక్కే స్థలానికిమధ్య రయిల్వేవంతెన
వుండే ఆమోస్తరుగా మాయంటిపద్దనుంచి పైగా ఆఫీసువరకు
వంతెనవుంది. అది నేనేకట్టించాను. మూడులక్షలరూపాయ
లయింది. ఒకసారి హైదరాబాదురారాదూ! అన్నీ చూడ
నచ్చును.

సింహ—తమదయ వుండాలిగాని రావడానికేమి. ఇప్పుడల్లా అంటారు
గాని తీరావస్తే అప్పుడు మీరు మమ్మల్ని చూస్తారా!

శ్యామ—ఎంతమాట అన్నావు. మచ్చిపోతామనుకొన్నావా యేమిటి?

సింహ—తమసంగతి అంతా యీరామన్న చెప్పినాడు. మీరు
మాయంటికిరావడం గంగానది చొటినేలమీద గాతినట్లున్నది.

శ్యామ—సన్నేకాదు నవాబులంతటి వారినిగూడా సీసాందర్యము
అటొక్కుచేస్తుంది.

సింహ—ఏమిటో మీకు నాయందు పూరాదయ వుండడంచేత నేను
చాలా అందకత్తెనని చెప్పుతున్నారు. మీ హైదరాబాదులో
నాతాతలంతటివాళ్ళున్నారు.

శ్యామ—వెధనది మోటదేశం. యెడ్డెమనుష్యులు. నీకాలిగోరుకై నా
అక్కడివేశ్యలు చాలరు. (మెడకేసిచూచి) ఈవస్తువులు అన్నీ
నిన్నిప్పుడుంచుకొన్న వెంకట్రామయ్యగారు చేయించినవేనా?
సింహ—చాలభాగం వారు చేయించినవే. కొన్ని మాలమ్మను వుం
చుకొన్న సుబ్బయ్యగారు చేయించినారు.

శ్యామ—అన్నీ యిరవై వేల రూపాయలు వుంటాయా?

సింహ—వుంటాయండి.

శ్యామ—నువ్వు మావూరువస్తేనా నెత్తిమీద పెట్టుకోనా.

సింహ—ఎప్పుడన్నా రావాలండి. మీరు వెళ్ళేటప్పుడు మీఅడ్రస్సు
అది యిచ్చి వెళ్ళండి.

రామ—బాబూ! పంతులుగారూ! ఇంక నేను వెళ్ళనా.

సింహ—ఇంకా భోంచెయ్యలేదాయేమిటి?

రామ—లేదమ్మాయి.

సింహ—రేనీ! ఇక్కడన్నా భోంచెయ్యలేకపోయావా! ఇంతలోమాకు
పోయేది యేమిటి?

రామ—పరవా లేదు. మీఅమ్మవస్తుందేమో చెప్పి వెళ్ళదామని వూరు
కొన్నాను.

[లోపల రామన్నా, రామన్నా.]

రామ—వస్తున్నాను.

శ్యామ—ఎవరది?

సింహ—మాలమ్మలెండి.

రామ—ఎందుకో పిలుస్తూవుంది వెళ్ళివస్తాను. (నిష్క్రమించి వెంటనే
ప్రవేశించి) బాబూ. పంతులుగారూ! యిల్లా ఒక్కసారిదయ
చేయండి.)

శ్యామ—(రామన్నను సమీపించును.)

రామ—రహస్యంగా ఎంతడబ్బువున్నా మాబోగంవాళ్ళు వాళ్ళజాతి
లక్షణం వదలరు. ఇది తమకుమాత్రము తెలియదాయేమి.
ఇప్పుడే మిమ్మల్ని అడగడం నాకుచాలాసిగ్గుగావుంది.పోనీలెండి.
ఎప్పుడయితేనేం యివ్వడానికి దీనితల్లి కాస్తపిటికిదిలెండి.
నెరుక ఒక మొఖాసాదారువచ్చి మొదటరాత్రికి వేయిరూపాయ
లిస్తాననిచెప్పి తుదకు 800 రూ. చేతిలోపెట్టినాడు. అప్పటి
నుంచీ దీనికి యెవరేమిచేస్తారో అని భయంపుట్టింది. అందుకనే
డబ్బు యియ్యమని అడిగింది. ఆయన అల్లాటివారు కారు. సం
గతి తెలియకుండా మాటాడుతానని నాల్గుచీవాల్లు వేసినాను
గాని యెందుకు దానిమనస్సు చిన్నబుచ్చాలి. తమరియ్యదల
చుకొన్నది యేమిటో యిచ్చేస్తే బాగుంటుంది.

శ్యామ—ఏమిస్తే బాగుంటుంది నీవేచెప్పు.

రామ—ప్రభువులు మీకు నేను చెప్పాలా. ఇదేమీకు కొత్తా!
ఇల్లాటిసానులను యెంతమందిని మీరు చూచారో కాని సాధా
రణంగా యీసింహాచలం యెవరిదగ్గిరకు వచ్చేమనిషిగాదు
మహాకష్టమీద నప్పించాను. తరువాత తమచిత్తము. ఆసా
మ్మమీరేయియ్యండి. నేనే యియ్యనక్కరలేదు.

శ్యామ—సరే. ఇవిగో ఇవి వెయ్యిరూపాయల నోట్లు. రెండు కట్టలు
రెండు అయిదువందలవి. ఇచ్చివేసిరా. ఎవరైతేనేం.

(ఇచ్చుచున్నాడు.)

రామ—(పుచ్చుకొనితనలో) ఇందులో ఒకకట్ట నాజేబులో వేసుకొని
తక్కినవి చంద్రనదనకిస్తే యెవ్వరడుగుతారు. నాదారిని నేను
చక్కాబోతాను. తరువాత ఈయన యెవరో నేను యెవరో.
(నిష్క్రమించి వెంటనే ప్రవేశించి) అమ్మాయీ! సింహాచల
మూ! అంతాముట్టింది. వీరు చాలాగొప్పవారు. ఎల్లానడు

చుకొంటూవో నేను వెళ్ళినట్టాను. (శ్యామసుందర రావునుజూచి)
బాబూభోజనానికి పొద్దుపోయింది. నేను శెలవుతీసుకొంటూ
ను. ఉదయం బసలో దర్శనంచేస్తాను. (నిష్క్రమించును.)

సింహా—పంతులుగారూ! ఇప్పుడే మాలమ్మకో ఒకమాట చెప్పివస్తా
ను కూర్చోండి. (నిష్క్రమించును.)

శ్యామ—(తనలో) నెమ్మదిగా దీనికి డోసువేయించి మెల్లొనన్నీక్షవ
రం చెయ్యాలి. వెనక యేలూరులోకూడా ఒక బోగందానికి
రెండువందల రూపాయలిచ్చి ఆరాత్రినెళ్ళి అయిదువేలరూపా
యలనగలు కైకర్యంచేసినాను. ఏముదీతెల్లనారేటప్పటికి
మళ్ళీవేషం మార్చేస్తాను. ఇప్పుడున్నబసకు వెళ్ళకుండా యేసా
యీబువేషమో సన్యాసివేషమో వేసుకోవచ్చును. నాపత్నీ
యెవ్వరకీ చిక్కదు.

సింహా—(ప్ర) వేళించి) పంతులుగారూ! ఆలస్యమైంది తుమించాలి.

శ్యామ—పరవాలేదు ఇంతమాత్రానికే. సరేకాని యిల్లాకూర్చో.

సింహా—(కూర్చుండును).

శ్యామ—నీకళ్ళు కొద్దిగా యెక్కిగావున్నాయెందుచేత? అడిగినానని
కోప్పడకుము. కొద్దిగా యేమయినా.—

సింహా—అదేమిటండోయి! కొద్దిగా యేమయినా అంటూవున్నారు.

శ్యామ—మరేంలేదు. విస్కీగాని, బిస్కీటుగాని యేమయినా అల
వాటు కాస్త వుండేమోఅని.

సింహా—(తనలో) నేనుత్రాగిందే విస్కీ-బిస్కీ-డాము. దిక్కుమాలిన
వాసన ఆగదుకదా. ఈయన ఆనవాలుపట్టినాడు. పెద్దమనిషి
దగ్గిరకూడా బయలు పడ్డది.

శ్యామ—నిచ్చు సందేహించకు. నాకూ అలవాటువుందిలే. ఏమయినా
హాజరులోవుందా.

సింహ—లేకపోతే నౌఖరునుపంపించిపాపునుంచి రెండునిమిషములకు తెప్పించుతాను.

శ్యామ—అక్కరలేదు నాదగ్గర వున్నదిలే. నాకుఅప్పుడప్పుడు పుచ్చుకోవడం అలవాటుంది. ఇల్లాటిసమయంలో పొరుగుస్నే వచ్చి నప్పుడు నీళ్ళుపడక యేంజబ్బు చేస్తుందోఅని కాస్తపుచ్చుకొంటాను. నీదగ్గి వైకుంఠాసు యిల్లా పట్టుకురా.

సింహ—(వైకుంఠాసు పట్టుకొనివచ్చి యిచ్చును.)

శ్యామ—(తనలో) నేనుకొద్దిగాపుచ్చుకొని తాగుతూవున్నట్టుఅటువేపు తిరిగి పారపోయాలి. నేనుగూడా పూర్తిగావేస్తే నాకార్యము నకు భంగమౌతుంది. దీనిని పూరాగా త్రాగించాలి. (ప్ర)కాశముగా) ఇది వెండిదిలావుందే! వైకుంఠాసుగూడా వెండిది చేయించానా! చాలాబాగుంది. (బ్రాండ్ గ్లాసులోపోసి) నువ్వు కూడా కాస్తపుచ్చుకోమరి. భారమంతా నేనువేసుకోగలనా?

సింహ—నేనిప్పుడే కొద్దిగా పుచ్చుకొన్నాను. నాకంతచేటుఅలవాటు లేదు. మీరు కానియ్యండి. ఎక్కువగా పుచ్చుకుంటే వెళ్ళిపోతుందేమో.

శ్యామ—పరవాలేదు. ఇది వెళ్ళిపోయేదికాదు. నిషాచేసేది కాదు. పరవాలేదు పుచ్చుకో. (అని యిచ్చును)

సింహ—(త్రాగి) ఇరోమోస్తరు గులాబివాసన. ఇల్లాటిది మునుపెప్పుడూ నేను చూడలేదు.

శ్యామ—ఇది బుడ్డి 15 రూపాయలు ఖరీదు. ఖరీదునుబట్టి వస్తువు యొక్క మంచిచెడ్డలు వుంటాయిటాయి. నేనూకాస్త పుచ్చుకొంటాను. (కొద్దిగా పుచ్చుకొనును)

సింహ—పంతులుగారూ! మీరు యిప్పుడు రామన్నకు మాలమ్మకు యెన్నిరూపాయలు యిమ్మని యిచ్చినారు.

శ్యామ—ఏమి అల్లాఅడుగుచున్నావు?

సింహ—ఏం లేదు సూరికేసే.

శ్యామ—నేను వెయ్యిరూపాయలు యిచ్చినాను. అంతా ఇయ్యలేదా యేమిటి?

సింహ—నిజమేనా. అంతసొమ్ము మీరు యిప్పుడు యిచ్చినారా!

శ్యామ—నేను అబద్ధాడతానా. వాడేదో టోపీవేశాడు కాబోలు.

సింహ—ఏమయితే నేమిలెండి. సగం మాకు ముట్టింది.

శ్యామ—నేను మొదట నీకేయిద్దామనుకుంటే మీఅమ్మ యిప్పుడే యిమ్మంటే యిచ్చినాను. దానికి నేనేమిచెయ్యను, నావల్ల యేమిలోపములేను.

సింహ—మీవల్ల యేమి లోపములేదు; ఇప్పుడేమనుకొన్నా యేమి లాభమువుంది. రండి పొద్దుపోయింది పడుకుందాం.

శ్యామ—ఇంకొక్కడోము వేసుకుందాం గ్లాసు ఇల్లాపట్టుకొనిరా.

సింహ—అబ్బా! మీరు పుచ్చుకోండి. నేను పుచ్చుకోలేను.

శ్యామ—పర్వాలేదు ఇంద.

సింహ—(పుచ్చుకొనుచున్నది.)

శ్యామ—(పుచ్చుకొన్నట్లు నటించును)

సింహ—ఏమండీ ఇది నిషాచెయ్యదన్నారు. భూమిఅంతా తిరిగిపోతూ వుంది మహాజోరుగావుందే, నాకు ప్రపంచకమే కనబడడంలేదు.

శ్యామ—(తనలో) ఇది నెమ్మదిగానిద్రకువళ్ళు తెలియకుండా పడ్డదంటే నాకార్యం నేనుచేసుకొనిపోతాను. ఆహా! దీనివంటిమీదయేం నగలు, ఇవిచూస్తే నాకళ్ళు కుట్టుచున్నాయి, త్వరగా కత్తిరించి తీసుకోనిపోమ్మని కత్తిరలు తొందరపడుతున్నాయి. (ప్రకాశముగా) పద పడుకుందాము.

(నిష్క్రమింతురు.)

[శ్యామసుందర రావు ప్రవేశము.]

శ్యామ—(తనలో) ఆహా! తానొకటితలుస్తే దైవమింకొకటి తలుస్తాడట, ఆసామ్యం నిజమైంది. ఈముండ షోసుబిగువుమీద మైమఱచి నిద్రపోతూవుందిగదా అనితలంచి నెమ్మదిగావస్తువులు తన్నించడానికి కత్తెరలుకత్తివగైరాలు లోపలిజేబులోనుంచి తీసేసమయంలో దీనితల్లికి తేలుకుట్టింది. దానితో అది గోలయెత్తేటప్పటికి దాసీదివచ్చి దీన్నిలేపటం మొదలుపెట్టేటప్పటికి నిద్రదెలిసి లేచింది. అక్కటా! ఏదోకొండంత ఆసపెట్టుకొని ముందు సంచిరూపాయలు వదిలినాను, ఇదివరకుయెక్కడకు వెళ్ళినా నాపాచిక పాణుతూనేవుంది కాని యీవేళ అల్లా అయినది. ఇంతమాత్రంచేత ధైర్యం వదిలివేయకూడదు. ఈవూళ్ళోయింకా డబ్బువున్న నీలాచలం అని ఒకర్తెచూడటం దానియింటికి సాహేబువేషముతో సరసానికివెళ్ళి యిక్కడపోగొట్టుకొన్న వెయ్యిరూపాయలు కూడబెట్టుకోవాలి. ఈరాయభారం రామన్నచేతకాకుండా మరొకరిచేత పంపేప్రయత్నం చెయ్యాలి. ఈవెయ్యిరూపాయలు వచ్చేదాకా నిద్రపట్టదు.

(నిష్క్రమించును.)

రంగము:—[మందిరములో వెంకటాద్రిమయ్య
సింహాచలము.]

సింహ—ఏమండీ! పంతులుగారూ! ఇదిగోవస్తానని అల్లాగేవెళ్ళి రెండు నెలలు చేశారేమండీ. మీరు ఒంటరిగా కలకత్తాకువెళ్ళితే యేదోకాస్త చిన్నకురుపువేస్తే అక్కడయెవ్వరూ లేకుండా ఆపరేషన్ చేయిస్తే మాపని యెలావుంటుంది, మాకెంతభయంగావుంటుంది. ఏదోకురుపువేసింది ఆపరేషన్ చేయించేనని వ్రాసు

డమేగాని దానితప్పిలు యేమయినా వ్రాసినారా, అవును
లేండి. నామీద ఆపేక్ష యెదుగుచుంటుంది, మేముమీక్షే
ము కొరినవాళ్ళము గనుకనా.

వెంక—(తనలో) అన్నా వేశ్యలంటే సామాన్యులుకారు. వీళ్ళకు
ఎంతడబ్బుయిచ్చినా తృప్తియండదు. నేనుపూర్వోలేనప్పు డిది
యెవరో హైదరాబాదునుంచినస్త్రీ ఆయనను రప్పించినదట. ఫిడే
లువాయిం చే శ్రీనివాసులుకి దీనికి యలాకావుందట. నేనిది
కర్ణాకర్ణిగా విడడమేగాని కళ్ళతోచూడలేదు. కాబట్టి యిప్పుడు
దీనిని మందలించితే లాభంలేదు. అయినా ఒకతమాషాగా
ఆసంగతి యెత్తుతాను.

సింహ—సీమిటో ఆలోచించుచున్నారు ?

వెంక—సీమిలేదుగాని, ఆకలకత్తాచూచినమీదట యీవూరు మళ్ళీ
చూస్తే నాకంతా అదియొకమోస్తరుగావుంది. పూరాగా డబ్బు
ప్రన్నవాడు కలకత్తాలో వుండాలి. ఆవీధులేమిటి, ఆమేడలేమిటి
మేడలోపలికి వెళ్ళినామంటే మళ్ళీయినతలకు రావడానికి దారి
తెలియక కొట్టుకొంటాము.

సింహ—ఎక్కడకు వెళ్ళినా మీరే ఒంటరిగా వెళ్లుతారుగాని నన్నెక్క
డికీ తీసుకొని వెళ్ళరు. ఖర్చయిపోతుందని బెంగ.

వెంక—పాపము, ఖర్చయిపోతుందని బెంగవుంటే 40 వేలుయిచ్చిమేడ
యెల్లాకట్టించుతాను, 20 వేల రూపాయలుయిచ్చి వస్తువులు
యెల్లా తెప్పించిపెట్టుతాను. ఇవన్నీ యియ్యగాలేంది ఇక కల
కత్తా తీసికొని వెళ్ళితే ఖర్చుఅవుతుందీ. ఆలోచించకుండా ఏదో
మాట అనేశయ్యడమే.

సింహ—మాటవర సకన్నానుగాని మీరు యంతకోపమేమండీ, కోపము.

మీకు మక్కుమీద అడ్డబాస మోస్తరుగా వేలాడు
చూపుంటుంది.

వెంక—నాకు కోపము యెప్పుడూలేదు.

సింహ—పోనియ్యండి. ఇప్పుడా అననసరమైనసంగతియెందుకు? నన్నే
దేవా పూరు షాగ్గాతీసుకొనివెళ్ళండి. దగ్గిరేకదా. పోనీఒకసారి
హైదరాబాద్ తీసుకొనివెళ్ళుతారా.

వెంక—(తనలో) ఈహైదరాబాదువ్యాపారం యెత్తుకొని నిమ్మళంగా
రంగులోకి దింపాలి. (ప్రకాశముగా) ఏం హైదరాబాదుమీద
మనస్సుపోయింది.

సింహ—ఏంలేదండీ. అక్కడవూరు చాలాబాగావుంటుందట. గొప్ప
గొప్పమేడలున్నాయట. నవాబున్నాడు.

వెంక—అన్నీవున్నాయిగాని మడ్డిదేశం నాగరికతయన్నమాటపూజ్యం.

సింహ—అక్కడవాళ్ళము అల్లా అనుకుంటాముగాని వాళ్ళుఖర్చుపెట్టి
నంత భారీగా మనవేపువాళ్ళు ఖర్చేపెట్టలేరు.

వెంక—అవును. అక్కడవాళ్ళు అంటే గొప్పగొప్పమిరాసీదారులు,
యీనాందారులు, జాగీరుదారులు మొదలయినవాళ్ళు యీ
పూట్లవచ్చి సానిదానింటికి సరసానికి వెళ్ళినారంటే రూ 500
లకన్న తక్కువయియ్యరట.

సింహ—(తనలో) ఇదేమిటిచెప్పా. ఈసంగతి యెత్తుచున్నాడు. నా
రహస్యం యేమీతెలియలేదుకదా. తెలిస్తే నానోట్లోమన్నే.
(ప్రకాశముగా) అదంతావుట్టిమాట. ఒక్కరాత్రికి 500 రూపా
యలు యెవ్వరుయిస్తారు. కాస్తవుంటే గంపంత చెయ్యడం మన
వాళ్ళకు సహజమే.

వెంక—నాకూ బాగా తెలియదుకాని, యీపూట్లోనే ఒకబోగందానికి

యెవడో జాగీరుదారు 500 రూపాయలు యిచ్చినాడట. నిజమో
అబద్ధమో.

సింహ—(తనలో) ఈయన నావిషయమై సంపూర్ణిగా తెలిసివుండే
యితా తమాషాగా అమగుతున్నట్లు తోస్తూ వుంది. కాని భగ
వంతుడున్నాడు. అంతగా తెలిస్తే యోచేస్తాడేమిటి. (ప్రకాశ
ముగా) ఇల్లాటిపరీతులన్నీ నాకే తెలుస్తాయి. అస్తమానం అదే
వృత్తిమీద మీరువుంటారు గనుక మీకు తెలుస్తాయి.

వెంక—(తనలో) నిజంగా జాగీరుదారు దీనియంటికి వచ్చియుంటాడా.
ఇదివప్పుకొందా. నేనుయంతధనంయిస్తూ, యిన్ని నగలుచేయి
బిపెట్టా, యంతమేడ కట్టించియిచ్చినానే. అల్లాటప్పుడు నన్ను
స్వామిదోహంచేస్తూదా. దీనితల్లి చాలా పెద్దమనిషి ఒకవేళ
కుట్టతనపుచేష్టలచేత యిది చెయ్యబోయినా అది ఆటంకంపెట్టుంది.
కాబట్టి యీవ్యవహారం నేనునమ్మను. నూస్తే హంచూడలేక
ఇల్లాటితప్పు పెద్దామని యెవ్వరో వేసిన పుకారుగాని మరోటి
కాదు. ఏబోగంఘండ్లో ఆసిలాచలమో యెవ్వరో వారు
పుట్టించి వుంటారు. అంతేకాని ఇదియేమిటి అయిదువందలుకాదు
ఆరువందలుయిచ్చినా మరొకరిని చేరనిస్తూదా. నేనునమ్మను
నమ్మను.

వాకిట్లో—ఏమండ్లోయి వెంకటామయ్యపంతులుగారూ !

[వెంకటామయ్యపంతులుగారు.]

వెంక—ఎవరువారు ?

[వాకిట్లో—నేనుగణపతిలాల్ని]

వెంక—కుఱ్ఱాడా తలుపుతీయరా.

[గణపతిలాలు ప్రవేశము.]

సింహ—(లోపలికిపోవును.)

గణ—(వెంకటాచార్యులచూచి) ఏమండ! నిష్కలనచ్చినా మీరే నంకాదు. మాకు యెన్ని సార్లు రావాలమిచ్చినాకు. తెలుసుకుంటే సార్లువస్తే ఇదిగో అదిగో అన్నాను. ఇంతవరకు దస్తావేజు మీద వసూలు కొంచెమైతే పడలేదు. ఏసానత్వమిచ్చి అసానత్వం యిస్తానన్నాను. అదిలేదు. దస్తావేజులు చూచుకుంటే పూడి. మీరు వారంరోజులలో ఖయిసలు చేయకపోతే కోర్టుకు వెళ్లవలసివస్తుంది. తరువాత మీచిత్తం.

వెంక—సేట్ గారూ. ఏదో పూర్ణో లేకపోవడం చేతనున్నా, కొన్ని కొన్ని తొందరపనులు పూడడం చేతనున్నా అలస్యమైంది. లేకపోతే యీ పాటికి యిచ్చి వెయ్యవలసిన బోనేయినాడి. ఇదివరకే దరపడకండి. ఒక్క-వారం రోజులాగండి. ఖయిసలు చేస్తారు. ఇప్పుటి కేమాత్రం అయిందేమిటి నడ్డో.

గణ—రీతి వేయి.

వెంక—(తనలో) అబ్బా చాలా అయింది. ఇదితీర్చాను అయ్యో! యేలాగో అన్ని పొలములుకు తాతాళ్లులో వున్నాయి. అప్పులు నెత్తి నెక్కి-తంతున్నాయి. మార్గం యేమీకనపడదు. అప్పుకి అస్తికి సరిపడేటట్టన్నా లేదు. కానిభగవంతుడున్నాడు. [వాక్కిల్లలో—ఏమండోయి—వెంకటాచార్యులగానూ.

నేనుకోర్టుజవాన్ను.]

వెంక—ఏమిటోయి అది యిల్లాతీసుకొనిరా.

కోర్టు-జ—ప్రతివాడి సమను.

వెంక—ఎవరిది అది?

కోర్టు-జ—సంకాయల పాటి వీరయ్యగారు తెచ్చినవ్యాజ్యం.

వెంక—మొత్తం మొతయేమిటి?

కోర్టు-జ—మొత్తం 17000 వేల పైచిల్లర.

వెంక—సరేలే. పశ్చిమం పూర్వోతరనితిప్పియ్యి. నీకు తెలియనిదేము
న్నది వాయిదా గడువుచాలదు మళ్ళీ వాయిదా వేస్తారు. ఈలో
పుగా ప్రి డరుకు కనుక్కొంటాను.

కోర్టు-జ—తమ సెలవై తే అల్లాగే చేస్తారు. తమకోసం చాలా కష్టపడ్డారు.

వెంక—సరే ఈరూపాయిపుచ్చుకో. (రూపాయి ఇచ్చుచు)

కోర్టు-జ—బాత్తిగా చిన్న చూపుచూచినారు.

వెంక—పరవాలేదు నువ్వెక్కడికి వెళ్ళుతావు నేనెక్కడికి వెళ్ళుతాను.

కోర్టు-జ—తమదయ ప్రంటుచాలు. (నిష్క్రమించును)

వెంక—నెమ్మదిగా అన్నీ కోర్టులో దాఖలు అవుతున్నాయి మనపని
తీసికట్టులోకి వస్తూ వుంది

(వాకట్లో—ఏమండోయి—వెంకటామయ్యగారూ)

వెంక—ఎవరోయి బాబూ.

[వాకట్లో, నేను సబుకోర్టు ప్రోసెక్యూటర్వర్సీ]

సబు-ప్రో—(ప్రవేశించి) ఏమండీ పంతులుగారూ మీకోసం పదిరో
జులనుంచి తెగతిరుగుతున్నాను. మీకు అరెస్టు వారంటువుంది
తమరు కోర్టుకు రావాలి.

వెంక—దిక్కుమాలిన అవస్థ యేమిటిదీ. నూర్వాడీ రామనాథు పెట్టిం
చాడా యేమిటి?

సబు-ప్రో—అవునండీ

వెంక—సరేలే. దీని విషయమై నేను అతనితో వేరే మాట్లాడుతాను కల
కత్తా వెళ్ళినారని వ్రాసేయ్యి. ఇదిగో యీ యెదురుగాపాయలు
పుచ్చుకో.

సబు-ప్రో—చిత్తము. (పుచ్చుకొని వెళ్ళును)

[సింహాచలం ప్రవేశించును.]

సింహ—ఏమిటండీ. పంతులుగారూ చాలామంది వచ్చి వెళ్ళినారు
నీరంతా యెవరు ?

వెంక—నీచుండి బాకీలవీరూ విడి. మరేం లేదు.

సింహ—మీరు ముందు వెనుక చూడకుండా తెగి ఖర్చు పెట్టేశేస్తారు.
ప్రతిదోట అప్పులు చేస్తారు. చూడండి యిప్పుడు వాళ్ళవచ్చి
గొంతుక్కాయపూడ కూచున్నారు. ఎంతకష్టమో.

వెంక—కూర్చుంటే యేమిచేస్తారులే బాకీలు యియ్యలేకపోతే ఇంకా
సాలెస్సిబిలిటీ వుండికదా. ఇప్పుడు చాలాడబ్బు వున్న పాత్రకాల్లే
వ్రూరునిండా అప్పులు చేసి అస్తి అంతా పెళ్ళాము పేర బెట్టిసి
కోర్టుకు వెళ్ళి దివాలా పిడిపను దాఖలు చేస్తున్నారు. కాబట్టి మన
బాకీల విషయమై నీవు యేమీ భయము పొందవలసిన పని లేదు.

సింహ—దివాలా పిడిపను దాఖలు చేస్తే పరువు వుంటుందా పరపతివు
ట్టుతుందా. ఇది అల్లా వుండగా అవతలవాడు టైదులో పెట్టిస్తే
మర్యాదపోదా ?

వెంక—సివిలు ఖైదుకున్నా, క్రిమినల్ ఖైదుకున్నా చాలా భేదం వుంది.
సివిలు ఖైదీక అయ్యే ఖర్చులన్నీ అవతలవాడే ముందుగా దాఖ
లు చెయ్యాలి. సొకె స్పృగింకె స్పృయేమీ వేయరు. ఏదో ఒక నెల
చూస్తారు అల్లా ఖయదులో పెట్టితే సిగ్గు చేత యిస్తాడేమో అని
చేస్తారు ముండివాడయితే వదిలి వేసి ఒక నమస్కారము చేస్తారు.

సింహ—మీకిడుపులో మా చెడ్డ వ్రాహాలున్నాయండి. రండి. చాలా
ప్రార్థనకు-తుండి. మీరింకా భోజనానికి వెళ్ళిరావాలి.

వెంక—ఈ వాళ నేను బాకీలుకు వెళ్ళలేను. ఇక్కడికే భోజనం పంప
మన్నాను. ఇంకా స్పెషలిక బ్రావ్మాణకుల్లువాడే యిక్కడకు
పట్టుకొనివస్తాడు.

సింహ—మీరు వెళ్ళేదియేమిటి. రోజూ వచ్చేటట్టు అల్లామేర్పాటు చెయ్యండి. తెచ్చినందుకు ఒకరూపాయి యెక్కువ యియ్య వచ్చును.

పెంక—అల్లాగేచూడాలి. లేకపోతే యీమూలనుంచి ఆమూలకు వెళ్ళడంచాలాకష్ట గావుంది. కానిచూతాం. ఈవాళగడిచిపోనియ్యరా. త్వరగాబోంచేసి ప్లీడరుగారియింటికికూడా వెళ్ళాలి.
(గిష్కమింతురు.)

[రంగము:—సింహచలము:—చంద్రవదన:]

చంద్ర—ఇదేమిట అమ్మాయి. చూస్తూచూస్తూవుండగానే యిల్లా అయింది. మనపెంకట్రామయగారు మంచంయెక్కినారు. గుండెలన్నీ యెండిపోయినాయి. డాక్టర్లకు యెంతమందికి చూపించినా కార్యంలేదని చెప్పుతున్నారు.

సింహ—భగవంతుడుచేసేదానికి మనము కర్తలమా ! చాలారోజులనుంచి నన్నుకనిపెట్టివున్నారుగనుక యీసమయంలో మనం కాస్తడబ్బుకు లోభించకుండా వైద్యంచేయించాలి. లేకుంటే మనమూరుకొన్నామంటే యెటుబోయియెటువచ్చినా అపవాద మనకు వస్తుంది.

చంద్ర—నువ్వన్నమాట నిజమే. నిన్నవచ్చిన డాక్టరుగారు గుండెలన్నీ తనిఖీచేసి అతిత్రాగుడుచేత ఖలేజాలంతా తినేసింది. మందు వల్ల మౌక్కులవల్ల లాభంలేదు అన్నారు.

సింహ—అంతేకాకుండా, నేనుకై గాతీరిగేవిషయం ఆయనకు బాగా తోచింది. రెండుమూడుసార్లు ఆయనగదిలోనికి వచ్చేటప్పు టికి శ్రీనివాసులు నేనూ తలుపువేసుకొని కూర్చోటం ఆయన బాగాచూచినాడు. దీనిచేతకూడా ఆయనకు యీడబ్బుకుతోడు బెంగఅధికమైపోయింది. ఆయన సాధారణంగా బ్రతుకు

తాడనితోచకు. అయినప్పుడు మనశ్శక్తికి వంచనలేకుండా నైర్యంత్రముననే మనబోధకుని పోషించు.

మద్రీ—ఇక్కడ ఆయనకు చిత్త్యశానాలు పరాయిబ్రాహ్మణిని పెట్టి చేయించాలి. అది నమ్మకముగా యింటకెట్టిదో అన్నది, వారూ వున్నాడు. వాళ్ళుకావలసినట్లు ప్రపంచంవేస్తారని చెప్పుదామనుకొంటే ఆయనకు మనస్సృతిలేకుండావుంది. ఇదంతా మన నెత్తిమీద అపవాద పడకుండానికైనట్టిది.

సింహ—నీమయినా మనం యీపూట ఆయన అన్నగారికి/బెల్లిగ్రాము యిస్తే బాగావుంటుంది. వారువచ్చి యేమయినా ఆలోచించుకొంటారు. మనము ప్రాచీనముగా ప్రయోజనంలేదు. రా. త్వరగావచ్చి బెల్లిగ్రామునాగియించి అభీషేకు పూవుదాం. (నిష్క్రమింతురు.)

రంగము:—సింహాచలము ముగించుమో వెంకటాచలమయ్య,

జగన్నాథము, ప్రేమ్యుడు మొదలయినవాగుండును.

జగ—శమ్మనూ ఇల్లా బకపాణిచూడు తండ్రీ! నీకెంతగతినచ్చిందో యి. కావలసినంత ఆస్తి వున్నవాడవు. హాయిగా యింటికాడ కూర్చుని తిని సుఖించుకుంటున్నావు కాని పొన్నవచ్చి యిల్లా అయిపోయినావా! నిన్నుచూస్తే నాకళ్ళుబడినీళ్ళు పరివాహము మోస్తరుగా పారుతూవున్నవి. నీప్రబ్రతికిత్రంటేనే మాకు యేమయినా ప్రాధికాని నువ్వు లేకపోతేమాబ్రతు కేమి? పండ శరీరం యెల్లాఅయిపోయిందిరా. అభగవంతుడి కంటికి బాధ పెట్టడానికి నువ్వేకనవచ్చావా తండ్రీ!

వెంక—అన్నయ్యా! నీప్రభాగికేవిచారించడమువల్ల ప్రయోజనంలేదు. ఇదిఅంతాస్వయంకృతాపరాధము. మహాఆస్తిపరుడననిగర్వించి

యూచంద్రవదనకూతురు సౌ. దర్శం అనేటటువంటి మోహసాగరంలో పడిపోయి త్రాగుడుకు అలవాటుపడి సమస్తమయిన ఆస్తి పాడుచేసి తుదకు జాడ్యగ్రస్తుడవైతిని. ఎంతధనముయిచ్చినను వేశ్యలు ఒకనిని నమ్మియుండరని నాకు బాగా తెలిసింది. నేను పాడవడానికి సింహచలమే కారణము. ఇప్పుడే మన్ననుభాగములేదు. అది నామీద అనురాగంచూపినట్లా డబ్బులాగడం కోసం అని నేను తరువాత తరువాత అనుకొన్నాను. నేనెంత డబ్బును సూత్రన్నా తృప్తిపొందక యితరులంగూడుట కన్నులారా చూచినాను. విశ్వాసం కలదని నేనెంతయో డబ్బునీనికిచ్చినాను ఇంతయేల. నాయాస్తి పాడవడానికి యిదే కారణం. వట్టూ, పై తెలియకుండా తిరిగిన నావంటిని ర్భాగ్యుడిల్లా స్థితిపొందవలసినవాడే, అనేకులు వేశ్యలనలనపాడై నారను సంగతి తెలిసివుండకూడా యిట్లా అయిపోయినాను. “మహాసముద్రముయొక్క బోలెయినా తెలుస్తూదిగాని వేశ్యామోహసాగరానికి మాత్రము లోతు తెలియకు. ఇది మహాఅగాధము. వేశ్యలను వ్రంచుకొన్నవాళ్ళు యెవ్వరూ బాగుపడలేదు. అంతా దుర్మరణాలే చెందిరు. ఈ వేశ్యలకు కరుణయన్నది నాస్తి. కంటాక్షము భాగోళము. నిశ్చలమైన మనస్సు హలశక్తి. నిశ్చలమైన చిత్తం సున్న. వావివరుసలు పూజ్యం. అనురాగంచుక్కకెదురు. కంచు కాగడా వేసి చూచినా గాని కడుపులో యెక్కడా ప్రేమవుండకు. వీరితో మైత్రి ధననాశనంబగుటయేగాక ప్రాణనాశనంబుకూడనగును. అగ్నిహోత్రుని సాక్షిగా పెండ్లాడిన భార్యను వదలి ఈ వేశ్యలను జేరిన వారిబ్రతుకు లిట్టివే. ఈ వేశ్యలుండుటచేతనే పెక్కండు పురుషులు పాడయిపోవుచున్నారు. సంఘసంస్కరణ చరాయణులు వేశ్యలవిజృంభణమునాపి వీళ్ళనుగూడ ప్రంసారులనుజేసి,

తక్కినకులమునోపాటు వివాహములు చేసినచో బాగుండును.

జగ—తమ్ముడా ! ఈబట్టి మొదటనేప్రంతం యిన్నియవస్తలువస్తాయా.

జెంక—అన్నయ్యా ! ఏదేహికెల్లాఅవాలో అల్లాగవకతప్పదు. అంతా

భగవద్వశం ఇప్పుడిక చింతింపబరిలేదు. నేనుబ్రతుకుట అస

త్యము. కాబట్టి నామూటనిని అన్నయ్యా, నాయందు గయ

పూచి నేనుచెప్పినట్లుచెయ్యి. నాకుప్రంశుకొన్న ఆస్తి ఖరీదుగట్టిన

యించుమించుగా లక్షరూపాయలపును. అందులో 63 వేలు

అప్పులకుపోను. ఇక 37 వేలలోను 7 వేలరూపాయలు వేశ్యపి

ల్లలకు వివాహాలనమిత్తాయిచ్చి 20 వేలు నాభార్యకిచ్చి కుమా

రుడిని దత్తతచేసుకొననిమ్ము. తక్కిన అయిదువేలును నావిష

యమై ఖర్చుచెయ్యి. నాభార్య సాధ్యగనుకనే నేనిట్టియకా

ర్యములు చేయుచున్నను నైశించియూరకున్నదిగాని మరొకరై

కచో యింపాటి కేరుయ్యో గొయ్యో చూచుకొనియే యుం

డును. నీప్ర నాయూకు దయప్రచి దానితో “ఇంతధనవంతుడిని

యైయుండి నీమొఖ చూడక వేశ్యమాయలోబడి బ్రతికియుండి

యున్న నాధగానల్పినపాపుడు. నీప్రనావిషయమై విచారింప

క యన్నగాను చెప్పినవిప్పుననూడి తనుప్రవేశ్యగీసుకొనుము.

ఆతపనీకు ఇరువదైకువేగొనంగలడు. అదిజాగ్రత్తగావడ్డికివేసి

కొంటే కావలసినంతఅగును. నీహాకపిల్లవాడిని నాఅన్నగారు

చెప్పినవానిని పెంచుకొని నేనంతదుర్మార్గపువృత్తిబూని చరిం

చినను నాపేరు నిలబెట్టుము” అనిచెప్పితిని చెప్పుము. అన్న

య్యా నీకు సమస్తము వెలిసేప్రంది. నేను చెప్పవలసినవాడిని

గాను. దానినివక్షించే భాగమంతానీది. ఈఆస్తులవిషయమై

కృమమైన ప్టాంపుమీద నీలువ్రాస్తాను.

జగ—తమ్ముడా నీవధైర్యపడకుము.

దొక—అన్నా ఇంకావైద్యమేమిటి? కాబడందము పుచ్చుకొని యము
 మనము తీసుకొని వెళ్ళడానికి సమయంకోసం కనిపెట్టుకొని
 పున్నాడు గుండ్లలో మాదడగావుంది. నాలుకఆర్పుకొని పోయా
 వుంది.

దొక—నేను వెళ్ళి యిల్లా సర్జనుగానై నా తీసికొనివస్తారు. మరేం భయ
 పడకు. (అందరు నిష్క్రమింతురు.)

రంగము:—[మోహిని—అలివేని—మూడిరములో ప్రవేశము.]

మోహిని—అలివేని! రోజూనునయిటికి సాగీతం చెప్పుకోడానికివచ్చే
 ఆకోవట్లమ్మాయి రాలేదేమి? రోజూయింపాటికల్లా వచ్చేదే!
 అలి—నస్తుంది. పిల్లకాదా ఏపిల్లలన్నా ఆకుకోడానికివస్తే ఆటరాధిని
 పట్టదేమో.

మోహి—నేనోరహస్యం చెప్తుతాను. నీవు కాస్తన్నా బయలుపెట్టి
 కుండావుండాలి. బయలుపడ్డవంటే మనప్రాణాలునక్కవు. ఈ
 కార్యం మనచేస్తినా మనకు చాలాపట్టువస్తుంది. ఏతమం
 దిద్దగ్గరికు వెళ్ళి ఏర్పిదూపాయలు తెచ్చుకొంటే పదివేలురూపా
 యలవుతాయి.

అలి—పట్టులాభించే పనిఅయితే యెల్లాటినునికయినా చేదాము.

మోహి—నేననుకొన్నపని సామాన్యపుదిగాదా. మహాసాహసంవుం
 డాలి. ఈరహస్యం మనయిద్దరిలోనే వుండాలిగాని మూడోకం
 టికి తెలియకూడదు.

అలి—ఎందుకు తెలుస్తుందిలే. జాగ్రత్తగానే చేయవచ్చును. అదియేమి
 తోచెప్పు?

మోహి—నీవుయెవ్వరితోనూ వెల్లడిచేయనని యిల్లాటిపని నీకోకలి
 సిచేదామని చెప్పుతున్నాను. గనుక నీవుకూడ మహాజాగ్రత్తగా

స్రావాలి. ఏమిటనగా, మనములోకివచ్చే కొమట్లఅమ్మాయిని, చూచినావా?

అలి—చూడకేం. కోరిచూస్తూ నేవున్నాను.

మోహి—అదికాదే. వంటిమోద యెన్నినగలున్నాయో,

అలి—వడ్డొణం, పురుచ్చేనాను, బుగారపుతాడు, కట్టడపు కాసుల పేరు, గజ్జెలపట్టడ, మురుగులు, మురుగులుసులు, కంటె, ఘోడాలు, వంకీలు, యింకామేమిట? చాలావున్నాయి, అన్నీ పొడువేలరూపాయల ఖరీదుగల వస్తువులున్నవి, అయితేనేం

మోహి—అవిమనము యెల్లాగలునా సంగ్రహించాలి.

అలి—ఇదా సీత డబ్బులాభంఅనిచెప్పినావు. ఆ అమ్మాయివంటిమోద నగలు మన ఇల్లావస్తాయి. అందనివళ్ళకు చేతులుజాపిచే ఏంలా భంపుది?

మోహి—ప్రియత్నంచేస్తే రాకేంచేస్తాయి.

అలి—ఏలాగ ప్రయత్నం చెయ్యడం. నో తమగినిపిల్లగనుకనా. మెళ్ళో విశేషపుకొని సాగనంపడానికి.

మోహి—ఇల్లాకిఅభిప్రాయంకాదు. (ఇటుఅటుచూచి) ఎన్నరూలేరు గదా. విన్నారం ను కొంపమునుగుతుంది. గుప్పుచప్పుగాకుండా పిల్లను చంపడమే.

అలి—అయ్య బాబో నువ్వు అమాట అనేప్పటికే నాకాళ్ళెల్లొనుంచి వణకుపుట్టుకొని వస్తూవుంది. దిక్కు-మాలినడబ్బు లేకపోతేపోయిందిగాని ఇల్లాకివని చేసినామంటే ప్రాణాలువుంటాయా. ఇల్లాకివిదాగుతాయా. అమ్మయ్యా! మోహానీ నీకు యీలా తిరుగు పుట్టిందేమే? ఇల్లాకిపూహాలు యెప్పుడూ మనస్సులో పెట్టుకోకు. కొంపలు మునుగులాయి.

మోహి—నీ వెక్కడో వెళ్లి మొగలూపున్నావు. మనయింట్లోగదిలో గుప్పుచప్పుగాకుండా చేసేయి. పరి యెల్లాబయలుపడుతుంది? నీనావిషయమై సందేహించవద్దు. కావలసినంతడబ్బు గుభాలు మని చేతిలోపడుతుంది. యెనాళ్లు సంతాపమునై యింతడబ్బు వస్తుంది. నీవేమీ భయమున్ను అనుమానమున్ను పడవద్దు. దీనివిషయమై నేను తగినప్రయత్నంచేస్తాను.

అలి—యేమోగాని యెల్లాగిపనిచెయ్యడంకీ నామనస్సుకుప్పకోవడం లేదు. యిదిచాలా పాపమని భయమేస్తూ వుంది.

మోహి—పాపమనా నీకు భయమేస్తూ వుంటుంది! పిచ్చిదానామనంచేసేప నులన్నీ పాపంగాదా. అంకుతనంచెయ్యడంపుణ్యమేనామేమిటి? ఇల్లాఅలాచిస్తే జగంలో పునం యేవనిచేయలేము. తేలికాకం టివాడికి తేలియకుండా యీపని మనముచేస్తాము.

అలి—నేనోచెప్పగలను. డబ్బులేకపోతే ముష్టిత్తుకోనచ్చును గాని యెల్లాటిదారుణపుననులుచేస్తే చాలా పాపమేకాకుండానలుగు రులో తలయెత్తి బ్రతుకలేము. కాబట్టి నీవు నామాటవిని యీపూనికమానివేయి లేదా తరువాత నీయిష్టము.

మోహి—ఈవిషయంలో నీవు నామాటకెదురుచెప్పకు నీకేమీభయం లేదు. నీప్రాణానికి నాప్రాణం అడ్డువేస్తాను.

అలి—ఇకనీయిష్టము. నీకు నేనుయెదురుచెప్పలేనుకాని యీదారుణ హత్య మనయిద్దరివల్ల అప్రతుందాఅని సందేహంగావుంది. మనము ఆడవాళ్ళము.

మోహి—నీకాసందేహం. అక్కరలేదు. నేను మనయిద్దరిసోమన్నతో మాట్లాడినాను. అతనికిందులో వాటాయిస్తానన్నాను. వాడు పట్టుకొన్నాడు.

అలి—కాని బహుజాగ్రత్తగాచేయాలి.

మోహి—అదుగో ఆకోమట్ల అమ్మాయి లక్ష్మమ్మ వస్తూంది. ఈప్ర
సంగ యేమీయెత్తకు. ఈపిల్ల భోంచేసి వచ్చినట్లున్నది. పర
వాలేదు. కూర్చోపెట్టి నెమ్మదిగా సంగీతం చెప్పతూవుంది.
సోమన్నను పిలుచుకొనివస్తాను. చేయదలచుకొన్న కార్యం
యిప్పుడే చేసెయ్యవచ్చును. (నిష్క్రమించును.)

అలి—(తనలో) నాహృదయంలో ఇల్లాటి తుచ్ఛపుకోరిక ప్రేమపో
యినా యీపిల్ల వంగిమీద వస్తువులు చూచేటప్పటికి నాకూ
తెగులు పుట్టింది.

[లక్ష్మమ్మ ప్రవేశము.]

అలి—అమ్మాయి సచ్చాపూ! దా అమ్మా.

లక్ష్మ—మోహిని యేది?

అలి—వస్తుంది కూడా. పాతం వర్ణించావా!

లక్ష్మ—ఓమో స్తరుగా వచ్చింది. రాత్రి పాడుకుందామనుకొంటే మా
యింటకియెవరో బాధువులు వచ్చినారు. వారు భోజనాలుచేసి
నెళ్ళే మా చావిడిలో పడిపోయినారు. కాస్త తెల్లనారిజామున
లేచి చదివినారు.

అలి—ఏది నువ్వు చదివించి పాడు.

లక్ష్మ—పాస్త్రకం ముడిచిపోయినారు యింటవద్ద పెట్టి.

అలి—పోసలే. ఆగీతము మోహినికి వచ్చును. అది వస్తుంది వుండు.

[మోహిని ప్రవేశము.]

అలి—అదుగో మీ మోహిని వచ్చింది. ఇంక నీ యిష్టము. దాని
యిష్టము.

మోహి—ఇదేమిటి లక్ష్మమ్మా! చావిట్లో కూర్చున్నావు. గదిలోకి
పదా.

లక్ష్మ—ఎక్కడను లేదా కూర్చున్నాను.

మోహి—నీవుమాటలు మహానేర్పావు పదవో. (గదిలోనికి తీసుకొని వెళ్ళును.)

లక్ష్మ—నువ్వెక్కడికి వెళ్ళినావు ?

మోహి—కొద్దిగాపనిమీద వెళ్ళినాను. నువ్వెంత సేపయిందేమిటివచ్చి?

లక్ష్మ—ఇప్పుడే వచ్చినాను.

మోహి—ఏం ఈవాళ చాలా ఆలస్యంచేశావు ?

లక్ష్మ—తలకు స్తీళ్లుపోసుకొని భోంచెయ్యడం ఆలస్యమైనది.

మోహి—అందుకనే తాంబూలం జాడించావు.

లక్ష్మ—ఏమిటో భోంచెయ్యగానే అలవాటు.

మోహి—పొద్దున్నే అప్పుడే వంట అవడం భోంచెయ్యడం కూడా అయింది. యేమి వేసుకొనితిన్నావు ?

లక్ష్మ—ఏముంది. కందిపచ్చడి, వంకాయకూర, వుల్లిపాయపులుసు.

మోహి—మీకోమట్లకు ఉల్లిపాయఅంటే బహిఃప్రాణంగాదా.

లక్ష్మ—మీరు తినరా యేమిటి ?

[సోమన్న ప్రవేశము.]

సోమన్న—ఏం మోహిని.

మోహి—అంతా సిద్ధంగానేవుంది.

లక్ష్మ—సిద్ధంగా వున్నదేమిటి ?

మోహి—వేరే సంగతిలే. (సోమన్నను చూచి కన్ను గీటుచున్నది.)

సోమ—(గదిలోకివచ్చి) కోమట్ల అమ్మాయా ఏమిటి! సంగీతం నేర్చుకోవడానికి వస్తూఉంటుందా యేమిటి? ఈఅమ్మాయికి పెళ్ళి అయిందా ?

మోహి—అయింది.

లక్ష్మ—నేను వెళ్ళిపోతాను తరువాత వస్తాను.

మోహి—సిగ్గుపడకు వద్దలవాయిం చే అతడేలే.

సోమ—అమ్మాయి వంటిమీద చాల నగలున్నాయే. (లక్ష్మమ్మకు చూచి) అమ్మాయి! యిన్నినగలు నీవు మోయలేవు. నాకు యిచ్చివేద్దూ. నీపేరుచెప్పుకొని హాయిగా వేసుకొంటాను.

అలి—ఆపిల్లను అల్లామాట్లాడించకు సిగ్గుపడుతుంది.

సోమ—అయ్య బాబో. ఇల్లా? సిగ్గుపడేపిల్ల రేపు మొగుడుతో కాపురము యేలాచేస్తుంది.

లక్ష్మ—ఇదేమిటి మోహినీ. ఈలాటి మాటలంటాడు యితడు. నేను వెళ్ళిపోతాను.

మోహి—వెళ్ళవచ్చును లేవమ్మా. వెళ్ళి యింటికాడ ఏంచెయ్యాలి. (తలుపు దగ్గిరసావేయును.)

అలి—సోమన్నా! వీధితలుపు వేళేర్పందా?

[సోమన్నకూడా గదిలో ప్రివేళిచును.]

లక్ష్మ—ఇదేమిటి తలుపుదగ్గిర వేశావు. ఇతరుకూడా లోపలికివచ్చి నాడు యెందుకు?

మోహి—నీకోసమే.

లక్ష్మ—ఇల్లా? మాటలన్నావంటే నాకు కోపంవస్తుంది. నేను వెళ్ళి పోతాను.

మోహి—మావలలో చేపచిక్కినట్లు చిక్కినావు. ఎక్కడికి వెళ్ళగలవు?

లక్ష్మ—నన్ను వెళ్ళనియ్యవాదేమిటి.

మోహి—వెళ్ళనీయడానికి గదిలోనికి తీసుకొనిరాలేను.

సోమ—(కత్తిచూపి) ఆనగలుతీసి అక్కడపెట్టమను త్వరగా.

మోహి—లక్ష్మమ్మా. ఆవస్తూలుఅన్నీ తీసి అక్కడపెట్టు.

లక్ష్మ—(తనలో) వీళ్లు నావస్తువులు తీసుకోవడంకోసం కాబోలు నెమ్మదిగా యీగదిలోనికి తీసుకొనివచ్చినారు. వస్తూలుయియ్యక

సో తే చాపుతా కేమోకదా. నాకెందుచేతనోవళ్ళుతాబిగుసుకుం

టినా వుంది. (ప్రకాశముగా) నావస్తువులు మీకెందుకు?

సోమ—నూకుకావాలి. తక్షణంతే శిష్యుఁ. ఇంకనిన్ను వదలము. వస్తు

వులుతీసుకొని నిన్ను సఫాచేయడానికే తీసుకొనివచ్చినాము.

లక్ష్మ—(తనలో) అన్నా పీళ్లునన్ను చంపేసినగలు పల్చుకోవడంకోసం

యిట్లాచేస్తున్నారు. (ప్రకాశముగా) నేనుమామూటికి వెళ్ళు

తాను నన్ను వెళ్ళనీయండి.

సోమ—మోహిని. చూస్తూవుయేమిటి? ఆలస్యంచేసినకొలదీ మనకు

కష్టము. మెళ్ళోవున్నవన్నీ నమ్మడిగా కత్తిరించండి. తరువాత

గొంతుక్కాయమీద ఒకయేలువేస్తాను.

మోహి—(లక్ష్మమ్మమెడలో చేయిపెట్టి బలవంతంగా వస్తువులుతీసు
కొనును.)

లక్ష్మ—నావస్తువులు మీకుఁబస్తారు. నన్ను ప్రాణాలతో వదలివె
య్యండి. మీకుదణ్ణంవెత్తాను.

సోమ—నిన్ను వదలివేస్తేమాకొంపలేయవురా.

మోహి—గట్టిగామాట్లాడకు.

సోమ—ఇంకాఅలోచనయెందుకు (కత్తియెత్తును.)

లక్ష్మ—అయ్యో ! నన్నుచంపకండి. రక్షించండి. మీకాళ్ళు పట్టు
కొంటాను.

సోమ—కేకలువెయ్యకు. (పట్టుకొనగా గింజుకొనును.)

మోహి—అలి—కాళ్లుచేతులు పట్టుకొందురు.

లక్ష్మ—బాబో. బాబో.

సోమ—(నలుకును.)

మోహి—చచ్చింది.

అలి—రక్తం ప్రివాహం మోస్తరుగా కారు కూస్తుంది. ఇప్పుడీ మొండేలు
యెక్కడదాదాము?

మోహి—ఇప్పుడికి అటుకుమీద బెట్టి రాత్రి రెండు యాముల అప్పుడు
పాటు వేద్దాము.

జోమ—సరే ఆపని చేద్దాము.

(సమ్మతిమింతురు.)

(రాగము—మోహి నియం వద్ద—పోతీ నుండిన స్నేహితు
పోతీను కాట్టేబిలు సామెలు)

పో-ఇ—నీమోముజవానూ. పాపమా కోమట్లమ్మాయి పోద్దుట
నుంచి యిప్పుటివరకు కనబడడంలేదు. మన ఆశీసుడు రిపోర్టు
యిచ్చినారు. వంటిమీద రెండు వేలరూపాయల పగలున్నాయట
పాపము. నాకు చూడగా యెవరైనా ఆవస్తులకోసం ఆశపడి
అవితీసుకొని చంపేశారని శోస్తూంది. ఆ అమ్మాయి సాధా
రణంగా రోజూ వేళ్ళేయిళ్ళన్నీ సోదాచేసినాము. కాని ఆ వోడి
మీమీదా దిక్కు లేదు. ఈబోగగదాని పోతీ రోజూ పాటు నేర్చుకోడా
నికి వస్తుంటాడట. ఇక్కడ కూడా చూడాలి.

కా-సా—చూడండి మహారాజ్ వీళ్ళకీకంచనులు బడాబడామాదర్శో
దులు. వీళ్ళకియెంతపని చేసినాచేస్తారు. నాకుయూళ్ళమీదే ని
జాతమనూనంపుంది. ఇప్పుడు మనము అంతా పరీచ్చ చేస్తే సంగతి
తెల్లపడి.

పో-ఇ—సరే. లోపలికి వెళ్ళుదాము. తలుపుతీయుమని పిలుపు.

కా-సా—లోపలయెవరూ. దర్వాజా తీయండి. (తలుపుకొట్టుమనే
లు వేయును)

మోహి—(తలుపుదీసి) ఎందుకండీ. సాయాముగారూ?

కా-సా—ఎందుకండీయేమిటా. అందుకనే. దార్కిలెగు ఇన్ స్పెక్టరు సాబ్
వచ్చినారు. ఒత్తా మీయిల్లు సోదాచెయ్యాల. మీయిల్లికి
సంగీతం చెప్పుకోడానికి వచ్చేకోష్టాకుట్టిది యిమ్మాలపొద్దు.
గుంచి కన్నీచడాలేదు.

మోహి—ఈ వాళమామిల్లికి సంగీతం చెప్పుకోడానికిరానేలేదు.

(ఇన్ స్పెక్టరు గారినిచూచి) దండాలండీ. (తనలో) అయ్యో ఇప్పుడే
మీచేయ్యను. నటికిన మొండెములు రాత్రియెక్కడనన్నా పాట
వేద్దామని అనుకుంటూవుండగానే పోలీసువారువచ్చారు. అక్క-
టా. ఇప్పుడేమిచేయను. అయినా ఆపిల్లను నటికినగదికి తాళం
వేశానుగదా. పోలీసువారు ఆవలిస్తే పేగులు లెఖపెట్టారు. భగ-
వంతుడిదయవల్ల గుట్టుబయలుపడకుండా వుంటే సరిగాని లేకపోతే
మాఅందరిప్రోబాలు పోయినట్టే. అలావేనే యెంతవద్దని
బోర్లించినాగాని వినకుండా యెంతదారుణహత్య యెందుకుచే-
శానోగాని భగవంతుడా! యిప్పుడు సీప్రరక్షించాలి. సోమాల
మ్మశల్లీ! ఈగండంగడిస్తే నీకునీరాపసుపు కుంకంవచ్చేవారం
పట్టుకొనివచ్చిబుస్తారు.

పో-ఇ—నీవేనా యిమ్మిల్లికి యజమానురాలవు?

మోహి—అవునండీ.

పో-ఇ—నీదగ్గరసంగీతం చెప్పుకోడానికి రోజూ యెంతమంది వస్తూ
వుంటారు ?

మోహి—నేను యెవ్వరికీచెప్పడం వృత్తిగాపెట్టుకోలేదు. ఒక్క-కోమ
ట్లఅమ్మాయిమాత్రం ప్రతిరోజూసరదాకు పాటలు నేర్చుకోవ
డానికి వస్తూవుంటుంది.

పో-ఇ—ఆ అమ్మాయిపేరు ఎవరు ?

మోహి—అక్షమృ.

పో-ఇ—ఆ అమ్మాయి యీవాళరోజున పోద్దున్న మీయింటికి వచ్చిందా?

మోహి—నేను పోద్దున్నయింట్లో లేను. కొద్దిగాపనిమీద వెళ్ళినాను.

పో-ఇ—ఇప్పుడుబుటోతుతో ఆపిల్ల యీవాళమాయింటికిరా లేదని చెప్పినావే.

మోహి—నేను చూడలేనుగనుక రాలేదనుకొన్నాను.

పో-ఇ—నువ్వుయింట్లోలేనప్పుడు యిల్లుతాళం వేసి వెళ్ళినావా. లేక యింట్లో యెవ్వరన్నావున్నారా.

మోహి—నూవాళ్ళే. అలివేణి అని యింట్లోవుంది.

పో-ఇ—ఇప్పుడదియేదీ?

మోహి—యింట్లోవుందండీ.

పో-ఇ—సాహెబు దానిని పిలుచుకొనిరా.

కా-సా—అచ్చా. (లోపలికి వెళ్ళి అలివేణితో ప్రవేశించును)

అలి—(ఇనన్నెక్తరుగారినిచూచి) దండాలండీ.

పో-ఇ—పోద్దున్నమీయింటికి అక్షమృఅనే కోమటిపిల్ల పాటనేర్చుకో జానికివచ్చిందా?

అలి—(తనలో) కొంపమునిగింది. అయ్యబాబో యిప్పుడేం చెప్పను. (ప్రకాశముగా) వచ్చిఅప్పుడేవెళ్ళిపోయింది. ఈవేళ అట్టేసేపు కూర్చోలేదండీ.

పో-ఇ—అప్పుడుమోహిని యింట్లోవుందా.

అలి—ఆ అమ్మాయి వచ్చేటప్పటికి మోహిని యేదోపనిమీద వెళ్ళి వచ్చింది. మోహినిరాగానే యీపూటమాయింటికి యెవ్వరో బంధువులువచ్చినారు అనిచెప్పేసి వెళ్ళిపోయింది.

పో-ఇ—ఎవ్వరతో చెప్పింది?

అలి—మాయిద్దరితోనూ చెప్పింది.

మోహి—(తనలో) ఇదికొంపతీసింది.

కా-సా—దేఖో. మహారాజ్. ఏకంచక్ర కై సాబోలై బడాలద్యే.

పో-ఇ—మీరాపిల్లను మోచేసినారో అనిమాకుపూరాలనుమానంగా
వుంది.

మోహి—ఆపిల్లను మేమేమిచేశామండి. సరదాకు కాస్తపాట చెప్ప
మని ఎస్తూవుంటే చెప్పతున్నాము.

పో-ఇ—ఆపిల్లసాధారణంగా మీయింటికి తప్ప మరెవ్వరియింటికి
వెళ్ళదట. కాబట్టి నిజంచెప్పండి. మీరు నిజంచెప్పకపోయినా
మేముకనిపెట్టగలము. మాకుశ్రమయ్యకుండా చెప్తేమాకు
చాలాసంతోషమవుతుంది.

కా-సా—సర్కార్. వీళ్లే ఆకుర్రదాన్ని మర్గయాచేసివుంటారు మన
ములోపల్కి వెళ్ళినూద్దాం.

పో-ఇ—మమ్మల్ని లోపలికి వెళ్ళనియ్యండి. మేముదొడ్డియిల్లులంతా
సోదాచేయాలి.

మోహి—అనుమానంవుంటే చూసుకోండితప్ప. మా కేంభయంవుంది.

పో-ఇ—(లోపలను దొడ్డియు వెతకినచ్చితాళము వేసివున్నగదినిచూచి)
ఈగదితాళంకూడా తీయండి.

అలి—(తనలో) ఆయ్యో ఆయ్యో! ఇంకేముంది కొంపమునిగిపోయింది

మోహి—ఈగది మాకిందలేదండి. ఒకఆడమనిషి ఇందులో అద్దెకు
వుండేది. సామానులందులోపెట్టుకొని తాళం వేసుకొని వెళ్ళింది.

కా-సా—జూటా బాత్ సర్కార్.

పో-ఇ—ఆడమనిషి అద్దెకుండడంలేదు గద్దెకుండడంలేదు మాకు
తాళంబద్దలుకొట్టి చూడడానికి అధికారంవుంది నీవు దీనితాళం
తీస్తావా! మేము బద్దలుకొట్టమా!

కా-సా—సాక్. నాదగ్గిర దీనికి సరిపోయేతాళంవుంది.

పో-ఇ—వుంటే తియ్యి చూస్తావుయ్యమకు?

కా-సా—(తీయుచున్నాను)

మోహి—అందులో సామాను యేమయినాపో తే అద్దెకువున్న మనిషి
మామిద పెట్టుతుందండీ.

పో-ఇ—పర్వా లేదు. (తలుపుతీసుకొని లోపలికివెళ్ళి) సాయీబూ
ఇక్కడ నేలమీద రక్తం కాటినట్లున్నది.

మోహి—(తనలో) ఇంకేముంది. కొంపమునిగింది.

కా-సా—(స్థలము పరీక్షించి) హా. మహారాజా! ఇక్కడ మనిషిని
చంపినట్లుకనపడుతున్నది. (అటుకు కేసి పరీక్షించిచూచి) దేహో
మహారాజో. పైకుంచిరక్తపుచుక్కల్ పడుతున్నాయి.

పో-ఇ—అవును. సాయీబూ పై కెక్కి చూడు.

కా-సా—ఏకంచకా నీకొంపమునిగిందిరా నిచ్చెనతీసుకొనిరా.

మోహి—పైనయేదన్నా పిల్లిపిల్లి చెబ్బతగిలి చచ్చిదేమోనండి.

పో-ఇ—ఎవిచస్తే నేమిలే. ముందు నిచ్చెన తీసుకొనిరా, అట్టేమాట్లా
డకు (సా హేబుచు జూచి) సా హేబ్ ఇంట్లోవాళ్ళు అవతలికి
వెళ్ళిపోకుండా వాకిట్లో పోలీసుజవానులున్నారా !

కా-సా—హాన్ మహారాజో.

మోహి—(తనలో) నాకు వినాశకాలం సమీపించడంచేతనే యిట్టి
దారుణపుపనిచేసినాను. ఇక నాకు చావుతప్పదు. (నిచ్చెన
తెచ్చి యిచ్చును.)

కా-సా—(నిచ్చెనపైనుంచి పై కెక్కి) మహారాజా ! విశ్మయదే దారుణ
కార్యంచేశారు. ఆశపిల్లే దీన్నిసంపి రెండుముక్కల్పేసిదీనిమీ
దవుంచినారు.

మోహి—అయ్యో ! ఇదియేమి ! మేమేమీ ఎఱుగమండి ఎవరు తెచ్చి పెట్టినారో భగవంతుడా !

పో-ఇ—వీళ్ళను ముందు అరెస్టు చేసి డ్రైషనుకు తీసుకొనిపో. ఈశవాన్ని పైరుంచి తీయించి జాక్ష్మరుపరీక్ష మొగలయినవి చేయించాలి గ్రామమునసబును వాళ్ళను పిలిపించాలి.

(పోలీసుజవాను అలివేణిని, మోహినిని సంకల్పింపచేసి డ్రైషన్కు తీసుకొనిపోవుచును.)

[రంగము:—కారాగృహము:—మోహిని]

మోహి—(తనలో) పాపం దాగదనే చెప్పేమాట అబద్ధమవుతుందా. అలివేణి వద్దని అంటున్నా నాకు చేతుకాలం రాబట్టి యింత దారుణం నేను చేయించాను. ఇప్పుడేమిచేస్తే యేమిలాభంవుంది హత్యా మేమే చేసినామని నేరంమోపబడి, సోమన్నకు, అలివేణికి నాకు వీధిపాంతరశిక్ష విధించినారు. నాపాపం నన్నే కట్టికుడిపింది. నేళ్లాటిసీచమైనదనిచేసి మాకులానికల్లా అపకీర్తి తెచ్చినాను. వ్యభిచారంచేసేవాళ్ళు యెంతదారుణపుకార్యాలుచేస్తారు. కాకపోతే నానీసాయకాలం యెందుకు పుట్టాలి. పోసి. లోకంలోనైనా యికనుంచి నన్ను చూచియైనా అడవాళ్ళుగాని మగవాళ్ళుగాని ముట్టిపాత్యలుచేయకుండా వ్యభిచారవృత్తిలో వుండించేత నేయిల్లాటిసాహసపుపనులు చేయడానికి బుద్ధులు పుట్టుకూవుంటాయి. మాలో యీ వ్యభిచారవృత్తిమానించి విధిగా పెళ్ళిచేసుకొనే మార్గముగనర్ప మంటున్నారు ప్యాసుచేస్తే బాగుంటుంది. ఏవేశ్యస్త్రీరన్నిమూలారా ! ముసము గుంటిఆలోచించినా ఈవ్యభిచారములను విధిములేదు. ఈవ్యభిచారపిశాచము మసల నానహించియున్నంతవరకు మన

మగచాళ్ళకును మనకును ననేకదుర్బద్ధులుపుట్టును. కాబట్టి
యింతటినుంచి మనపిల్లలకు చక్కగా వివాహములుచేసి సరి
సారులుగా నెనర్చు సుఖించుడి.

పోలీసుబాటోత్తు—ప్రవేశించి యింతకా. మిమ్ముల్నందరిని ఈవేళ
రైలుయెక్కించాలి. (తాళమునుకొని పోవును.)

రంగము:—[నీలాచలమునల్లు:—ప్రవేశము శ్యామ
సుందర రాత్ర సాహెబు వేషముతో]

శ్యామ—(తనలో) అప్పుడు చంద్రవదనకూతురుకు వెయ్యిరూపాయ
లుదండగ పెట్టినాను. కానిమనకు నగలు అక్కడ ఏమీచిక్కలేదు.
ఈనీలాచలంవంటిమీద పదివేలరూపాయల నగలున్నాయి.
దీనికి యిప్పుడు పదిహేనురూపాయలు యిస్తానని చేసాను
గదా. నమ్మదిగాదీనికి కాస్తసరుకు పూటగానేయించి మెల్ల
పున్ననాలుగు తీసుకొని చక్కాపోతాను.

[నీలాచలం ప్రవేశం.]

నీలా—సాహెబుగారూ ఏమిటి ఆలోచిస్తున్నారు?

శ్యామ—ఏముండది నీయందచందంఘించి మాకుపురాసొత్తోషం
చేస్తోంది. నీలాచరికంచెక్ మాపుర్రేపుంటే నీపాదాల్ని
బ్రహ్మలో గమ్మలో శైలగాల్ గిలగాల్ మొక్కుతాం.

నీలా—(తనలో) దిక్కుమాలిన డబ్బుకోసం యెట్టిసీచకులకానితోనై
నను దిడుగుచుంటినిగదా. (ప్రకాశముగా) లెక్కయిప్పిస్తారా,
ముసలిది అడుగుతూవుంది.

శ్యామ—అరే మాకీ నీకీ సొమ్ముయియ్యకుండా పారిపోతాం అనుకు
న్నావేమేమిటి? పర్వానపి. ఆముసల్లీ కోనో భాంచోత్.
పెద్దమనుషుల్ని యిల్లా అడుగుతుంది. ఖిలల్ చేస్తాన్. ననాన్

సా హెబ్ అనగా యేమనుకొన్నావ్ ?

నీలా—మాగో సాధారణంగాయెవ్వరూ సాహెబులతో స్నేహం చేయరుండి. యేమో మీరు గొప్పవారని నేను ఒప్పుకొన్నాను. మాకులంవాళ్లు విష్ణురంజన్ యదిశాలా తప్పుక్రింద బావించుతారు.

శ్యామ—మాగో కోస్తే నెత్తుర్. మీకోకోస్తే ఫాలువస్తావ్. అలా ఏమి మాట చెప్పుతావ్. మాగో అనేకవట్లకాల్ వెల్చినాము. వెద్ద వెద్ద కంచెక్కుచూశావ్.

నీలా—గొప్పవారు మీకో.

శ్యామ—ప్యారీ! జర్నీ ఇల్లారా. మాతో కొంచెం సరసంచెయ్యి. నీమీద మాకు నిండా కుషిగావుంది. నీకో సలాంచేస్తాం
(చెయ్యబట్టుకొని కూర్చోవెట్టును.)

నీలా—(తనలో) దిక్కుమాలిన చేతులు తాటిబద్దలులా వున్నాయి.

శ్యామ—హే నీలాచలం! జిట్టా బ్రాండి పీవో, అమ్ లకాయే. తీన్ చార్ డ్రామ్ లగాయేతో భోత్ కుషి హోజాత్.

నీలా—మాకాట్టే అలవాటులేదండి !

శ్యామ—పర్వానె (త్రోగించి) పాక్ నువారి కాహై.

నీలా—తుఱకలు తమ కులలక్షణాలు పోనియ్యరుగదా. ఇది పుచ్చ కొన్నప్పటినుంచి వచ్చి తిరుగుచూపుంది.

శ్యామ—చూకూ జిట్టాపోజావే. పూరానిషా యెక్కింది ఆనీ.

(నొప్పిమింతురు.)

[తరువాత శ్యామనుండరరావు ప్రవేశించును.]

శ్యామ—ఇప్పుడు రెండుఘంటలయింది. ఇంకాట్టే ఆలస్యంచేస్తే కొంప మునుగుతుంది. ఈముండకు పూరికగా కైపెక్కడంచేత నిద్రపోయింది, వెళ్లొచ్చున్నవి అన్నీబంగారం కనపడ్డంతమట్టుకు

వలుచుకొన్నాను. ఈసాహెబు బట్టలుకూడా యిక్కడేవిడిలి
వేసి నెమ్మదిగా తలుపుకీసుకొని యిప్పుడు నాలుగుగంటల
పై నిమిద వుడాయించుతాను. (నిష్క్రమించును.)

[నీలాచలం ఏమిస్తు పోవేకించును.]

నీలా—అయ్యో! అమ్మా! అమ్మా! ఇల్లారా. దిక్కుమాలిన సాహెబు
యెక్కడనుంచి వచ్చినాడే? నీడుదొంగే అయ్యో! నానస్తు
వులు అన్నీదోచుకొని తలకి త్తిరించి మరపోయినాడే. ఇప్పుడు
పోలీసువారితో యేమనిచెప్పను? సాయీబు నాయంటికివచ్చి
నాడని చెప్పితే మానవాళ్ళు నలుగురూ నవ్వుతారు. ఎంతో
మందిని వంచింది యార్జించిన డబ్బంతా ఒక్కపూటలో
పొట్టరు పెట్టుకొన్నాడే. నాదేహం కుంగిపోయింది. దిక్కు
మాలిన వ్యభిచారింవృత్తివలన మావాళ్ళు లాభం వుండరాదు.
కాని కూడపెట్టినడబ్బు ఇల్లాగేపోతుంది. ఛీ! దిక్కుమాలిన
వ్యభిచారమా నీవిక మాకులంలోకి రాకు. ఓ నాఅక్కలారా!
వ్యభిచారం పూని మనము పురుషులను వంచింది దాచిన పాపపు
సొమ్ము మనకూదక్కదు. తత్కాలిక సౌఖ్యమిచ్చినా అది
స్థిరమైంది కాదు. లోకానికి మనము చీకపురుగువంటివారమని
లోకు లనుకొనుచు మనలను అతిపేయముగ జూచుచున్నారు.
కాబట్టి మనమందరము వ్యభిచారవృత్తిమాని మనపిల్లలకు
వివాహములుసేయుట మంచిది. మానాభిమానములు వదలి
మేళములలోకి వెళ్ళి గంతులువేయకండి. ఇది మనకు శ్రేయ
స్కరము. వినండి నామాట వినండి. (నిష్క్రమించును.)

రంగము:—[రామయ్య పోవేశము]

రామ—(తనలో) ఈవేశ్యలలో యేమి “యల్క్విన్సిటీపవర్” వుందో

దీనమౌనములు కాలం ఎవర్ని చూడమన్నా కళ్ళకుట్టుతూ
 నేయుంటాయి. మొన్న ఒకసారి మొలకలు వెల్లి ఆబోగమాళ్ళ
 వీధి కేసి నీ కారు వెళ్ళేటప్పుడు నివ్వమగ్గ విగ్రహంపంకి
 చిన్నది లిక్క తె కనిపించింది. ఆవేళ్ళతో మొలకలు పల్చని జన్మ
 మొ దుకపి తోచితి. ఎల్లగాని పోతే నాకగ్గిర “ అగ్గిరగా
 పన్న చాకలి యెల్లిగాడిద్యారం చాపిదేను గిరువా వలం అని
 కనుక్కొన్నాను. దానికింకా నన్నెలకం అడకపోవడంచేత మన
 కేమైనా కార్యసాధన మవుతుందేమో అని ఎల్లిగాడిని మో
 లూరు పంపించాను. వాడేమిచేసుకొస్తావో నీమీ తోచకుండా
 వున్నది. అయినా మా యెల్లిగాడు యెక్కడికి వెళ్ళినా కార్యం
 అనుకూలంచేసుకొని వస్తాడుగాని సామాన్యంగా తల్లి మొగము
 వేసుకొని రాడు. వాడు ఈవానినే వస్తానన్నాడు. ఇప్పుడు
 8 గంటలయింది. అరగో కూర్చునిపోయింది. రైలు గోదావరి
 స్టేషనుకు వచ్చింది. వాడు బహుశః ఈరైలుమీద వస్తాడు.
 బహుశఃయూరేమి? తప్పకుండానే వస్తాడు. ఆ గోలు
 రులో ఆగణికను చూచినప్పుడినుంచి చిత్తమంతా చలించిపో
 యింది. నిద్రలో కలలోను అదేకనిపిస్తూంది. కలవరించిన
 దానినూర్చిన మాటలే. అందుకే యెల్లిగాడినినానో యెల్లి
 గాడిని వ్యాపారం ఫలుసలుచేసుకొని రమ్మని చెప్పి పంపినాను.

(వాక్కిల్లో—అయ్యా! రామయ్యగారూ!)

రామ—ఎల్లిగాడే వచ్చినట్లున్నాడు. ఎవరురా.

(వాక్కిల్లో—బాబూ! నేను ఎల్లిగాడిని)

[తలుపుతీయగా ఎల్లిగాడు ప్రవేశించును.]

రామ—ఏమిరో యెల్లిగా! నీవెప్పుడువస్తావో అని నేను కనిపెట్టుకొని
 యున్నాను. కార్యం పండా పచ్చా!

ఎల్లి—అయ్యా! నేను నెళ్ళకం కార్యం కాకపోవడం కూడానా ?
అయిందిగాని కొంతకిటుకు పెట్టి-ది.

రామ—అదేమిటి! ఆ కిటుకు ఏకిటుకు పెట్టినా కార్యసాధనం అయేటట్టువుందా ?

ఎల్లి—మరేమీలేను ఏముంది బాబూ! బోగంలంజలకు డబ్బువిషయంలోనేగా ఏకిటుకు పెట్టినా. అంతేగా.

రామ—ఏమండేమిటి ? అది యేదో త్వరగా చెప్పురా. ఏలాగో ఒకలా గున ఫిరుసలు చేదాము.

ఎల్లి—నీలేకు బాబూ! ఆస్త్రానికి తమరు దయచేసి కన్నెటికనుహా త్వరగరిగించేటట్టులు చే నాలుగువందల రూపాయలుయిమ్మండి. లేకపోతే ఆదేముక్కలకు వచ్చేటట్టుయితే అయిదువందల రూపాయలు యిప్పిస్తే నేగాని వల్ల కాదండి. ఇది ప్రన్నమాట తమయాజ్ఞ లేదే ఎల్లు ఫిరుసలు చేయడానికి మనస్సుపోక తిరిగి వచ్చే శాను.

రామ—నీ! వెధవయ్యా! ఏడవలేకపోయినావు! ఈమాత్రానికి మళ్ళీ తిరిగి రావాలా ! ఇల్లాంటి వ్యాపారంలో నమ్మి హెచ్చుతగ్గులు వస్తే నేనుమాత్రము యేమయినా అంటానా.

ఎల్లి—కబ్బుతో వ్యాపారంగనుక కాస్త ఆలోచించవద్దా ! బాబూ డబ్బుయిచ్చే కామందులు మీరు, నొఖరాడ్ని నేను, మీసెల ప్రలేకుండా స్వతంత్రించడానికి వల్లప్రన్నదా ?

రామ—ఇప్పుడయితేనేమి? నీవు తిరిగి యిం 10 గంటల ప్యాసింజరు లోనే యేమారు వెళ్ళి అయిదువందలరూపాయలకు వప్పుకొని యింకొకవచ్చే యేర్పాటు చేయ్య. పైగా దానికి రాకపోకలకు పైబుఖర్చులకు వద్దరాదు ఇంకో పది రూపాయలకంటే ముక్కువ అవచ్చు పోని దానమ్మాసిగ్గోసినడబ్బులే. మన్నిడబ్బు

సంపాదించలేదుగాని జబ్బుచు మనము సంపాదించగలము.

ఎల్లి—నేనిప్పుడేవెళ్ళి వ్యాపారం యెల్లంగో అల్లంగో ఘంటలుచేస్తాను గాని నాకొక్క సందేహంబట్టుకుంది. అదియేమిట? మరేంతే దుగాని బాబూ అదియూపూరుచున్న యెక్కడవుందితారు? వసయింటకి దీనుకొస్తే యెల్లంగో అమ్మగారు మీమొగ్గుగాన్న నామొగ్గుకూడ వేదసీర్ష్యచల్లరా! ఆసంగతి అచోలించ కుండా తీసికొనిరాఅంటే ఏమయివట్టు?

రామ—పర్వాలేదు. ఆసంగతి నేను అంతమాత్రము అచోలించకుం డా నేవుంటానా? ఈప్రశ్న చకోరాక్షివి నాల్గుకోటలదాకా దానియిట్లొక గదియయ్యమంటాను. కాకపోతే వదిరూపాయలు దానికస్తాను. అదిరాగానే అయిట్లొక బస చేయించవచ్చును.

ఎల్లి—అచకోరాక్షి యెవరు? నేను యెక్కడ? చూడ నేలేదంటే.

రామ—నీకెప్పుడు చూచినాకొట్టే. నీకుపేరు చెప్పి నే నిలియదులే.

మొన్న యానుభవ సామకార్తయిట్లొక పెద్దకి మే గొనికవచ్చిన వ్వును చేతికి “గస్తూనాచీ” (గడియారం) తగిలించుకొందే అది.

ఎల్లి—అదాబాబూ! అది దేవాలయమునకు గల యయ్యలనికి వప్పు కుంటుందో లేదో. ఆసంగతిమీరు మధ్యాన్నముగాని యప్పుడు గాని కనుక్కోండి. ఈవ్యాపారం మీరు ఘంటలుచేసుకొంటే నేను రాత్రి మొయిలుమీద ఏలూరుపట్టె అక్కడ వ్యాపా రంఘంటలుచేసుకొని వస్తాను. ఘంటలుచేసుకొనిరావడం యేమిటి? వెంటబెట్టుకొని వస్తానన్నమాట.

రామ—అలాగయితే నేను యప్పుడేవెళ్ళి చకోరాక్షిని కనుక్కో
కునురా.

(నిష్క్రమింతుడు)

రంగము:—[చకోరాక్షియిల్లు—ప్రవేశము

రామయ్య—చకోరాక్షి.

చకో—షాస్త్రకారుగారు యీవాళ మాయందు దయదలచినారు. అందుకనే మబ్బుపట్టింది.

రామ—ఈ ఏతమాషాగామక్కలేస్తావు. నేను యెప్పుడూ మీయింటికి రానడమేలేదా?

చకో—ఇప్పుడు యోగుకునస్తావులెండి. మీరింతా పెద్దపద్దులు. మాబోటిబీదవాళ్ళమీద దయవ్రంతుందా యేమిటి? మీరు పితాపురముదాశీలనుమరిగినారు. “దూరపుకొండలు నునుపుగదా.”

రామ—(తనలో) ఈకాలమున గోడలకు చెవులున్నాయి. నేను పితాపురందాసీకి 500 రూపాయలునుచ్చి కన్నెఱ్ఱకంపెట్టినానని దీనికి యెలా తెలిసిందోకాదా. (ప్రకాశముగా) నీమాటలకేమిలే నీవుమాటలయందు మహాజాణవు. నీమాటలకు యెన్నడూ జవాబు చెప్పలేదు.

చకో—దీనికేంలెండి. మీలేదో పెద్దపనివ్రంటేనేగాని యిలా దారితప్పిరారు. ఆపదేమిటో కాస్త చెప్పండి.

రామ—నేను నిజంగా నీవన్నట్లు పనివ్రండేవచ్చినాను. ఆపని నీవుతప్పకుండా నాయందు దయవ్రంచి చేస్తానంటే చెప్పతాను. నీవు తప్పకచేస్తావనే ధైర్యముచేతనే యిల్లావచ్చినాను.

చకో—మీకు మాయందు దయలేకపోయినా నేనుమీపని అంటే చేయడానికి నెనక్కితీస్తానాయేమిటి? అదేమిటో చెప్పండి.

రామ—ఏమీలేదు. కీపురాత్రికి ఇక్కడికి యెలూరునుంచి మీవాళ్ళే ఒకనునిపి. వస్తుంది. నేనురమ్మనమని కబురుపంపించినాను. అది యీవూళ్ళో నాలుగైదురోజులు వ్రంటుంది. ఈనాల్గురోజులూ మీఇంటిలో ఏదైనాగది యియ్యాలి.

చకో—ఎవరండీ ఆమనిషి. ఏంపనిమీదవస్తూవుండేమిటి ?

రామ—(తనలో) ఈముండ కోడుగుడ్డుకి వెంట్రుకలు లెక్క పెట్టుతుంది
(ప్రకాశముగా) ఏమిటో నానోటితో చెప్పిద్దామని అడుగుతా
వుకాని ఈలాటిరహస్యాలు నీకు తెలియకుంటే యేమిటి ?

చకో—మళ్ళీ యేలూరునుంచి యెవ్వరినై నా కన్నెత్తీకంకోసం పిలిపి
స్తున్నారా యేమిటి? ఇల్లాగేవుందిలెండి వ్యాపారంచూస్తే.

రామ—ఆమాట నాచేత యెందుకు చెప్పిస్తావు ?

చకో—మీకేమిండి మహారాజులు ! పెద్దలుసంపాదించిన ఆస్తివుంది

గదా! అన్నదమ్ములతో చెబ్బలాడి పంచుకొన్నారగదా.

రామ—ఈమాటలకేమిగాని నాసంగతియేమిచేస్తావు?

చకో—మాఅమ్మను కనుక్కొంటేనేగాని ఈసంగతియెల్లా నేను స్వతం
త్రించి చెప్పగలను? ఇల్లాగేది నేనుచేశానంటే ముసలిది
యేమంటుందో.

రామ—మీరు నాకు ప్రచితంగా యేమిపనిచెయ్యవద్దులే. మీకూ నేను
యేదో ముట్టచెప్పదలచుకునే ప్రస్థానం. అదిగాకుండా నేను
మీకు యింతమాత్రము ప్రపకారం చెయ్యలేకపోలేను. ఉబ్బు
మీస్తే మీవాళ్ళతో యెవరైనా గదియిస్తారగాని యేమో నీవు
యెరిగివున్నదానవు గనుక ఆముట్టచెప్పేది నీకే ముట్టచెప్పితే
సంతోషిస్తావనే యుద్దేశంచేత వచ్చినాను.

చకో—అయినా మాఅమ్మని మీయెడలకేపిలిచి కనుక్కొంటాను.
(ప్రక్కంజూచి) అమ్మా అమ్మా.

[వేశ్యమాత ప్రవేశించును]

వేశ్యమాత—ఎందుకే అమ్మాయీ! పిలిచినావు (రామయ్యనుచూచి)

పిలవరు! ఓహో రామయ్యగారా యేమిటి? ఈవేళ ఇలా

దారితప్పి వచ్చినారు.

చకో—అమ్మా! నీకి మనయింట్లో నాలుగయిదు రోజులుదాకా ఒక గదికావాలట ఎవరో మనవాళ్ళే ఏలూరునుంచివచ్చి నాల్గరోజులువుండి పోతారట.

వేశ్యమా—గదులు కావలసినప్పుడు మనం కనపడుతామా యేమిటి? మనయింట్లోగది యేలాగు? రేపటిరోజున మీచెల్లెలు వరలక్ష్మీనగ్నతము చేసుకొంటానంటూవుంది. మనయింటికి చాలామంది మనవాళ్ళుతావస్తారు అదికాకుండా ప్రితిగదినిండా సామానువుంది. ఎల్లాగోపాపము పెద్దమనుష్యులువచ్చి అడిగి నప్పుడు వీలులేదని చెప్పడానికి చాలా చింతగావుంది.

రామ—నీవు యియ్యాలని వుద్దేశంవుంటే యెల్లాగోఅల్లాగ యియ్యగలవు. నేనుమిమ్మల్ని సంతోషపఱుస్తానులే. మీముణము వుంచుకొను. నీవేమీ సందేహించనక్కరలేదు.

వేశ్యమా—(రామయ్య వ్రేలియుంగరముచూచి) ఈవుంగరం కొత్తగా చేయించినారా యేమిటి? ఎన్నాళ్ళమట్టో యిల్లావుంగరము చేయించవలసినదని మారెయ్యోపిల్ల చంపుకుతింటూవుంది. నెనుక ఒకటి వేలుకుచూచింది. అప్పటినుంచి ఒకపేపట్టుపట్టింది. నమోనా కంసాలికి చూపింద్రామంటే దొరకకుండావుంది. ఒక్కసారి తమరై నా యిప్పిద్దురూ. కంసాలికి చూపించి మళ్ళీ యిచ్చి వేస్తాను.

రామ—అల్లాగే యిస్తాను. నీవంటి అల్లాచెప్పినావు గాని నేనభయపడుతానా యేమిటి? ఇదిగోతీసుకో. నీపనియైనవారువాత మళ్ళీ యియ్య. (ఇచ్చును.)

వేశ్యమా—ఇయ్యక యెగగొట్టుతా ననుకొన్నారా యేమిటి?

రామ—నీదగ్గర యేమాటచెప్పినా తంటాగానే యుంది. సరేగానిగది సంగతి యేమిచేస్తావు?

వేశ్యమా—ఏంటేరు గదియియ్యాలంటే మాఅమ్మాయి వరలక్ష్మీ వ్రతము మానమనాలి. మానమంటే అదియేడుస్తుంది. లేకపోతే కొత్తనగచేయిస్తున్నాను అదివచ్చిన తరువాత పెట్టుకొని వ్రతం చేస్కుందుగాని అని చెప్పాలి.

రామ—ఏదోమోస్తరుగా నీవు సప్లయచేయకతప్పుకు. కాకపోతే ఈ అయిదు నవర్పులు తీసుకొని నానుచేయించి పెట్టానని చెప్పు.
(నవర్పులు యిచ్చును.)

వేశ్యమా—ఏమిటండి మీకు శ్రమయియ్యడం ?

రామ—నాలవసరం. అదికాకుండా మీయిల్ల అయితే నేను యిల్లా చేసినానని రెండోకంటివారికి తెలియకుండా వుంటుంది.

వేశ్యమా—పెద్దమనుష్యులమాట తీసెయ్యలేను. సరే మీచిత్త ప్రకారమే చేస్తాములండి.

రామ—సరే. ఇక నేను వెళ్ళుతాను. మళ్ళీమళ్ళీ చెప్పనక్కరలేదుకదా?

వేశ్యమా—అక్కరలేదండీ.

(అయిదు నవర్పులొస్తాను.)

[రంగము:—చకోరాక్షియిల్లు, పోవేశము,

గరుడాచలము, ఎల్లిగాడు.]

గరు—చూడు ఎల్లిగా! అంతదూరాన్నుంచి యీతదూరం వచ్చినాను. నాకు ఇక్కడ యేమిచిక్కులు వస్తాయో అనిభయంగాను అనుమానంగాను వ్రుది. అందుకుగాను నేను చెప్పమన్నమాట మీపాత్రకారుగారితో చెప్పినావాలేదా?

ఎల్లి—డబ్బు అంటే అయిదువందల రూపాయలు. ఇప్పుడే తెమ్మన్న మాటేనా చెప్పినాను. ఆయనవిషయంలో నీవు అల్లా సందేహించనక్కరలేదమ్మా. అల్లా దగాచేసేవారుకారు. ఆయన

మనస్సుకుదిరిందా ఐదువందలకీయంకా ఐదువందలుచేర్చియిస్తారు.
డబ్బుఅంటే ఆయనకు లక్ష్యంలేదు. ఇల్లాటివి ఆయనకు
యెన్ని అయినా వనుకొన్నావు. ఇదేకొత్తగాదు. ఇలాటి
వెన్ని ఖర్చులయిననో.

గరు—వారు పెద్దమనుష్యులేఅయివుంటారు. అందులోసందేహమేమీ
లేదుగాని అయినా ఆహారంపట్ల వ్యవహారంపట్లా మొఖమాటం
వుండకూడదని చెప్పినారు. అందుచేత అడిగినానుకాని మరోటి
కాదు. నీవుయింకోమోస్తరుగా ఆలోచించవద్దు.

ఎల్లి—అవునులెండి. అందుకనేఆయనతో చెప్పినాను. ఆయనయిప్పుడే
డబ్బు పట్టుకొనివస్తారు. ఆయనకు డబ్బు కేకొదవ?

గరు—నేనూ డబ్బుకోసం అట్టేఆలోచించలేదు. వారు చాలాగొప్ప
వారని మర్యాదస్తులనిన్ని అంతదూరము వచ్చినానుకానిలేక
పోతే ఈమాత్రముసొమ్ము ఏలూరులో యిచ్చేవారు లేక
పోలేదు.

ఎల్లి—అయినో! ఆయనేవస్తున్నాడు. ఇకమియివ్వను.

గరు—(లేచి) దండాలంకి.

రామ—(తనలో) భగవంతుడు నాయందుండబట్టే యిట్టి దివ్యమం
గళవిగ్రహం అంతదూరాన్నుంచి యంతదూరంవచ్చే భాగ్యం
లభించింది. వెధవడబ్బు పోతేనేంగాక. ఆహా! దీనిమొగం చూస్తే
చంద్రవదన యను పదము నిఘంటువులోవేసి కవీశ్వరులు గ్రం
థాలలో వాడడం మొదలుపెట్టినారని తోస్తుంది. దీనిపల్లభిహ్మ
దేవుడు వజ్రాలతోచేసినాడుకాబోలు. నవ్వితె మొహరీలు
రాలూయి. (సమీపించుచున్నాడు.)

గరు—ఇల్లా దయసేయండి.

రామ—నీవుమామూరుకు వచ్చినప్పుడు మేమునిన్ను మర్యాద చెయ్యాలి. నిన్ను మర్యాదచెయ్యడానికి తగినట్టియిల్లుకొరకనే లేదు. ఎల్లాగయితేనేం నిష్టచుమిద యీచకోరాక్షి పాపము నాయందున్న విలువచేత యీయిల్లు యిచ్చింది.

గరు—మీరు నాయందున్న వేమచేతలూచేస్తారుగాని, నేనంతమర్యాదకుదగినదావా. మీలాటివారినయ సంతోషించుకొనిచీవించ వలసినదాన్ని.

రామ—నీవెల్లాగ చెప్తావుగాని, నీయొక్కతిందమే నాబోటివాళ్ళకు ననేకమంది నీకు దాసానుదాసులుగా చేస్తుంది. నీదిగ్గరవున్న సౌందర్యముచేత నేకాదూ నిన్ను నేను దేలుతున్నామి రప్పించాను.

గరు—నాయందుమీకు దయప్రసంగం చేత.

రామ—నీకు కావలసినదంతా యీయెల్లిగాడు సర్వయిచేసినాడా? ఎల్లిగాడు బజారు వెళ్ళిరాలేదా?

ఎల్లి—వెళ్ళలేదు. బాబూ వెళ్ళుదామనుకుంటున్నప్పుడు యింతట్లోకి మీరువచ్చినారు.

రామ—ఎల్లాగయితే నీవుబజారుకు పోయిరగా వెళ్ళిరా. పాపము వీళ్ళకు భోజనానికి పోయెక్కగలదు.

గరు—పరవా లేదులండి. పోద్దున్న మాతమ్మకు కాఫీహాటుకు వెళ్ళిఉపమా యిడెన్నా కాఫీ తెచ్చినాను. అవిపుచ్చుకొన్నాము.

రామ—ఒకే. యెల్లిగా. బజారునుంచి ఏంకూరలు పట్టుకొనివస్తావు?

ఎల్లి—ఏంపట్టుకురమ్మని సెలవిస్తే అవిపట్టుకొని వస్తాను.

రామ—గరుడా చలాన్ని కనుక్కో. వాళ్ళకు దేమియిష్టమో.

గరు—ఏవయినా సరేనండి. మీయిష్టంవచ్చినవి తెప్పించండి.

రామ—ఒరేచూడు. ఒకవీశెడు బంగళాదుంపలు. ముప్పావలా అపు
తాయి తరువాత పెద్దచిక్కుడుకాయలు ఒకవీశెడు. అర్ధరూ
పాయి యిస్తున్నారు. దోసకాయలుపదలం. బియ్యంపు
న్నాయే సన్నబియ్యం అనిచెప్పు లేకపోతే ఢిల్లీభోగాలంటే తెలు
స్తూంది రూపాయికి 3 శేర్లన్నర యిస్తారు. అవి రెండురూపా
యలవి పట్టుకొనిరా.

ఎల్లి—బాబూ. మనయింటికాడకూడా కూరలు బియ్యం అయిపోయి
నాయని చెప్పినారు.

రామ—యింట్లోకూడా అయిపోయిందాయా, సరే అలాగయితే మన
మామూలుకొట్టుదగ్గరకు వెళ్ళి తే అక్కుళ్ళు బియ్యం రెండురూపా
యలవి తీసుకొనిరా. జాగ్రత్తగా కొలిపించుకో 16 శేర్లు
యిస్తాడు. ఇంకకూరలు చౌకగాచూచి బజ్జినంకాయలు, ఒక
పొట్లకాయ కానీయిస్తేచస్తూంది. ఒకడబ్బుతోటకూరకూడా తీసు
కో. ఒకడబ్బు పచ్చిమిర్చికాయలు కొత్తిమీరతో కలిసిపుచ్చుకో.
తెలిసిందా వెధవా మలాచిపోయేవు. జాగ్రత్తగా పట్టుకొ
నిరా. సో.

ఎల్లి—చిత్త. (నిష్క్రమించును)

[మాధవుడు ప్రవేశము.]

మాధ—ఏమే. అక్కయ్యా. ఇంకా ఇల్లాగేకూర్చున్నావు. వంటప
యత్నం ఏమీలేదా యేమిటి?

గరు—అప్పుడే నీకాకలివస్తూవుందా. ఇప్పుడేకాదంట్రాకాఫితాగిందీ.

రామ—మీతమ్ముడాయేమిటి?

గరు—అవునుండీ. నాతోకూ నవచ్చినాడు. (మాధవునిజూచి) పెద్ద
మనుష్యులతో మాట్లాడటప్పుడు అల్లచవయ్యకు. పిరవరు అను
కొన్నావు. ఈయనే మసలను యిక్కడకు పిలిపించింది.

మాధ—అల్లానా బావగారూ పండాలు. మా బావగారన్న సంగతి నాకు తెలియలేదండీ. (యిచ్చుకు యూరకుండి) ఏమండీ బావగారూ. మీ పూరువస్తే యేమీ తోచడమేలేదు.

రామ—మీ పూరుకంటే మా పూరు బాగావుంటుందే. కాఫీతాగిన వాడవు నాలుబజారులు సికారులుకొట్టిరాకపోయావా?

మాధ—బజార్లు సికార్లుకొట్టడం అంటే సామాన్యంగావుందా. ఏమన్నా నాలుగుడబ్బులు వుండాలా లేదా? మా కక్కడనుంచి వస్తాయి. పోసి కొండంతపావుకార్లు యిక్కడకు మమ్మల్ని పిలిపించారు. ఈ వెధవకు యేమయినా ఖర్చుకిచ్చారుగనుకనా?

గరు—పావుకారుగారు నీకప్పుడే యియ్యని వేళ అయిందేరా.

మాధ—ఎప్పుడో యిస్తారంటావు. అడిగితే యిప్పుడే లేదుగాని అడగంటే ఎప్పుడో యిస్తారంటావు “పగలుచేతితో పిలిస్తే లేదుగాని రాత్రికన్ను సెగ చేశాడట” నువ్వు చెప్పినమాట అల్లా వుంది.

గరు—ఏడిశావు. నీవుమాటలు మానేర్చావు.

మాధ—మా బావగారి జేబులో యేముందో. (జేబులో చేయిపెట్టబోవుచు)

గరు—ఒరే. ఏమిటా సాహసము. జేబుల్లోచేయిపెట్టావు. యేమనుకొన్నా వేమిటి? వారి జేబులు యెప్పుడూ నోట్లతోను నవరసలతోను నిండివుంటాయి. యేమన్నా పోయిదంటే నిన్నూ నన్ను ఈ డాస్ట్రేషన్కులాక్కెళ్ళుతారు.

రామ—మగేంపర్వా లేదు. ఇలామాత్రానికే. జేబుల్లోవుండేదంతా మీకోసమే.

గరు—జేబులోవుండేదంతా మీకోసమే. అయితే మాయంటికి బంగా రపుగోడలే పెట్టుతాము

రామ—నేను అబద్ధం చెప్పలేదు. ఇదిగో 34 నవర్సులు తెచ్చినాను. తీసుకో. ఎప్పుడయితే నేం నీకియ్యవలసినవేగా. డబ్బు తెస్తే దాచుకోవడం కష్టమేమోయని కాసులు తెచ్చినాను. (కాసులు యిచ్చుచు.)

గరు—(పుచ్చుకొనుచు)

మాధ—బావగారూ. బజారుఖర్చుకు నాకేమయినా యిప్పించరూ.

రామ—ఇదిగో యీ అయిదురూపాయలు పట్టుకొని వెళ్ళి నీయిష్టమైన ఖర్చుచేసుకో. (యియ్యబోవుచు)

మాధ—ఇదేనా. ఇదినా కెందుకూ?

గరు—ఇచ్చిందియేదో మునుపుచ్చుకో.

మాధ—(పుచ్చుకొని) ఈనాళ్ళా కేపు యెల్లుండి కాసేయవర్సీ ముష్టై త్తనవసరం లేదు. (ఇందుకయూకుండి) పావుకాగు బావగారూ ఈనాళ్ళో పట్టుబట్టులేనే మరలు మహాప్రహ్వయట. ఎవరి నంకిమీద చూచిన పట్టుప్రత్వ్వలే. తినడానికికూమవున్నా లేకపోయినా నెలకుపదిరూపాయలు జీతమయినాసరే ఒక నెలలో షస్తుపడుకున్నాసరే లేకపోతే పెళ్ళాముపుస్తై తెగనమ్మయినాసరే ఒకపట్టుప్రత్తీయం వేసుకొనేవాళ్ళున్నారు. అల్లాట ప్పాడు మీదకు నువచ్చినందుకు నాకుఒకపట్టుఖర్చుకొనిపెట్టండి-మీపేరు రేపుప్పాడు చెప్పకొంటాను.

గరు—నీకు పట్టుఖర్చామీద మనస్సుపోయింది. అదిసామాన్యపు ఖరీదనుకొన్నానామేమిటి? 15 రూపాయలు అవుతుంది.

మాధ—పావుకాగుగారికి కొనిపెట్టాంటే వారురోజూవాడే కోడూకు సాగాకంత ఖరీదైనాలేకు. వారిదయవస్తేసరి. ఏమండి బావ గారు అంటేకాదు.

రామ—నిజంగా నీరుపట్టుఖర్చా వేసుకోవాలనివుందా. అల్లాగయితే

నీవుమధ్యాహ్నం భోంచేసి మాకొట్టుదగ్గరకురా. మిల్లులోకితీసు
కొనివెళ్ళి నీకుకావలసిన ఖండ్వా యిప్పించెనను.

మాధ—చిత్తము.

రామ—గరుడాచలం, ఇంకనాకూకాస్త కొట్టుదగ్గర పనివుంది. నీకూ
వంటకు ప్రోద్దెకుతూవుంది. కాబట్టి నేను వెళ్ళి సాయంకాలం
పెంద్రకాళ భోంచేసుకొని యిక్కడకు వస్తాను.

గరు—చెప్పడం మఱచిపోయినాను. మీయెల్లిగాడు నాహోమూడు
కొత్తచీరెలు పంపిస్తారని చెప్పినాడే. అవికేవి?

రామ—మూడుచీరెలు కావాలి?

గరు—తమబోటివాళ్ళు యియ్యకపోతే నురెవరు యిస్తారు? నేను
యేలూరుకు వెళ్ళితే మావాళ్ళదాకూ అంతచూరంవెళ్ళి యేం
తెచ్చావు. పావుకారుగారు యేంబాటుమతిచేశారంటే యేం
ప్పమన్నారు. తెల్ల మొగం వేసుకొని చూస్తే నలుగురూ నవ్వరా
యేమిటి? పోనియ్యండి మీగొప్పవ్రంచుకోడానికన్నా నన్ను
సన్మానించడమే.

రామ—పోసి. ఇంకేకదా. ఇంకానాకు పోయిందేమిటి? అల్లాగే
ఎల్లిగాడిచేతికిచ్చి మంచివి జరచిరిలు మూడుదాపుతాను. ఇంక
నాకు పొద్దుపోయావుంది వెళ్ళుతాను.

గరు—పూరుకొన్నా వాకూరుకోక మాతమ్మగిడి పట్టుకున్నానని
పెట్టానన్నారు. ఇంక అస్తమానం వాడునన్ను అదే అడుగుతూ
వుంటాడు. మీతో వాడిని యిప్పుడు పంపమన్నారా లేకపోతే
భోంచేసి పంపమన్నారా.

రామ—ఇప్పుడు నేనుకొట్టుదగ్గరకు వెళ్ళుతారు. మధ్యాహ్నంయెల్లిగా
డితో మాకొట్టుదగ్గరకువంపు. వాడికికావలసినదాకొనిపెట్టాను

(అందరూ నవ్వుకుంటారు.)

రాగము:—రామయ్య, ఇల్లుప్రవేశము;—

రామయ్యభార్యయగు, కామమ్మ ప్రవేశము.

కామ—(తనలో) నేను కాపరానికి వచ్చింది మొదలు యాయన ఒక నా
డైనా యింటి వద్ద బతుకున్న పాపాన్ని పోలేడుకదా. అ! స్తనూనం
యేక బోగం వాళ్ళు. వాళ్లు తేపడిచస్తారు. ఈ బోగం వాళ్ల కోసం
ఎప్పుడు చూచినా యేలూరు, పితాపురం, మొదల యిన పూళ్లకి
వెళ్ళి వస్తూ ఉండడం గూడా సాగించినారు. ఇంక యీ కాపురం
బాగుడ చేసి యెల్లాగు? ఈ వాళ్ళ మట్టుకు యీ వాళ్ళ యెవత్తో బో
గం దాన్ని ఏలూరు నుంచి పిలిపించినారట. నాల్గురోజులు ఈ పూ
ళ్లొండడానికిన్నీ, ఈయన దానికి 500 రూపాయలు యియ్య
డానికిన్నీ వప్పుకొన్నారట. అయ్యో, డబ్బంతా యెల్లాగే
పోయ్యో పోసేస్తున్నాడు. పోసినా కేమని పూరుకొందామం
కు చూస్తూ చూస్తూ పూరుకోవడం యెల్లాగు. కానీ, ఈ రాత్రి
ఈయన ఏలూరు బోగం దాటికి వెళ్ళుతారట. ఎల్లాగయినా
దానికి కీ ఘోషం కలిగించాలి. అయ్యో! ఈయన కార్యా
నికి నేను విభూతం కలిగిస్తే రాత్రికి నాయుడు నాయుంటికి రావ
డానికెల్లా బయటబడి. పోనీ. ఈ వేశ్యబక్కరోజు రాకపోతే
కాదు. నేను మూర్ఖులు వచ్చేదానికి నుల్లేనటిస్తాను. దానితో
ఈయన ఖింగా రెట్టి యెక్కడకు కడలకురడా పూరుకొంటారు.
ఏమయినా సరే. యెల్లా చేస్తాను.

[ఎల్లిగాడు ప్రవేశము.]

ఎల్లి—యివేగో సరికమ్మా. కూరలు తేచ్చాను.

కామ—అబ్బ! ఏమి కూరలురా. నాకు వంట్లో చాలానుస్తీగావుంది.
నన్ను తా తీసుకుపోవుంది. మీ కామమగారిని త్వరగా యం
దికనక్కర్లే. నన్ను తీసుకోమని చెప్పు. నేను వంట వండలేను. నీవు

తెచ్చిన వస్త్రాలన్నీ అక్కడపడెయ్యి. సర్దడానికన్నా శక్తిలేదు.

నీవు త్వరగా వెళ్ళి పాపకారుగారిని పిలుచుకొనిరా!

ఎల్లి—చిత్తంబమ్మా. (నిష్క్రమించును.)

కామ—(తనలో) కానీ. ఏమయి తేలయింది. రానీ ఆయన్ని ముప్పు

తిప్పలుపెట్టి మూడు చెర్వులనీరు త్రాగిస్తారు.

(పడుకొనును.)

[రామయ్య—ప్రవేశించును.]

రామ—(భార్యనుచూచి) ఏమే! యింకామడికట్టుకోలేదు. నంట పాక

భించడానికి యింకా వేళ కాలేదనుకొన్నావా యేమిటి?

కామ—అయ్యో! నన్ను మాట్లాడించకండి. నావళ్ళంతా తిరుగుతూ

వున్నట్లున్నది. గుండెలలోదడగావుంది. నేనునంటచేయలేను. పోని

య్యండి ఈపూటకుయెవళ్ళనయినా పింపుకొనివచ్చి వంటచేయి

స్తురా. ఏదో ఈపూటకు ఒకపావలా యియ్యవచ్చును.

రామ—ఇంతప్రొద్దెక్కిన తరువాత యెవరుచస్తారు? పోనీలే. నేనే

కాసినినీళ్ళు పోసికొని ఏదో అత్తెసరు పడవేస్తారు.

కామ—ఏదోఒకటి కానియ్యండి త్వరగాను. వళ్ళుతిరుగుతూవుంది.

అమ్మా, అయ్యో. ఊఊ. (మూలుగుచున్నది.)

రామ—(త్వరలో) తీరాదీనికి మంచిసమయాని కేసుస్తీ చేసింది. ఈరా

తిక్కుకూడా గరుడాచలం దగ్గరకువస్తానని అయిదువందల రూపా

యలుకూడా యిచ్చినాను. దీనిసుస్తీ నాకార్యానికేమి యంత

రాయంగలిగిస్తుందో.

కామ—అయ్యో! అయోమయంగావుందండి. (మూర్ఛపోవుచున్నది)

రామ—యిదెక్కడిఅవస్థ యిప్పుడేచెయ్యను! ఒరే ఎల్లిగా నీవుఒక

సారివెళ్ళి డాక్టరుగారిని నేనుచెప్పినాను అని చెప్పితినుమరా

నేను నెమ్మదిగా దీనిని యిక్కడనుంచి గదిలోనికి తీసుకొని వెళ్ళి పడుకో పెట్టాను.

(నిష్క్రమించును.)

[రంగము—గరుడాచలం—ఎల్లిగాడు]

గరు—ఏమి మళ్ళీయిప్పుడింత తొందరగావచ్చావుయేమిటి?

ఎల్లి—ఏంలేదు. ఒకగొప్పవిఘాతంవచ్చింది. రామయ్యగారి భార్యకు చాలా జబ్బుచేసింది. రెండుమూడురోజులదాకా తీరుబడినుండదు. అందుచేత మిమ్మల్ని నాల్గురోజులదాకా వుండమన్నారు. ఈరోపుగా మీకుఅయ్యేఖర్చుతా పెట్టామన్నారు.

గరు—బాగానేవుంది. పొరుగుగూరువచ్చి యినాళ్ళు ఒకరింట్లోవుంటే యేంబాగావుంటుంది? తీరాకయవదగ్గరనుంచిడబ్బుకూడా ముందేపుచ్చుకొన్నాను. యిప్పుడిచ్చేస్తే ఏంబాగావుంటుంది? పోనీ యిచ్చేసి మరొకకొన్ని ఆయన యెప్పుడురమ్మంటే అప్పుడు వస్తానని చెప్పి ఖే ఏమనుకొంటారో.

ఎల్లి—మీకేంకార్యాలేకు. నేను చకోరాక్షిలో మాట్లాడినాను. మీరెనా ప్తమనా వుండవచ్చును. ఆలస్యమైనందుకు మీరా వగారో బాధము ఆయనవల్ల పొందకపోరు. హఠాత్తుగా ఆయన మళ్ళీవిక జబ్బుచేస్తుందని యెవ్వరైనా అనుకొన్నారా! ఏకేధియగులేనువుండండి. మీకయ్యేఖర్చులన్నీ ఆయన ధరా నుండి మీకు సందేహంయోదుకు?

గరు—సరే. నాళ్ళుమీలోనిస్తే యేమవుతుంది. మావాళ్ళకు యీవాళ్ళ తోమనావాస్తాను. లేకపోతే వాళ్ళు బంగ పెట్టుకుంటారు. పోస్తామనుకున్న కచకుటక తేచ్చిపెట్టు.

ఎల్లి—నాచితి. (నిష్క్రమించును.)

[చకోరాక్షి తల్లియగు వేశ్యమాత ప్రవేశించును.]

వేశ్యమాత—ఏంటమ్మాయి. ఏదో ఆలోచిస్తూన్నావు. పాపములను కొన్నదాన్ని భంగమయిందికదా. ఈవాళనద్దామనిషావుకారు గారు మహాసంతోషంపడ్డారు. అయితే నేనెండాక పాపమాయన పెళ్ళానికి హఠాత్తుగా సూర్యులరోగం పుట్టింది.

గరు—అవునట పెద్దమ్మా! ఆమన నాఖరు యెల్లిగాప యిప్పుడే చెప్పినాడు.

వేశ్యమాత—పోనీలే. యిప్పుడు మించిపోయిందేమున్నది? మీస్వంతయింట్లో యేలావున్నవో యిక్కడా అల్లాగేవుండు. నీకేమీ అభ్యంతరములేదు. ఈవాళనుంచి నుటకూడానువ్వుచేసికోకు. మాతోపాటు నువ్వు మీతమ్ముడు భోజనముగాని. ఏమిటో మళ్ళీ నువ్వు చెయ్యకాల్పుకొనేదియేమిటి?

గరు—పాపము మీకు శ్రమయేమిటి? నువ్వేమి పరాయిదానవా యేమిటి.

వేశ్యమాత—మాకు శ్రమయేమిటి? నువ్వేమి పరాయిదానవా యేమిటి. మాకు బాధుకోటిగోదానవే. నీవాసందేహం యేమి పెట్టుకోవద్దు.

గరు—నువ్వు అల్లాచెప్పుకూర్చుంటే నీమాటనల్లకాదనడం నాకు యేమి బాగుంటుంది. నీయిష్టప్రకారమే చేస్తాను.

వేశ్యమాత—ఈసంగతి అల్లావుచు, నీకింకోసంగతి చెప్తాను. అది నీవు రహస్యంగా దాచాలి. ఎందుచేతనంటే నీవుచిన్నదానవు. యింకా నీకు మనశ్చక్తియుండు అనుభవం గాలేదు, నీవు మీనావును నుంచి పొరుగునువచ్చినావా నెళ్ళేటప్పుడు నాగ్గుకబ్బలు సంపాదించుకొని పోవాలిగాని పూరికేనెళ్ళితే అట్టేగొప్పకాదు.

గరు—డబ్బుకోసమేకాదూ పెద్దమ్మా. ఈషావుకారు కబురంపితే వచ్చింది.

వేశ్యమా—ఈసంగతినరేలే. షావుకారు యివతలకు రావడానికి రెండుమూడురోజులు పట్టుతుంది. ఆయనభార్యకు నెమ్మదిగావుండాలా. అంతవరకు నీవు ఆయన పంపించేది వూరికేతింటూకూర్చుంటే యేమిలాభమువుంది ?

గరు—ఏంచెయ్యమన్నావు ?

వేశ్యమా—ఏంచెయ్యమన్నావని నన్ను అడుగుతున్నావు. యింతమాత్రంనీవు గ్రహించుకోలేవు. నేనుచెప్పాలి. పొద్దున్న మాయుంటికివచ్చినఆయన్ని చూచావా. ఆయన ఒకనాయుడులే. చాలాగొప్పవాడు. మాయుల్లుఆయనకు తాకట్టువుంచి ఒకవేయిరూపాయాలు అప్పుతెచ్చుకొన్నాము.

గరు—ఆయన మొగం చూస్తేనే భాగ్యవంతుడని శోస్తూవుంది.

వేశ్యమా—ఆయనకంట నీవుశడ్డావు. దానితో ఆయనచిత్తం చలించిపోయింది. ఈవిషయంలో ఆయననాతో మాట్లాడితే, ఈపిల్లకు యింకాకన్నెఅకం కాలేదు. ఈపూళ్ళో ఒకషావుకారుగారు పిలిపించినారు అనిచెప్పినాను. చెప్పితేనేమి ఆయన నాకదంతాపనికిరాదు ఎంతడబ్బు కావలస్తే అంతడబ్బుయిస్తారు అని నన్ను కనుక్కోమని బలవంతపెట్టే పెద్దవాన్నిగనుక నామాటనీవు తోసివెయ్యవని నూటపదహార్లుయిస్తే ఆలోచిస్తానని చెప్పినాను. అందుకు ఆయనవప్పుకొన్నాడు. నేను మీతల్లివంటిదానిని, కాబట్టి నీవుయిండుకు వప్పుకో. రామయ్యషావుకారుగారు యీవాళరారు.

గరు—రామయ్యగారు విన్నారంటి యీలాటి దగాముండనిని నిందించరా.

వేశ్యమా—ఆయనకు తెలుస్తుంది గనుకనా. ఆభయమేమీ నీకు అవసరంలేదు.

గరు—నీవు నామంచికోసమున్నా, నాకుడబ్బురావాలని వుద్దేశ్యంతో చెప్పతూవున్నప్పుడు నీమాట తీసివేస్తే యెంతగావుంటుంది ?
వేశ్యమా—మనలో యిదిమామూలే కన్నెటికంటాటేగాని ఎక్కువ డబ్బురాదుగనుక యప్పటికప్పుడే మాపిల్లకింకా కన్నెటికంకాలేదు అని వంకపెట్టుతూవుండడం మనలో ఆచారమే. నీవు ఆవిషయం సందేహించవద్దు. (తనలో) దీనిని యెల్లాగయినా ఆనాయుడికిగూర్చి, అతనిదగ్గిరవున్న యింతితనభాదస్తా వేజులాక్కోవాలి. ఇదేమంచినమయం.

గరు—(తనలో) పోనీ పూరికేపోనియ్యడం యెందుకు నూరురూపాయలు. పూరికేకూర్చుంటే వస్తాయా. ఆరామయ్యగారు ఈవాళ రాదుగదా. (ప్రకాశముగా) పెద్దమ్మా నీమాటకాదనలేను.
వేశ్యమా—సరే అల్లాగయితే నాయుడుగారిని రాత్రికిరమ్మని కబురు పంపుతాను. రా.

(నిష్క్రమించును.)

రంగము:—[బంటరిగా రామయ్య ప్రవేశము.]

రామ—(తనలో) అన్నా ! ఈవేశ్యలను నమ్మగూడదు. ఎంతధనమిచ్చి నావీళ్ళకు సంతృప్తియనుమాట కడుపులో కంచుకాగడాపెట్టి చూచిననుగాని కనుపించదు. నేను మహాశ్రమపడి ఏమారు నుంచి ఆగరుడాచలాన్ని కన్నెటికంకోసం పిలిపిస్తే ఆముండ యెంత మాదర్చోదీపనిచేసింది. ఎవడో నాయుడువస్తే వాడిదగ్గర వందరూపాయలు పుచ్చుకొందట. ఆలోచించగా ఇది దీనికి బుట్టినబుద్ధిలాలేదు. ఆచకోరాక్షి తల్లి యిది అంతాచేసింది. ఆముసలిముండ ఆనాయుడుకు ఏమో డబ్బు యియ్యవలెనట. దీన్నికూరుస్తే ఆ అప్పు అడగడం మానేస్తామిగదా అనియిల్లా

చేసింది. ఒక వేళ ఆముసల్లి బోధిస్తేమాత్రము యిది యిల్లాచే
యాలి. గానీ మించిపోయింది. తీతా అది వెళ్ళినతరువాత
తెలిసింది. ఒక వేళ వున్నప్పుడు తెలిసినా యేమిచేస్తాను ? వలపు
కొద్దీ 500 రూపాయలూ ముందు యిచ్చి వేశానుగదా. ఆహా !
ఈ వేశ్యలు యెంతకయినను జాలుదురు. సుజ్ఞానులయిన వారు
వీళ్ళ జాతిలక్షణాలు కనిపెట్టే వీళ్ళపొందు రోతయనిశాస్త్రము
లలో చెప్పినారు. ఛీ! ఎంతధనమిస్తే నేమి? కుక్కని తీసుకొని
వచ్చి సింహాసనంమీద కూర్చోపెట్టి తేమాత్రం దాని గుణము
అది వదలుతుందా.

సీ. మాయమంత్రముబన్ని / పతితగుణాఘ్యుల
విటకాండ్రగాజేసి / వెలయుచుంగురి
పటురాగమునుజూపి / విటకాండ్రనలపించి
ధనము నెంతైన గై / కొనుచునుంగురి
వలపమందలఁబెట్టి / భర్తలు సతులను
విడనాడగాజేసి / నెలయుచుంగురి
కపటంబు ప్రేమంబు / కల్పించిజారుల
సేవకుల కరణిని / జేయుచుంగురి

శే. గీ. నిదియు నదియంచు / మదిని నెన్నఁ
దరిముకానట్టి నృశ్యముల్ / ధరణియందు
సలుపగాజాలుదురు వెల / సతులు; వారి
వలచి, చెలగెడిపురుషుల / బ్రతుకురోత.

శే. గీ. ధనము నిచ్చిననాడెపో / ధనృడటంచు
వలపు జూపించుచుండెడి / వనిత కెట్లు
మదిని ననురాగమేరీతిఁ / గుదిరియుండు
తృప్తియనుమాట నెట్లులు / తెలియగలను.

సీ. వ్యభిచారవృత్తి జీ / వనముగాభావించి
 ధర్మమార్గమువీడి / తనరుచుందు
 వరుసవాపులులేక / పశువలెనముదాల్చి
 కుంటిగుడ్డియనక / గూడుచుందు
 వేళపాళలులేక / విత్తమిచ్చినవాడి
 ధనదంచువానితో / దనరుచుందు
 ద్రవ్యంబునాసించి / తగనికార్యములెన్ని
 యైననుగావించి / యలరుచుందు

తే. గీ. కరుణయన్నది యానంత / గానలేము
 ప్రేమయన్నది పూజ్యమై / వెలయుచుండు
 అమిత మాయగుణంబుల / కాటపట్టు
 వారసతుల జేరెడివారి / బ్రతుకురోత.

సీ. ముసిముసినవ్వలక / మోహమందగ నెమ్మొ
 గమువంచి యొకఁగే / గగటజూచు
 కనులు చిట్లించుచు / గమనీయమకా పైట
 జారించియొకనిని / సైగజేయు
 చిలుకపల్కులగతి / లలితమకాముద్దు
 మాటలనొక్కని / మరలుగొలుపు
 గబ్బిగుబ్బిలజూచి / యుబ్బి తబ్బిబ్బలా
 డగ నెక్కరునకు / కవుగలిమెసంగు

తే. గీ. యొకనితో ముచ్చటలుసల్పు / నొకనిజేరు
 యొకని ముద్దిడుచుండు వే / నొకనిగొట్టు
 మోహనాస్త్రంబు భంగిని / ముగుడ; విటుల
 హృదయ ధనములనింతలో / నెన్నిగొనును.

ఛీ! ఇట్టి వారాంగనలను చేరుట పరమ అసహ్యకరము. ధనగర్వము

చేత కన్నును మిన్నును తెలియక మొదటపున్న డబ్బంతాతగ
లేశాను. ఎంతడబ్బిస్తే యేమిలాభంవుంది. ఇంకనైనాబుద్ధి తెచ్చు
కొని జాగ్రత్తగా వుండాలి. వేశ్యలపొందు నేనేగాక యెవ్వరు
చేయకుండా వుండురుగాక.

చ. పరువుబ్రీజ్జలన్నియును / బాయును; ద్రవ్యము గూర్చుకొంటకై
తఱచగుచుండు యోచనలు / దగ్గరబంధువు లేరురారు సో
దరులును దిట్టుచుండెదరు / దల్లియు దండ్రీయు లోనగుందు; సుం
దరియు ననేకభంగులను / దైన్యమునొందును చిత్తమందునన్॥

(నిష్క్రమించును.)

రంగము:—[సింహాచలము, చంద్రవదన.]

చంద్ర—అమ్మాయీ! మనకు మంచి అండఅయిన వెంకట్రామయ్య
గారు పరమపదించారుగదా. పాపము.

సింహా—అమ్మా! మనజాతిలక్షణంచేత ఆయనపున్నప్పుడు వాళ్ళతో
ప్రేళ్ళతోను తిరిగేదాన్నిగాని ఆయన నామీదచూపించే ప్రేమ
తలచుకొంటే నిజంగా యేడుపునస్తుంది. ప్రపంచకంలో వేశ్య
లను స్పృశించుకొన్నవాళ్ళు ఆయన పెట్టినంతడబ్బు యెవ్వరుపెట్టి
నారు! నిజంగా గుప్పుడు మనదగ్గర నిలవవున్నడబ్బు ఆయన
నల్ల గణించిదేగదా.

చంద్ర—అవునమ్మా! ఇక నీకు సహస్రజన్మాలుయెత్తినా అల్లాటిఅండ
కొరకను. జరిగిపోయిందానికి విచారిస్తే యేమిలాభంవుంది.
ఎల్లాగో మనకులన్మత్తి మనకుదప్పదు. వూరుకుంటే యేలా
భమువుంది. కాని సింహాచలమూ అన్నీ బాగానేవున్నాయి
గాని, మీఅక్కయ్య చేసేపనిమాత్రం యేమీ బాగాలేదు.

పుంచుకొన్నాయన యెంతోడబ్బు యిస్తున్నాడు చాలాసంపా
యిస్తూవుంది. కాని యేలాభము? నిలబెట్టుకోలేదు. ఆకృష్ణ
మూర్తి దానికి షోకేళీ భర్తయై వున్నాడు. ఇది సంపాదించి
నడబ్బల్లా అతనిచేతులో పెట్టుకూపుంది. ఆతడు లేకపోతే ఒక
నిమిషమయినా వుండలేదు. ఆతడు బాగా దీనిని గొలుగుతు
న్నాడు. పోనీలే. ఏంచేస్తాము?

[రామన్న ప్రవేశించును.]

చంద్ర—ఏంరామనా! ఏదోపనిమీద వచ్చినావు. వూరికేయెప్పుడూ
వచ్చేవాడవుగావు.

రామ—(తనలో) వెనుక హైదరాబాదు జాగీరుదారుని యిచ్చటికి
సుకొనివచ్చినప్పుడు ఐదువందల రూపాయలు లాభంగలిగింది.
ఈసింహాచలానికిగూడా ఆధర లగ్గిపోయింది. వెంకటాద్రిమయ్య
గారు చావగానే యీవి లగ్గింది. (ప్రకాశముగా) ఏముంది.
పాపము. మీకుమంచి అండపడిపోయిందిగా.

చంద్ర—అవును. ఏమిచేస్తాము. ఎంతప్రోత్సాహం వే. ఇప్పుడునువ్వవచ్చి
నపని యేమిటో కాస్త చెప్పుదూ?

రామ—ఏముంది విశేషము. చిత్తూరునుంచి నరసింహాగారిని ఒక
ఆయన వచ్చినాడు. నెమ్మదిగాఆయన్ని యిక్కడకుయారాత్రి
వచ్చేయేర్పాటు చేదామనే ప్రద్యేకంబుగది విన్నుల్ని కనుక్కొం
దామని వచ్చినాను.

చంద్ర—ఏమిటో! ఈలాటి స్వల్పముల కోరికపోవడం మొదలు?

రామ—స్వల్పాలుకాకపోతే కాలము యెప్పుడూ ఒక్క-మోస్తరుగా
వుంటుందేమిటి? ఆవందలు వేలు వెంకటాద్రిమయ్యగారితోనే
పోయింది. ఇప్పుడుమళ్ళీ మామూలు పుంతలోకి అనగా 4-5 లో

పడ్డది. ఎల్లాగయి తే నేమి కలవృత్తిగదా. చిల్లరసివాలక్ష్మి అన్నారు. ఎప్పుడూ ఒకటేనీమం పెట్టుకొనికూర్చుంటేయెల్లాగ.

సింహా—సరేగాని రామన్నా, నీయిష్టవచ్చినట్లు యేర్పాటుచేయవచ్చునుగాని, నిన్నొకసంగతి అడుగుతాను, కోపంరాదుగదా, నిజంచెప్తావా?

రామ—బుర్రోపోయినా కోపంరాదు. ఒకరి ప్రాణంపోయినా అబద్ధమాడను.

సింహా—వెనుక తీసుకొనివచ్చిన జాగీరుదారు మాఅమ్మకియ్యమని నీకు యెంత యిచ్చినాడు?

రామ—అయిదువందలేకా. మీఅమ్మకే అయిదునోట్లూయిచ్చేశాను. ఏమన్నా యెక్కువ యిచ్చేనన్నాడాయేమిటి?

సింహా—నిజంగా వేయిరూపాయలు యిచ్చినానన్నాడులే.

రామ—దొంగనాకొడుకూ, అల్లాఅన్నాడూ. ఇన్నాళ్ళనుండి మీయింటికి వచ్చిపోతూవుంటాను. ఎప్పుడైనా యేవ్యాపారంలోఐనా తేడావచ్చిందా. కావాలంటే మిమ్మల్ని అడిగిపుచ్చుకొంటాను గాని దొంగపని నాకెందుకూ? మీరెప్పుడూ నావిషయంలో అల్లాఅనుకోవద్దు. నేనుఅల్లాచేసేవాడినిగాను. ఆమోస్తరుగా చెప్పిన జాగీరుదారు యిప్పుడెదురుగావుంటే నామాయలంజ కొడుకును మక్కలిటగేసెదను. ఏమైనాసరే.

చంద్ర—ఎప్పటిసంగతో యిప్పుడెందుకు అమ్మాయీ!

రామ—అడిగితే తప్పేమిటి? అనుమానరహితం చేసుకొంటేమంచిది.

చంద్ర—అనుమానంలేదు గిరుమానంలేదు. ఇంకనివు వెళ్ళుదూ. మాకుభోజనం వేళ అయింది.

రామ—మాపటికి నేను చెప్పినాయన్ని తీస్కునినసారు.

చంద్ర—మంచిది. (నిష్క్రమించును.)

(అందరు నిష్క్రమింతురు.)

రంగము—సింహాచలము—నరసింహము.

నర—(తనలో) నేను చాలామంది వేశ్యలను చూచినానుగానియిల్లాటి అందంగల మనిషిని యెక్కడను చూడలేక. దీనికి ఇంత అందం వుండడంచేతనే యింతటి స్త్రీ సాపాదులగుచులిసింది. అబ్బా! ఏమిమేడ! మేడంతా కడపనాకరాళ్ళచేత పలుపబడి సిమెంటు చేయబడినది.

సింహ—ఏమిటి పంతులుగారు మహాఅగోచిస్తున్నారు?

నర—ఏమీలేదు. నీయొక్కవైభవాన్ని చూస్తే నాకు చాలా ముచ్చటవేస్తుంది. ఆ పొకటిమయ్యగారు బ్రతికి పున్నప్పుడింకా యెంతహోషగా వుండేదానవోగదా!

సింహ—ఆసంగతి యిప్పుడెందుకు? ఆయన మాకు పొలుచుకుంటు గుండెనీకాయపోతుంది. ఆయన సరస్వతి, ఆయన భర్త గుణము, ఆయన ప్రేమ, ఎవ్వరికన్నా వుంటుందా, అట్లంటున్నది. యెన్నిజన్మలు తపస్సుచేసినా దొరుకుతా!

నర—పాపము చాలాడబ్బు యిచ్చినాడట.

సింహ—ఒకడబ్బేఅన్నమాట యేమిటి? పోనద్దురా! ఇంక ఆప్రాస యెత్తకండి. అయిపోయిందేదో అయిపోంది. (ఇంచుకయూ రికుండి) తాంబూలం వేసుకొండి. (అని చేతికియ్యబోయి) అయ్యో! ఇదియేమిటి? చేతులు వణకుతున్నాయి. ఎన్నడూ లేక. ఇదేమిట? భయమేస్తోవుంది.

మిటో నాకూఅల్లాగేవుంది. అదిగో వికృతమైనస్వరూపమొకటి
రాకంటికి అగపడుతూవుంది. మీయింట్లో దెయ్యాలుగాని
బ్రహ్మరాక్షసులుగాని యేమయినా వున్నాయాయేమిటి?
—ఎప్పుడూమీయింట్లో అల్లాటివి లేనండీ.

అదృశ్యరూపమున నెవరో చెంపకాయగొట్టగా) అబ్బ! ఇది
మోమిటి, సింహాచలమూ ఏదో భూతంలాగువుంది. ఎదురుగా
విలుచుంది. చెంపకాయ గూబలుగుయ్మనేటట్టు వేసి ఆత్మేర్
ఇంతడబ్బుదీనికి నేనిచ్చి కర్ణంచేత స్వర్గానికివెళ్ళితే నీవుదీని
స్థిరకు వచ్చావా అని గొంతుక్కాయ పిసుగుతూవుంది.
యిబాబూ! బోగందానితో సరసంవద్దూ నల్లకామావద్దు. ఎల్లా
యినా అవతలపడితే చాలురాబాబూ.

—(గడగడ వడకుచుండును.)

అమున్నూ, | నరసింహమున్నూ హఠాత్తుగా నేలబడుదురు.)
తేచి) వోయి బాబో. చచ్చిన వెంకట్రామయ్య బ్రహ్మరా
క్షసి అయినాడురాబాబూ. ఆయన నన్నుతరుముతున్నాడు
నాదని డబ్బూపోయి శనిపట్టాదన్న మోస్తరుగా వుందిరా.
బాబూ. ఇంకదీనిగడప తొక్కరాదు. ఎవళ్ళవచ్చినా యిల్లాగే
శాస్త్రీ అవుతుంది. (పరుగెత్తుకొని పోవుచున్నాడు.)

—(బిగ్గరగా) అయ్యబాబో! అయ్యబాబో! నాయినో! (కేకలు
వేయును.)

[చంద్రవదన ప్రవేశించును.]

—(ప్రవేశించి) ఇదేమిట! ఇలాకేకలువేస్తావు?

—అదుగో బ్రహ్మరాక్షసి. నామీదకు దూకుతూవుంది.
నాగొంతుక్కాయ నొక్కేస్తూవుంది నన్ను చెంపకాయలు

వేస్తూవుంది. నేను ఎంతోడబ్బయిస్తే విశ్వాసంలేకుండా
యొకరిని చేరనిస్తున్నావా! అని అంటూవుంది.

-చంద్ర—(తనలో) ఇదెక్కడమాయపీడ. ఇదంతా వెంకటాద్రిమ
గారి చర్యలావుంది. చచ్చినవాడు చావక దయ్యమై
బాధించడంమొదలుపెట్టినాడు. బాగానేవుందిఖర్చుం. భూ
ద్యులను బిలిపించియిందులకు తగిన గట్టిపని యేదయినా
స్తేనేగాని లాభంలేదు. (ప్రకాశముగా) అమ్మాయీ!
పడకురా ఏమీలేదు. ఏదోకాస్త జమసుకున్నావు. (లో
తీసుకొని వెళ్ళిపోవును.)

సంపూర్ణము.

